ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ

ಕಾವ್ಯ

ಚಿಂತನ ದ್ರಾಕ್ಷಿ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ 5

ಶ್ರೀ ಕಾಶೀ ಜಗದ್ಗುರು ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯ ಜ್ಞಾನಸಿಂಹಾಸನದ
ಜ್ಞಾನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ದಾವಣಗೆರೆ ಶೆ|| ಬಿ. ಎಂ. ಚನ್ನಬಸಯ್ಯನವರು
ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದು.
ತಾ. 20-1-1988 ನೇ ಬುಧವಾರ

ಚಿರಂತನ ದಾಹ

(ಆಯ್ದ ಕವನಗಳು)

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ

14–3 ಎ, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು–560 002

CHIRANTHANA DAHA— an anthology of Poems by Chennaveer Kanavi Published by K. Jayacharya, K.A.S., Additional Director, Directorate of Kannada and Culture (Vishwa Kannada Sammelana), 14/3 A, Nrupatunga Road, Bangalore–560 002.

Pages 164+ VIII, 1983—5000 Copies

ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ

ಬೆಲೆ : ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ

ಮುದ್ರಕರು :
ಫ. ಶಿ. ಭಾಂಡಗೆ
ತ್ವರಿತ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಗಂಗಾಪೂರಪೇಟ್ಟ, ಗದಗ–582 101

ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್
ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ

ವಿಧಾನ ಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು
ದಿನಾಂಕ ೧೮_೯_೧೯೮೨

ಸಂಕಲ್ಪ....ಸಿದ್ಧಿ

ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ದೀರ್ಘವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ, ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಈ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಭವ್ಯವಾಗಿಸಿವೆ.

ಒಂದು ನಾಡಿನ ಅಂತಃಸತ್ವ ಅಡಕವಾಗಿರುವುದೇ ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ. ಈ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಭದ್ರವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಲು, ಔನ್ನತ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ, ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದೊಂದು ಚರಿತ್ರಾರ್ಹವಾದ ಸಂದರ್ಭವೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲು ಮತ್ತು ಬಹುಕಾಲ ಇದರ ಸವಿ ನೆನಪು ಉಳಿಯಲು ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ

ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇದರಂತೆ ಒಂದುನೂರಾ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಹದಿನೇಳು ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕವನ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ವವನ್ನು, ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸಂಕಲನಗಳು ಇವೆ. ಅನ್ಯ ಭಾಷಿಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಂಪು ಬೀರುವಂತೆ ಕೆಲವು ಆಯ್ದ ಕೃತಿಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಯ ಈ ಕೃತಿರತ್ನಗಳನ್ನು ಸಹೃದಯವಾಚಕರು ಓದಿ ಆಸ್ವಾದಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕ; ಸಮ್ಮೇಳನ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುವುದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಪರಿಣತ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುದೈವದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖಕರ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಹುಜನರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ, ಲೇಖಕರು ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಉದಾರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಟ್ಟಿ, ಹೃದಯಸ್ಪಂದನ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಿ ದೊರಕಿದಂತೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನ 'ನಭೂತೋ' ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ತಾಯಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಹರಸಿ ಮಂಗಳವುಂಟುಮಾಡಲೆಂದು ವಿನೀತ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರಾ. ಗುಂಡೂರಾವ್

ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು.

ಚಿರಂತನ ದಾಹ

- ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಭಾವಜೀವಿ
- ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿ
- ಮಧುಚಂದ್ರ
- ದೀಪಧಾರಿ
- ಮಣ್ಣಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ
- ನೆಲ-ಮುಗಿಲು
- ಎರಡು ದಡ
- ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆರಳು

ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ

ಮತ್ತು

ಭಾವಜೀವಿ

ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ
ಚಂದಿರ
ಬಿಡುಗಣ್ಣ ಬಾಲೆ
ಮೇಘೋಪಾಸನೆ
ಭಾವಜೀವಿ

ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿ

ಆ ಗಿಡಾ, ಈ ಗಿಡಾ
ಒಂದೊಂದೂ ಜೇಂಗೊಡಾ;
ಬಾಂದೇವಿಗೆ
ನೆಲದಾಯಿಯ
ಹೂಗೊಂಡೆಯ ಹೊಂಗೊಡಾ.

ಯಾವ ಹಸಿರೊ, ಯಾವ ಹೆಸರೊ
ತರುಲತೆಗಳ ತೋರಣಾ;
ಬಂದುದೆಲ್ಲಿ
ಬೆಳೆಯಿತೆಲ್ಲಿ ?
ನಿಷ್ಕಾರಣ ಕಾರಣಾ.

ನೀಲಾಂಗಣ, ತಿರೆ ಕಂಕಣ
ಕೆಂದಳಿರಿನ ಕಾವಣಾ;
ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯು
ಸವಿ ಹಾಡಿನ ರಿಂಗಣಾ.

ಹೂ ಹೂವಿಗೆ ದುಂದುಂಬಿಯ
ಮೈ ಕೈಗಳ ಸ್ಪರ್ಶನಾ :
ಅಪರಂಜಿಯ
ಅನುರಾಗದ
ಮಾಧುರ್ಯದ ಬಂಧನಾ.

ಮಾಂದಳಿರಿನ ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆ
ಮಧುಕೋಗಿಲೆಗಾಸರಾ :

ಎದೆಯುಬ್ಬಿಸಿ
ಕುಕಿಲಿಡುತಿರೆ
ಎಲೆ ಎಲೆಗಳ ಮರ್ಮರಾ.

ಆಳಲುಸಿರಿಗೆ ಸುಸಿಲುಸಿರಿನ
ತಂಪಿನ ತಳಿ ಚಿಮುಕಲಾ :
ಹಾಲುಗಳ್ಳಿ
ಜೋಲು ಬಳ್ಳಿ
ತೂಗುಮಂಚ ಚಂಚಲಾ.

ಜುಳು ಜುಳು ನದಿ ಕಲ ಕಲ ರುತಿ
ಜೋಗುಳದುಲಿ ಕೇಳಲಾ :
ವಿಶ್ವದೊಡಲ
ತಣಿಸಲೆಂದ
ಹಾಲ್ಜೇನಿನ ಮಳೆಯಲಾ.

ತಿರೆಯ ನವಿರು ಹುಲ್ಲು–ಹಸಿರು
ಮಕಮಲ್ಲಿನ ಮುಸುಗಲಾ,
ಮುಗುದೆ ತನ್ನ
ಮನೆಗೆಲಸದಿ
ಗುಣುಗುಣಿಸುವ ಹಾಡಲಾ.

ಹಕ್ಕಿಜೋಡಿ ಒಂದುಗೂಡಿ
ಉಲಿಯುತಿರುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಾ;
ಬನದೈಸಿರಿ
ಕುಶಲ ಕುಂಚ
ಚಿತ್ರದಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸಾ.

* * *

ತನಗೆ ತಾನೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ
ತುಳುಕಿತಹಹ ಭಾವನಾ
ಕಮ್ಮಲರಿಗೆ
ಕವಿ-ಗಾಳಿಗೆ
ಕಾವ್ಯಾಕ್ಷಿಗೆ ವಂದನಾ.

ಚಂದಿರ

ನೀಲ ನಿರ್ಮಲದಾಗಸದಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿಹ ಚಂದಿರ
ಬಾನು ತೊಳಗಿದೆ ಬುವಿಯು ಬೆಳಗಿದೆ ಶುದ್ಧ ಪಳುಕಿನ ಮಂದಿರ.

ನಿನ್ನ ನಗೆ ತನಿವೆಳಕ ತುಳುಕಿಸಿ ಸೂರೆಯಾಗಿದೆ ಸುಂದರ
ನಿನ್ನ ದಯೆ ಸುಧೆಯಾಗಿ ಸುರಿದಿದೆ ಬೆಳ್ಳಿಗಿರಣದ ಹಂದರ.

ಚಿಕ್ಕೆ ಚಕ ಚಕ ಜೊನ್ನ ಪೂರದಿ ತೇಲಿ ಮುಳುಗಿವೆ ಮೋಹನ
ಜಗದ ಜಡ ಬಡ ಜೀವಗೇಹದಿ ಶಾಂತಿಯಮೃತದ ಸೇಚನ.

ಬಾನ ಮೂಲೆಯು ಮೋಡಪಡೆ ಮುದಗೊಂಡು ಬರುತಿದೆ ತೇಲುತ
ಮದುಮಗನ ಸ್ವಾಗತಿಸೆ ನಿಬ್ಬಣ ಹೊರಟ ಸಂಭ್ರಮ ಹೋಲುತ.

ಶಾಂತಿ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ಹಾಲಲಿ ಕರಗಿದಂತಿದೆ ತಿಂಗಳ
ಸುಯ್ಯೆಲರು ಹಾಯಾಗಿ ತೀಡಿದೆ ಹದುಳವೆನೆ ಶುಭಮಂಗಳ.

ದೂರದಿಂದಲಿ ಕೇಳಿಬರುತಿದೆ ಕೊಳಲ ಕೊರಳಿನ ಗಾಯನ
ಸುಗ್ಗಿಯಲಿ ಹಿರಿಹಿಗ್ಗಿ ರಿಂಗಣಗುಣಿದು ಹಾಡಿದೆ ಜನಮನ.

ಇಂಥ ಸಮಯದಿ ಹಂಬಲದಿ ಬಾಯ್ದೆರೆದ ಸಿಂಪಿದು ಭಾವನ
ತರಗೆಲೆಯು ಗಿರುಕೆನಲು ಮೌನವೆ ಬಿಕ್ಕಿದೊಲು ಬರಿ ಕಲ್ಪನ.

ಬಿಡುಗಣ್ಣ ಬಾಲೆ

ಬಿಡುಗಣ್ಣ ಬಾಲೆ ನೀನಾವ ಬೆಳುದಿಂಗಳನು
ಬಂಧಿಸಿಹೆ ಕಣ್ಣ ನುಣ್ಬೊಗರಿನಲ್ಲಿ ?
ಹೂ ಬಟ್ಟಲಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುತಿಹ, ಝೇಂಕಾರ
ಗೈಯುತಿಹ ಭೃಂಗ ಕಣ್ಣಾಲಿಯಲ್ಲಿ.

ಅಮಿತ ಸುಖ ಸೂಸುತಿದೆ ನವನವೋನ್ಮೇಷದಲಿ
ನೋಟ ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಲಿ, ನೀರವದಲಿ;
ದಿವ್ಯ ಬಯಕೆಯ ಹಣ್ಣು ಹಾಲಾಗಿ ಜೇನಾಗಿ
ಸುರಿಯುತಿದೆ ನುಣ್ಗದಪಿನಾಸರೆಯಲಿ.

ಕಣ್ಣೆವೆಗಳೆತ್ತುತಿರೆ ನವಿಲುಗರಿ ಛಾಯೆಯೋ
ಮೇಣದರ ಮಾಯೆಯೋ, ಲಾಸ್ಯವೇನೊ;
ತಂಗೊಳದ ತಡಿಯಿಂದ ತೂರಿಬಹ ತಂಬೆಲರೊ
ಎದೆಗಲಂಪಿನ ಪೆಂಪ ಪೂಸುತಿಹುದು.

ಲಾಲಿತ್ಯ ಲತೆಯಾಗಿ, ತುಟಿಗಳಲಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ
ಗಲ್ಲದಲಿ ಹೂವಾದ ರೂಹಾಗಿದೆ;
ಇಲ್ಲದಿರೆ ಲಾವಣ್ಯದಗ್ಗಳಿಕೆಯೆರಕದಲಿ
ಚೆಲುವಿಕೆಯ ಚಿರಸುಧಾಮೂರ್ತಿಯಾದೆ.

ಬಿಡುಗಣ್ಣ ಕಡೆಯಂಚಿನಂಚಿನಾಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ಏನಿಹುದು, ಏನಿಹುದು ? ಬಲ್ಲರಾರು;
ಬಾಳ ತೊಳೆತೊಳೆದು ಬೆಳಬೆಳಗಿಸುವ ಕಾಂತಿಯೋ ?
ಧೃತಿಗೆಡದ ದೀಧಿತಿಯೊ–ಪಡೆದರಾರು ?

ಮೇಘೋಪಾಸನೆ

ಎಂದಿನಿಂದಲೊ ಬಾನಬಟ್ಟೆಯಲಿ ಮೋಡ ಓಡುತಿಹವು
ನೋಡ ನೋಡುತಿರೆ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳ ದಾಟಿ ಸಾಗುತಿಹವು:
ಗಾಳಿ–ಗೆಳೆಯ ನೊಡನಾಟವಾಡಿ ಬೇಸರವ ನೀಗುತಿಹವು,
ಹಸುಳರಂತೆ ನಸುನಕ್ಕು ಅಂಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ನಡೆಯುತಿಹವು.

ಹಂಸ ಕುರಿಯಮರಿ ಆನೆ ಒಂಟೆ ಹಸು ಪ್ರಾಣರೂಪ ತಳೆದು
ತಾಗಿ ತುರುಗಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಕೆಯ್ದುವಾ ಸೈನ್ಯದಂತೆ ನಡೆದು;
ಉಣ್ಣೆಯಾಗಿ ಮಿದು ಬೆಣ್ಣೆಯಾಗಿ ಹಿಂಜಿರುವ ಅರಳೆಯಾಗಿ
ತೊಟ್ಟಿಲಾಗಿ ತೂಗುವವು ಮೋಡಪಡೆ ನಡೆವ ಬೆಟ್ಟವಾಗಿ.

ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿನಲಿ ಸಂಚುವೆತ್ತು ಮುಂಜಾವು ಮೌನವಾಂತು
ತಲೆಯಬಾಗಿ ನಿಂತಿರಲು ಬಾಲರವಿ ಕಿರಣಕೈಗಳೋತು
ಉಬ್ಬಿತಬ್ಬಿ ಚೆಂಬೆಳಕನುಣಿಸಿ ಹೊಂದೊಡವ ತೊಡಿಸಿ ಮುಡಿಸಿ
ರಮಿಸಲಾಗಿ ನಿಬ್ಬಣದ ಬೀಗರೆನೆ ಹರುಷ ಗರುವವೆರಸಿ–

ನೀಲಗಗನದಲಿ ತೇಲಿಬಹವು ಸಿಂಗಾರಗೊಂಡು ಮುದದಿ
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಕನ್ನೆಯರ ಬಿನದ ಲೀಲೆ ತೆರದಿ:
ವ್ಯೋಮರಂಗದಲಿ ಗಾಳಿಸಂಗದಲಿ ನಲಿದು ನೃತ್ಯವಾಡಿ
ಮುಗಿಲ ಯುಗಲಗಳು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವವು ಬಂದ ದಾರಿ ನೋಡಿ.

ಹೊತ್ತುಮೀರಿ ನಡುನೆತ್ತಿಗೇರಿ ಬರೆ ಬಿಸಿಲ ಹಣ್ಣನುಂಡು
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೇ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯೊಲು ನಿಲ್ಲುವುದನು ಕಂಡು
ಮೂರು ದಾರಿ ಕೂಡಿರುವ ಧೂಳಿಯೊಡನೆದ್ದು ಗಾಳಿ ಬೀಸೆ
ಎತ್ತಲೆತ್ತಲೋ ಕತ್ತನೆತ್ತಿ ಸಾಗುವವು ಜೀವ ರೋಸೆ.

ಯಾವ ಹರಕೆಯನು ಹೊತ್ತು ಹಡೆದಳೋ ಕಡಲರಾಣಿ ಇವನು !
ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕೂ ಭ್ರಮಿಸುತಿರುವ ಕ್ರಮವರಿತ ತ್ರಿಪುರ ಹವಣು.
"ನಿಂತಬಾಳು ಬಾಳಲ್ಲ, ಮಲೆತು ನಿಂತಿರುವ ನೀರು ನೋಡ"
ಎಂದು ಜಗದ ಜಂಗುಳಿಗೆ ಅರುಹಲಿಕೆ ಬಂದವೇನೊ ಮೋಡ !

ಕಾದು ಸೀದು ನೆಲ ಮೋದಗೆಟ್ಟು ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಹಲುಬುತಿರಲು
ತಾರವಾಣ ತಿರೆ ಪ್ರಾಣತಂತುವೊಲು ತಂಪುಗಾಳಿ ಹುಗಲು
ಕರುಣೆ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಸುರಿವ ತೆರ ಮೋಡದೊಡಲಿನಿಂದ
ಮಳೆಯು ಬೀಳೆ ಹೊಸಕಳೆಯು ಹೊಮ್ಮುವದು ಇಳೆಯ ಬಸಿರಿನಿಂದ.

ತಂಪು ಸೊಂಪು ಏನಿಳೆಯ ಕಂಪು ! ಸುರಿಮಳೆಯ ತಳಿಯ ಸೆಳಕು
ಮೋಡ ಸರಿಸಿ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿರಲು ರವಿ, ಹೊನ್ನ ಬಿಸಿಲ ಥಳಕು.
ನರಿಯ ಮದುವೆ ನಡೆದಿರಲು ಮುತ್ತುಹನಿ ಚೆಲ್ಲುವರಿದ ಸೊಗವು
ತಡೆದರಿಲ್ಲ ಚಣ ಮಾಯವಾಗುವದು ಮುಗಿಲಕಾಂತಿ ಹರವು.

ಆಹ ! ನೋಡ ಮಳೆಬಿಲ್ಲ ಮೋಡ ಹನಿಯಂಬನೆಸೆಯುತಿಹುದು
ಏಳುಬಣ್ಣಗಳ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಕಾರಂಜಿ ಪುಟಿಯುತಿಹುದು.
ಬಾನು ಬುವಿಯ ಅಂತರವನಳೆದು ಮಳೆಬಿಲ್ಲ ಸೇತು ನಿಲಿಸಿ
ಮೆರೆಯುತಿಹುದು ಸಿರಿ ಸಗ್ಗದಪ್ಸರೆಯ ಸೆರಗ ಬೆರಗೊ ಎನಿಸಿ.

ಅಸ್ತಗಿರಿಗೆ ರವಿ ತೆರಳುತಿರಲು ಓ, ಬಾನತುಂಬ ಹಬ್ಬ !
ಬಣ್ಣದೋಕುಳಿಯ ಮಿಂದ ಮೇಘಪುರ ಬಾನಿನೆದೆಯ ಕಬ್ಬ.
ಸಂಜೆಯಾಗಸದಿ ಕಪ್ಪು ಮೋಡವೂ ಹೂವಿನಂತೆ ಅರಳಿ
ಬಾಳು ಒಳ್ಳಿತೆನೆ ಕಣ್ಣ ಸೆಳೆಯುವದು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ಮರಳಿ.

ಇರುಳಿನಾಳದಲಿ ತೆಪ್ಪಗಾಗಿ ತಿರೆ ನಿದ್ರೆಗೈಯುತಿರಲು
ಕಾರಮುಗಿಲು ತೇರೈಸಿ ಬರಲು ಜಗ ಕಪ್ಪುತಿಮಿರ ಕಡಲು;
ಮಿಂಚು ಗೊಂಚಲಲಿ ಬೆಳಕ ಚಿಮ್ಮುತಲಿ ಹೊಸತು ಮಾಯೆ ಎನಿಸಿ
ಹೊಂಚು ಹಾಕಿ ಧಡಧಡಿಸಿ ಗುಡುಗೆ ಘನ ಘೋರ ಮಳೆಯ ಸುರಿಸಿ.

ಚಿಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಮಾ ಏನು ಸಂಭ್ರಮಾ ಮನದ ಭ್ರಮೆಯ ಹರಿಸಿ
ಮನುಜಲೋಕ ಮಂದಾರನಾಕವಾಗಿರುವುದೇನೋ ಸ್ಮರಿಸಿ;
ತಿರುಕರಂತೆ ಸೋಮಾರಿಯಂತೆ ತುರುವೋಡ ತಿರುಗುತಿರಲು
ಚಂದ್ರನೆದೆಯ ಚೆಲ್ವೆಳಕ ನೀಡುವನು ಸ್ನೇಹಕಾಗಿ ಬರಲು.

ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯಂತೆ ಮೋಡ ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನು ಕುಡಿದು
ಬಾನದೇಗುಲದಿ ಬೆಳ್ಳಿತೇರಿನೊಲು ಮಂದವಾಗಿ ನಡೆದು–
ಸಾಲುಗೊಂಡು ಕೆಲ ಮೋಡದಂಡು ಗಿರಿಶಿಖರದಲ್ಲಿ ತಳುವಿ
ಬೆಳ್ಳಿಬಟ್ಟಲದ ಸುಧೆಯು ಕಾಯುವವು ಆಗದವರ ತರುಬಿ.

ಏಸು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆದರೂನು ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದಾಯಿತಿವಕೆ
ಏಸೊ ಜನದ ಮತ್ತೇಸೊ ಬನದ ಸಿರಿಕಾಂಬ ಕಣ್ಣೋ ಇವಕೆ !
ಸುತ್ತುತಿರುವ ಧರೆ ಸುತ್ತು ತಿರುಗುತಿವೆ ತಲುಪಲಿಲ್ಲ ಕೆಲಕೆ
ಸುರಿಯಬೇಕು ಸರಿ, ನೀಗಬೇಕು ಉರಿ– ಎಂಬ ಬಯಕೆ ಇವಕೆ.

ಮುಗಿತವಿಲ್ಲದಿಹ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳಿನಲ್ಲು ಪಯಣ
ಬೆಂದ ನೆಲಕೆ ಕಣ್ಣೀರು ಕರೆಯೆ ಅದೆ ಸಾರ್ಥಮಾಯ್ತು ಹರಣ.
ದಿಗ್ದಿಗಂತಗಳ ಹಂತವೇರಿ ಅಗ್ಗಲಿಸುತಿಹವು ಕಣ್ಣ,
ಬಾನದಿಬ್ಬಣದಿ ಬಣ್ಣ ತಿಣ್ಣದಲಿ ನುಣ್ಣಗಾದುವಣ್ಣ.

ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಮುಗಿಲ ಕಂಡು ಮೈಮರೆತ ದಿನಗಳೆನಿತು !
ಅವುಗಳಾಟದಲಿ ಮೈಯಮಾಟದಲಿ ಜೀವ ತುಂಬಿ ಬಂತು.
ಗಾಸಿಗೊಂಡ ಎದೆಯಾಸೆ ಕನಸುಗಳನಲ್ಲಿ ನೇಯುತಿಹೆನು
ಹಕ್ಕಿ ಮೋಡದೆಡೆ ಹಾರಿ ಹಾಲುವೊಲು ಕರೆಯ ಕೇಳುತಿಹೆನು.

ಮೇಘಮಂಡಲವು ಜಗದ ಜನದ ಮನದಾಸೆ ಗೋಪುರಹುದು
ಗತಿಸಿಹೋದ ಹಿರಿಜೀವರುಗಳ ಹಿರಿತತ್ವ ಸಾರುತಿಹುದು;
ಧೀರಪೌರುಷದಿ ಬಾಳ ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಮಿಂಚಿರೆಂಬ ಉಲುಹು
ಇಷ್ಟವಿರದ ಕಡುಕಷ್ಟವಡರಿದರು ಮೊಳಗಿರೆಂಬ ಬಲುಹು.

ಗಾಳಿಗೂಡಿ ಕಿರುಮೋಡವಾಗಿ ಬಾನೆಲ್ಲ ಅಲೆಯುವಾಸೆ,
ಬಾನದೇಗುಲದಿ ನಮ್ರನಾಗಿ ಮೈದುಂಬಿ ನಿಲ್ಲುವಾಸೆ,
ಮಳೆಯ ಬಿಲ್ಲ ಮೈದೊಡವ ಧರಿಸಿ ಮಣಿಹನಿಗಳಾಗುವಾಸೆ,
ಚಂದ್ರನೆದೆಯ ತಿಳಿಯೊಲವನುಂಡು ಶ್ರೀಕಾಂತಿ ಪಡೆಯುವಾಸೆ.

ನೋಡೆ ನೋಡೆ ಎನಿತೆನಿತೊ ಆಸೆ ಅದಕಾದಿ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲ;
ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಿನಲಿ ತೋರಿ ಮರೆಯುತಿವೆ ಏಕೊ ಯಾವ ಬಲ್ಲ;
ಹಿರಿದು ಮನಸು ಹಿರಿದಾದ ಭಾವ ಮುಗಿಲಗಲವಾಗಬೇಕು,
ಮೋಡನೋಡಿ ದಿಙ್ಮೂಢನಾಗಿ ಮೈಮರೆವೆನಲ್ಲ—ಸಾಕು.

ಭಾವಜೀವಿ

ನಾಗರಿಕ ನಾಗರವು ಹುತ್ತುಕಟ್ಟದ ಹಳ್ಳಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬಳೆದಿಹ ಪರಿಯದಾವ ಸೊಗಸು !
ಭಾವದುನ್ಮಾದದಲಿ ಬೆರಗು ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಲಿ
ವರುಷಗಳು ಹರುಷದಲಿ ಕಂಡ ಕನಸು.

ಆಟ ಬಯಲಾಟದಲಿ ಕೋಲು ಕುಣಿತಗಳಲ್ಲಿ
ಹಂತಿ ತಿರುಗುತ ಸುಗ್ಗಿ ಮೊದಲಾಗಿರೆ,
ಮುಕ್ಕು ಮುಕ್ಕಿಗೆ ಬೀಸುಕಲ್ಲ ಜೊತೆ ಹಾಡುಗಳ
ಸುರಿಮಳೆಯು ಜನಪದವ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿರೆ.

ನಮ್ಮೂರ ಗುಡ್ಡದೋರೆಯ ಬದಿಯ ಕಿರುಹಳ್ಳ
ಸುವಿಶಾಲ ಆಲ, ಎಲೆವಳ್ಳಿತೋಟ
ಈಶ್ವರನ ಗುಡಿ, ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟೆ, ಮಾದರ ಕೇರಿ
ಕೆಮ್ಮರಡಿ–ಏನೆಲ್ಲ ಎಂಥ ನೋಟ !

ಗುಂಡು ಗಜಗವನಾಡೆ ಚಿಣ್ಣಿಕೋಲನು ತೂರೆ
ಮನೆಯವರ ಕಣ್ಮರೆಸಿ ಓಡಾಟವು;
ಬೆಲ್ಲವತ್ತ್ರದ ಕಾಯ ಬುಗುರಿಯಲಿ ಜಾಳಿಗೆಯು
ಸುತ್ತಿಬಿಚ್ಚಲು ನಾದ ಭೋಂಕಾರವು.

"ಬಿಟ್ಬಿಟ್ಟೆ ಬೆಳಗಾತು ತಟ್ಟೆಮನಿ ಹಾಳಾತು
ಹಾಳುಗೋಡೆಯ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಬಡಿತು–"
ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಡುತ್ತ ಗೊಂಬೆ–ಮದುವೆಯ ಹೂಡೆ
ಹಂಚು ಹರಳುಗಳಾಗ ಹವಳ ಮುತ್ತು.

"ತಾಂಡೆ"ಯಿಂದಲಿ ಬರುವ ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಂಗಸರ
ಉಡುಪು ತೊಡಪೇನವರ ಮಾತೆ ಬೇರೆ–
"ಲಂಬಾಣಿ ಗಿಲ್ ಗಿಲ್....ನಾ ಬಂದೆ ನಿಲ್ ನಿಲ್....
ಕಟಗಿ ಹೊರಿ ಚಿಲ್‌ಚೆಲ್....ಏ ಫಡಿರೆ"

ಅಣಕವಾಡನು ಕಟ್ಟಿ ಅವರ ಕುಣಿತಕೆ ಹಾಡಿ
ಆನಂದ ಪಟ್ಟುದನು ಮರೆಯಬಹುದೆ ?
ಸುಡುಗಾಡಸಿದ್ಧ ತಾನೊಂದು ಸಲ ಹೆದರಿಸುತ
ಜೋಳಿಗೆಯ ಬಾಯ್ದೆರೆಯಲತ್ತು ಕರೆದೆ.

ಜೋಳದಾ ಪಯಿರು ಹೊಡೆಹಾಯ್ದು ಹೊಂದಲೆದೂಗೆ
ಅಕ್ಕಡಿಯ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿರೆ,
ಬನ್ನಿಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ತತ್ರಾಣಿ ತಣ್ಣೀರ
ಕುಡಿದು ಬುತ್ತಿಯನುಂಡು ಸೊಂಪಾಗಿರೆ.

ಕೊಲ್ಲಾರಿ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ಹೂಡಿರುವ ಎತ್ತುಗಳ
ಕೊರಳ ಗೆಜ್ಜೆಯ ಸರವು ಟಿಂಟಿಣಿಸಲು
ಮೂಕೆಯಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಆಳು ಲಾವಣಿ ಹಾಡೆ
ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವವು ಬಾನು–ಬಯಲು.

ರಾಜರಾಣಿಯರ ಕತೆ, ದೇವದೆವ್ವಗಳ ಕತೆ
ಎಂಥವೆಂಥವೊ ನೂರು ಕತೆಯ ಕೇಳಿ–
ಸೆಟ್ಟಿಕತೆ ಕಟ್ಟುಕತೆಗೆಲ್ಲದಕು ಹೂಂಗೊಟ್ಟು
ತಲೆಯಾಡಿಸಿರೆ ಮತ್ತೆ ಕತೆಯ ಹೋಳಿ.

ಚಂದ್ರ–ಚಿಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮೋಡ–ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ
ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲು ಪ್ರೀತಿ ಬಲಿಯಿಸಿತ್ತು.
ಸತ್ತವರ ಕಂಡಾಗ ಮನವೆಲ್ಲ ಹೌಹಾರಿ
ಏನೇನೊ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಹೆಣೆಯುತಿತ್ತು.

ಮಳೆಯು ಬಂದರೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಮೈತೊಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆ
ನೀರಾಟವಾಡುವದೆ ಆಗ ಸೊಗಸು;
ಕಾಲುವೆಯ ನೀರಿನಲಿ ಕಾಗದದ ದೋಣಿಗಳ
ತೇಲಬಿಡೆ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಹೋದವೇಸು ?

ನಾವು ಸಾಕಿದ ಬೆಕ್ಕು ತೀರಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ
ಬೋರಾಡಿ ಅತ್ತಿರುವುದೆನಗೆ ನೆನಪು;
ಅದನೊಯ್ದು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣುಗೊಟ್ಟೈತರಲು
ಮನಸಿಗಾಯಿತು ಏಕೊ ನಸುವೆ ತಣಿಪು.

ಕಮ್ಮಾರ ಮಾನಪ್ಪ ಕೆಂಗುಲಿಮೆ ತಿದಿಯೊತ್ತೆ
ಕಬ್ಬಿಣವು ಕೆಂಗೆಂಡದಂತಾಗಿರೆ,
ಅಡಿಗಲ್ಲ ಮೇಲಿರಿಸಿ ದೊಡ್ಡಸುತ್ತಿಗೆ ಪೆಟ್ಟ
ಹಾಕುತಿರೆ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಕಿಡಿಸೂಸಿರೆ,

ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಕಬ್ಬಿಣವ ಮೇಣದಂದದಿ ಮಿದ್ದೆ
ಆಜಾನುಬಾಹುಗಿಹುದಾವ ಚದುರು ?–
ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಯೋಚಿಸಿರೆ ಯಾಚನೆಯ
ದಾರಿಯಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಹರಿಕಾರರು.

ಅರಲು ತುಳಿಯುತ ಮಿದ್ದಿ ಹದಗೊಳಿಪ ಕುಂಬಾರ
ಮಲ್ಲಣನ ತಿಗುರಿಯೇ ಕಮ್ಮಟವೆನೆ
ನೋಡನೋಡುತ ಗಡಿಗೆ ಮಡಿಕೆಗಳ ಸಾಲುಗಳು
ನಮ್ಮೂರಿಗವನದೆಯೆ ಹಂಚಿನ ಮನೆ !

ಕೆರವು ಹೊಲಿಯುವ ದೀನ ದಲಿತ ಮಾದರ ದುರುಗ
"ಮುಟ್ಟಬೇಡಿರಿ ತಂದೆ"–ಎಂಬ ನುಡಿಗೆ

ನನ್ನೆದೆಯ ಕಸವಿಸಿಯ ಹೇಳತೀರದು ಆಗ
ಬಾಲಕರಿಗೆಲ್ಲಿಯದು ಮಡಿ–ಮೈಲಿಗೆ ?

ದನವ ಕಾಯುವ ನಿಂಗ ಮಹಿಷವಾಹನನಾಗಿ
ಕೊಳಲನೂದುತ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು,
ಅವನ ಕಿಸೆ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕಾರಿಬೋರೆಯ ಹಣ್ಣು
ಇಪ್ಪಿ ಚಪ್ಪರಬದನೆ ಮಾಂಗಾಯ್ಗಳು.

ಕೆಲಸಿಗರ ಕೆಂಚನನು ಕಂಡರೀಗಲು ಭಯವು
ಒಡೆದ ಕನ್ನಡಿ ಮುರಿದ ಮೊಂಡುಗತ್ತಿ–
ಅವನ ಕಟಕಟಿಯಿಂದ ತಲೆಯೊಮ್ಮೆ ಪಾರಾಗೆ
ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆದಂತೆ ಉರಿವ ನೆತ್ತಿ !

ತಂದೆ ನಸುಕಿನೊಳೆದ್ದು ಅನುಭವಾಮೃತ ಓದೆ
ಸಕ್ಕರೆಯ ನಿದ್ದೆಯಲಿ ಸವಿಯುತಿದ್ದೆ;
ಮುಂಜಾವ ತನ್ನ ಗುಂಜಾರವದಿ ಕಿವಿತುಂಬೆ
ನಾದ ಲಹರಿಯ ನೂಲನೆಳೆಯುತಿದ್ದೆ,

ಸುವ್ವಿ ಬಾ ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಸುವ್ವಿ ಬಾ ಲಿಂಗಯ್ಯ
ಸುವ್ವಿ ಬಾ ಎನ್ನುತ್ತ ಸಾರುವಯ್ಯ–
ಇರುಳಿನಲಿ ಕಂದೀಲ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಬರುವಂತೆ
ಬಾಲ್ಯದನುಭವ ಮರಳಿ ಕರೆವುದಯ್ಯ.

ಬಾಳ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವೆಂಬುವದೊಂದು
ಅಳಿಸಲಾರದ ಮಧುರ ಭಾವಗೀತ;
ಮುಂದೆ ಬಹ ಅನುಭವದ ಕಹಿ ಫಲವನುಣ್ಣುತಿರೆ
ಮರುಕಳಿಸಿ ನೆನೆಯುವದೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥ !

ಆಕಾಶ ಬುಟ್ಟಿ

ಆಕಾಶ ಬುಟ್ಟಿ ▫
ಶ್ವೇತಪುತ್ರಿ ▫
ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ▫
ಮಾತು ▫
ಬಾಳ ಕೊರಡು ▫
ಪಥಿಕ ▫
ಚಿರಂತನ ದಾಹ ▫
ವಿಶ್ವಕವಿಯ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯ ▫
ಸೃಷ್ಟಿ ನೋಂತು ನಿಂತಿದೆ ▫
ನಿಯಮೋಲ್ಲಂಘನ ▫
ಬಸವನಾಳರಿಗೆ ಬಾಷ್ಪಾಂಜಲಿ ▫

ಆಕಾಶ ಬುಟ್ಟಿ

೧

ಹೊಗೆ ತುಂಬಿ
ನಗೆ ತುಂಬಿ

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ನವಿರು ಕಾಗದದ ಬುಟ್ಟಿಯಲಿ
ಜೀವ ತುಂಬಿ,

ದೂರ ಹಾರುವದೆಂಬ ಭರವಸೆಯ ನಂಬಿ,
ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಾಸೆಗಳ ಉರಿವ ಕಕ್ಕಡವಿಟ್ಟು
ಉತ್ಸಾಹ ಸಾಹಸಕೆ ರೂಪುಗೊಟ್ಟು
ಮೆಲುನಾಡಿಗೆ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟೆವಿದೊ ಚೈತನ್ಯದಾಕಾಶಬುಟ್ಟಿ !

ಏರುವದೊ
ಇಳಿಯುವದೊ

ಗಾಳಿಯಾಘಾತದಲಿ ಜೋಲಿ ಹೊಡೆದುರುಳುವದೊ
ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದೊ,

ಕಾಣಲಾರದ ಕೊಳ್ಳದಾಳದಲಿ ಬೀಳುವದೊ
ಆರು ಕಂಡಿಹರಿದನು ?
ತಿಳಿಯಲಾರದ ಹದನು !

ಆದರೂ ಆದರೂ ಹಾರಿಸಿದೆವಿದನು !
ಹುಡುಗತನದುತ್ಸಾಹ ಕೊನೆಬಲ್ಲುದೇನು ?

೨

ಆಕಾಶದ ಪ್ರಕಾಶದಲಿ ಎದೆಯ ತೆರೆದು
ಇಳೆಯ ಬಾಳಿನ ಹಂಗು ನೂಲು ಹರಿದು
ಮೇಲೆ ತೇಲಾಡುವುದ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು
ನನ್ನ ಬಗೆಯಾಶೆಗಳು ರೆಕ್ಕೆಗೊಂಡು
ಅಂಧಂತಮಸ್ಸಿನಲು ಬೆಳಕನುಂಡು
ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿರುವ ಮುತ್ತುಗಳ ಬೆಳೆಯ
ಹಾಲುಗಾಳನು ಬಯಸಿ ಹಾರುತಿವೆ ಗೆಳೆಯ !
ಅದೊ ! ನೋಡು ನೋಡು
ಚಿಕ್ಕೆಗುರಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಸಾಗಿರುವ ಕಿರುದೀಪಕಾವಕೇಡು ?
ಇಳೆಯ ಬಾಳರಳಿ ಬಂಗಾರ ಭರಣಿಯು ತೇಲಿ
ಬೆಳ್ಳಿ ಚಿಕ್ಕೆಗೆ ತೆಕ್ಕೆಹಾಕಿಹುದು ನೋಡು
ಬೆಳಕು ಬೆಳಕಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿಹುದು–
ಆ ಪ್ರೀತಿ ಸೌರಭವೆ ತೋಳಬಂದಿ;
ಸೌಂದರ್ಯದಾನಂದವಿಲ್ಲಿ ಬಂದಿ.

೩

ದೀನ ಮಾನವ ರಚಿತ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿ
ದಾನವರ ಬಿರುಗಾಳಿ ದಾಳಿಯನು ಮೆಟ್ಟಿ
ಬಾನವರನಪ್ಪಿ ಒಂದಾಗಿಹುದು ನೋಡು !
ನೋಡಿದೆಯಃ ಕವಿಯೆ ?

ಊರ್ಧ್ವಮುಖಿಗಲ್ಲದಿದು ಉಳಿದವರಿಗಳವೆ ?
ಆತ್ಮಬಲದೆದುರು ಮೇಣುಳಿದ ಬಲವೆ ?
ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿಯೊಲು ಏಕಾಕಿಯಾದರೂ
ಎದೆಗೆದೆಯ ಹೊಂದೀಪ ಉದ್ದೀಪನಂಗೊಂಡು
ಬಾಳದ್ವೀಪವ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಹಾಡು
ಎಂದೆಂದು ನೀನಿಂಥ ಹಾಡ ಹಾಡು.

ಶ್ವೇತಪುತ್ರಿ

ಗಾಳಿಯ ಬೆರಳಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಉಂಗುರ
ತೊಡಿಸುತ ಬರುತಿಹ ಒಯ್ಯಾರಿ,
ಹೊಗೆಯ ಸುರುಳಿಗಳ ಅರಳಿನ ಮಾಲೆಯ
ಕೊರಳಿಗೆ ಸೂಡುವ ಸುಕುಮಾರಿ.

ಬಿಳಿಯ ಪತ್ತಲದ ತೆಳ್ಳನೆಯುಡುಗೊರೆ
ಕೆಂಗಿಡಿ ಕೆಂಬರಳಿನ ನತ್ತು !
ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ ಸುವಿಲಾಸಿನಿ
ಕಲಿಸಿದರಾರೀ ಹೊಸಗತ್ತು ?

ಸುಳಿಗಾಳಿಗೆ ಬಲು ಬಳುಕುತ ನಟಿಸುವ
ಒಪ್ಪಿಡಿ ನಡುವಿನ ಹೊಗೆ-ರಾಣಿ !
ಒಂದೇ ಸೆಳೆತಕೆ ತುಟಿಗಳ ಮುದ್ರಿಕೆ
ನಿನ್ನಯ ಹೆಸರೇ "ಜೇನುಹನಿ"

ಮೊದಮೊದಲಿಗೆ ಹಿರಿಕಿರಿಯರಿಗಂಜುತ
ಕಟ್ಟೇಕಾಂತದಿ ನೀನೊಲಿದೆ;
ಕಿತ್ತಿಳೆ ತೊಳೆ-ತುಟಿ ಮಧುರಿಮೆ ಹೀರಲು
ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆ ನೀನಾದೆ !

ಎಂದಾದರು ನೀನಿರದಿರೆ ಬರದಿರೆ
ವಿರಹದಿ ಕೊರಗುವೆನೇಕಾಕಿ;
ಜುರಿಯೊಂದೆಳೆತಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಲಿಕೆ
ಭಾವೋದ್ರೇಕವು ಧೂಮಾಕ್ಷಿ !

ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರದ ಹೊಗೆಗೆರೆ ಮೂಡಿಸಿ
ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯನಾಡಿಸುವಿ,
ಬಯಲೊಳು ಧೂಮಸ್ತೂಪವ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಬಾನ್ನೆಲವನ್ನಾಲಿಂಗಿಸುವಿ !

ಧೂಮಪಾನದೀ ಧೂಪಾರತಿಯೊಳೆ
ಜ್ಞಾನೋಪಾಸನೆಗೆಯ್ಯಿಸುವಿ,
ಧ್ಯಾನದಿ ಮನನದಿ ವೈನತೇಯನೋಲು
ಅಮೃತಾಚಲವನ್ನೈದಿಸುವಿ !

ಗುರಿನಿರಿಯಿಲ್ಲದ ಗರಿಗರಿ ಮೋಡದ
ಸರಿದೊರೆಯಾಗಲು ಹೆಣಗುತಿಹೆ;
ಸುಂಟರಗಾಳಿಯ ಬಂಟನ ದಾಳಿಗೆ
ಕಂಟಣಿಸುತ ಕರ ಕರಗುತಿಹೆ.

ಮೋದದಿ ಸೇದಲು ಸೊದೆಯನು ಕುಡಿಸುವೆ
ಎದೆಯುರಿ ಸಹಿಸುತ ಕಲ್ಯಾಣಿ,
ಬಿಳಿ ಹೊಗೆ ಬೆಳ್ಗೊಡೆ ಚಾಮರದಡಿಯಲಿ
ಹಾಡಿ ಹರಸುವಳು ಗೀರ್ವಾಣಿ.

ಶಿವ ಶಿವ ಶಂಭೋ ಚಿಲುಮೆಯ ತುಂಬೋ
ನಾನೆ ಸ್ವಯಂಭೂ ಇನ್ನಿಲ್ಲ !
ಬಾರಿಸು ಡಮರುಗ, ಕುಣಿಯಲಿ ಭೃಂಗಿಯು
ಕೈಲಾಸದ ಸುಖ ಬೇರಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ

ಮುಳುಗುತಿಹ ನೇಸರನು ಮುದಿಸಿಂಹನಂತಾಗಿ
ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯ ಗವಿಯ ಸೇರುತಿಹನು;
ತನ್ನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತಿರೆ
ಲೋಗರೆಡೆ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡುತಿಹನು.

ಸಂಜೆ ಕಕ್ಕರಮಬ್ಬು ಗಗನ ಸಿಂಹಾಸನದಿ
ಕಪ್ಪು ಬಾವುಟವೆತ್ತಿ ತೋರಿಸಿಹುದು;
ಪಕ್ಷಿಸಂಕುಲ ಕೆಲೆದು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹಿಗ್ಗಿನಲಿ
ಹಾಡಿ ಜಯಜಯಕಾರ ಗೈಯುತಿಹುದು.

ಹಗಲ ಉರಿವಿಸಿಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯು ಉರುಳಿ
ಪಡುವ ಕಡಲಿನ ಹಡಗವೇರುತಿರಲು
ಸಂಧ್ಯಾಸಮೀರನದೊ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಂದೇಶ
ಹೊತ್ತು ನಾಲ್ದೆಸೆಗಳಲಿ ಹರಡುತಿಹನು.

ಬಿತ್ತರದ ಬಾನಿನಲಿ ಮತ್ತೆ ಜನತಾ ರಾಜ್ಯ
ಮೆರೆಯುತಿದೆ ಚಿಕ್ಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ :
ವ್ಯಕ್ತಿಶಕ್ತಿಯ ಗುಣವಿಕಾಸ ಪ್ರಕಾಶದಲಿ
ಜಗವ ಬೆಳಗುವುದದರ ಮೂಲತತ್ತ್ವ.

ಆಕಾಶಗಂಗೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಯನೇರ್ಪಡಿಸಿ
ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಹುದು;
ಬುಧ ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ ಶುಕ್ರ ಶನಿ ಮಂಗಳಾದ್ಯರನು
ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಹುದು.

ಕೃತ್ತಿಕೆಯು ಮೃಗಶಿರವು ಸಪ್ತರ್ಷಿ ಮಂಡಲವು
ರಾಜಕೀಯದ ಪಕ್ಷಪಂಗಡವೆನೆ
ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಧ್ರುವದ ರಾಯಭಾರಿತ್ವದಲಿ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯು ಚಂದ್ರನಾಗಿರುವನೆ ?

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪಡೆದ ಬಾನಿನೊಳಿಂತು
ಶಾಂತಿ ಸಮದರ್ಶಿತ್ವ ತಂಪಿನಿರುಳು
ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದರೆನದೆ ಸಮತೆಯಲಿ ತಣಿಸಹುದು
ಸರ್ವರಿಗು ಸಮಪಾಲು ಬೆಳದಿಂಗಳು.

ಮಾತು

ಮುಂಜಾವದಲಿ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲ ಮಕಮಲ್ಲಿನಲಿ
ಪಾರಿಜಾತವು ಹೂವು ಸುರಿಸಿದಂತೆ,
ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮಾಸುತಿಹ ಮಂಜುಹನಿ–ಮುತ್ತಿನಲಿ
ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯ ಬಿಂಬಿಪಂತೆ,

ಮೆಲ್ಲೆದೆಯ ಸವಿಯೊಲುಮೆ ಕರಗಿ ಕಂಬನಿಯಾಗಿ
ಹೆಣ್ಣ ಕಣ್ಣಂಚಿನಲಿ ತುಳುಕುವಂತೆ,
ಸುಳಿಗಾಳಿಯೊಂದಿನಿತು ಸೂಸಿ ಬಂದರು ಸಾಕು
ಮರವನಪ್ಪಿದ ಬಳ್ಳಿ ಬಳುಕುವಂತೆ-

ನಾವು ಆಡುವ ಮಾತು ಹೀಗಿರಲಿ ಗೆಳೆಯ
ಮೃದುವಚನ ಮೂಲೋಕ ಗೆಲ್ಲುವುದು ತಿಳಿಯ;
ಮೌನವೊಗ್ಗೆಯನೊಡೆದು ಮಾತರಳಿ ಬರಲಿ:
ಮೂರು ಗಳಿಗೆಯ ಬಾಳು ಮಗಮಗಿಸುತಿರಲಿ.

ಬಾಳ ಕೊರಡು

೧

ಇದು ಬಾಳ ಕೊರಡ ಮುಡಿ–
ಮೇಲೆ ಕಾಣದ ಕೈಯ ಕರಗಸವು
ರೌರವದಿ ಕೊರೆಯುತಿದೆ
ಕೊರಡಿನೆದೆ ಬಿರಿಯುತಿದೆ
ಕಂದರದಿ ಧಡಧಡಿಸಿ ನುಗ್ಗುತಿಹ ರೈಲಿನೊಲು
ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೋಡುತಿದೆ ಕರಗಸದ ಹಲ್ಲು!

ಆದರ ಬಿರುಕಿನ ಕ್ಷೀಣ ಸ್ವರವೊಂದು ಬೇಸರದಿ
ಮೊರೆಯುತಿದೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ–
ಕಾಲನೊಡ್ಡಿಹ ತುಮುಲ ಜಾಲದಲ್ಲಿ.

ಚಣ ಚಣಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಅಟ್ಟಹಾಸವು ಅಡಗಿ
ಅವನ ಕೈಮೆಗೆ ಓರೆಕೋರೆ ಹುಡಿ ಹೊಟ್ಟಾಗಿ
ಒಟ್ಟೈಸಿ ಉದುರುತಿದೆ ರಾಶಿಯಾಗಿ
ಬಾಳೆಲ್ಲ ಗಾಸಿಯಾಗಿ.

೨

ತೀಡುತಿದೆ ಉಜ್ಜುಗೊರಡು
ಮೂಡುತಿದೆ ಹೊಸತು ಕೊರಡು
ಪೊಳ್ಳುಪದರಿನ ಪದರು

ಬೆದರಿ ಚದರುತ್ತಿಹವು
ಉರುಳುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ
ತನ್ನ ಬಲಹೀನತೆಗೆ ತಾನೆ ಬಾಗಿ.
ಮತ್ತೆ ಕೆತ್ತಿಹಬಲ್ಲಿ ಹೂವು ಬಳ್ಳಿ
ಕೊರಡು ಕೊನರಿಸಿತೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ.

೩

ಯಾವ ಮಂದಿರದ ಆಧಾರಸ್ಥಂಭಕೊ ಕಾಣೆ
ಇಂತು ಜೀವಸ್ತಂಭ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ
ನಿಂತಿಹುದು ಕರ್ತವ್ಯಬದ್ಧವಾಗಿ.
ಹೊತ್ತ ತಲೆಭಾರದಲಿ
ಕತ್ತು ತತ್ತರಿಸದೊಲು
ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯು ನೆರವು ನೀಡಲಿಹುದೊ
ಇಲ್ಲ, ಬೇರೆಯ ತೆರವು ಬೇಡಲಿಹುದೊ !

ಪಥಿಕ

ಯಾವ ಋತುವಿನೊಳಿಂತು ಕನಸು ಕಂಡಳೊ ಪೃಥಿವಿ
ಆಶೆ–ಬೀಜಗಳನಿತೊ ಮಡಿಲೊಳಿರಿಸಿ
ಮಳೆಯ ರೂಪದಿ ಮುಗಿಲು ಮುತ್ತಿಡಲು ಮತ್ತೇರಿ
ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿಹಳಮಿತ ವೃಕ್ಷರಾಶಿ.

ಮಾವು ಬೇವೂ ತೆಂಗು ಕೌಂಗು ನೇರಿಳೆ ಹಲಸು
ಹುಣಸೆ ಹುಲುಗಲ ತಾಳೆ ಬಾಳೆಯಂತೆ,
ಮಾಧವಿ ತಮಾಲ ಮಾಲತಿ ಹೊಂಗೆ ಶ್ರೀಗಂಧ
ಸೀತಾಳೆ ಬಕುಳ ಸಂಪಿಗೆಗಳಂತೆ !

ದೇವಕನ್ನೆಯರಿಳೆಗೆ ಇಳಿತಂದು ಗುಟ್ಟಿನಲಿ
ತೊಟ್ಟಿಲವ ತೂಗಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟರೇನೊ–
ಹೆಸರಿಲ್ಲದೆಯು ಹಸಿರ ಚಿಮ್ಮಿಸುವ ಪಸದನಕೆ
ಜುಮ್ಮೆಂದು ಮನಸೋತು ಬಿಟ್ಟರೇನೊ !

ಇಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ತಳಿರ ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೂನಗೆಯು
ಅಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ಗೊನೆಗೆ ಗಿಣಿಗಳೆರಡು–
ಸೀಳು ದಾರಿಯ ಬದಿಗೆ ಸಾಲು ಮರಗಳ ನೆರಳು
ಗಾಳಿಯೂದುವ ಕೊಳಲು ಹಕ್ಕಿ-ಹಾಡು.

ಜಗದ ನೂರೆಂಟು ತೆರ ಕಲಹ ಕಂಟಕಗಳಿಗೆ
ತಾವು ಕಾರಣವಲ್ಲವೆಂಬ ಹಾಗೆ
ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುವ ಹಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಲುಕಾಡಿಸಿವೆ
ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆಯೆ ತಮ್ಮದೆಂಬ ಹಾಗೆ.

ನೆಳಲ ಸೆರಗನು ಹಿಡಿದು ಬಿಸಿಲು ಮುಂದೋಡುತಿದೆ
ದೂರ ದೂರದ ತನ್ನ ಮನೆಯ ನೆನೆದು,
ಬಿಳಿಯ ಮೋಡವದೊಂದು ಬೆಟ್ಟದುದಿಯಲಿ ನಿಂದು
ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರಂತೆ ಸುಮ್ಮನಿಹುದು.

ಬಾಳ ಬಿಸಿಲಲಿ ಬಳಲಿ ದಣಿದು ಬಂದಿಹೆ ಪಥಿಕ
ಮರದ ತಣ್ಣೆಳಲೊಂದೆ ನಿನಗಾಸರು–
ಇಲ್ಲಿ ದಣಿವಾರಿ ಮನ ಶಾಂತಿ ಸಂತಸ ಪಡೆಯೆ
ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ದಾರಿ ಎನಿತು ಹಗುರು !

ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನೆದೆಯ ಮಧುವಾಟಿಕೆಯು ತೆರೆದಿರಲು
ಅದನು ತಣಿ ಹೀರದೆಯೆ ಸಾಗಬಹುದೆ ?
ಯಾರಿಗೀ ಸುಂದರತೆ ? ಯಾರಗೀ ಪರವಶತೆ ?
ಯಾರ ಸುಖಕೀ ಸೃಷ್ಟಿ ನಿನಗಲ್ಲದೆ ?

ಚಿರಂತನ ದಾಹ

ದಿನದಿನವು ಮೂಡಣದ ಬಾನ ಕರೆಯುಂಚಿನಲಿ
ಚೆಂಬೆಳಕು ಉಬ್ಬರಂಬರಿಯುತಿಹುದು;
ನೂರು ಕಾರಂಜಿಗಳು ತೆಕ್ಕನೆಯೆ ಪುಟಿದಂತೆ
ಲೋಕಲೋಕಂಗಳನು ತೊಳೆಯುತಿಹುದು.

ಬೊಗಸೆಗಂಗಳ ತೆರೆದು ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ಕುಡಿದರೂ
ಈ ಪುರಾತನ ದಾಹ ತೀರದಲ್ಲಾ !
ಏನೊ ಅಸಮಾಧಾನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲಿ
ಬಾಯ್ದೆರೆದು ಹೀರುತಿರೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬೆಳಕ ಕಡಲಿನೊಡಲೊಳಗಲ್ಲಿ
ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ ಕರಗಿ ಬಿಡಲೆ ?
ಇಲ್ಲದಿರೆ ಎಲ್ಲವನು ಒಂದೆ ಬೊಗಸೆಯೊಳಾಂತು
ಆ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ತೆರದಿ ಕುಡಿದು ಬಿಡಲೆ ?

ಹೊಗೆನಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಮನದ ಮನೆ ಗೋಡೆಗಳು
ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣವನೆಂದು ಕಾಣಬಹುದು ?–
ಇಲ್ಲಣವು ಜೋತಿರುವ, ಜೇಡಬಲೆ ನೂತಿರುವ
ಬೆಳಕಿಂಡಿಯಲಿ ಬೆಳಕದೆಂತು ಬಹುದು ?

ಪಂಚ ಭೂತಗಳೆಲ್ಲ ಮಾನವನ ದೇಹದಲಿ
ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ ದಾರಿ ಕಾಯುತಿಹವು;
ಕಿಂಚಿತಾದರು ಕರುಣೆ ಕೊನರೊಡೆದು ಬಾರದಿರೆ
ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆ ಚಿತೆಯನೇರಲಿಹುದು !

ಕಿಟಕಿಗಳನರೆತೆರೆದು ಕಟಕಿಯಾಡುವ ಗಾಳಿ
ಮಾಡು ನಿನ್ನೆಯ ದಾಳಿ ಇಂದು ಇಂದೇ !

ಜಗದೆಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಗಳ ಪೈರುಗಳ ಪರಿಮಳದ
ಪನ್ನೀರುಗಳನೆರೆದು ಮೀಯಿಸಿಂದೇ.

ಜಗವ ತುಂಬಿದ ಬೆಳಕು ನಮಗೇಕೊ ಸಾಲದಿದೆ
ಎನಿತು ಮಾನವನೆದೆಯ ಆಳ ಅಗಲ !
ಬಂದಷ್ಟು ಇಂಗುತಿದೆ ಮತ್ತೆ ಬರಿದಾಗುತಿದೆ
ಎಷ್ಟು ಸೆಲೆಯೊಡೆದರೂ ವಿಫಲ ವಿಫಲ !

ವಿಶ್ವಕವಿಯ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯ

ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲನಾಗಿ ದಿಗ್ವಲಯ ಮೀರಿ ನಿಂದೆ
ಗಗನ ಮಕುಟ ಭೂಲೋಕ ದೇಹ ಪಾತಾಳ ಪಾದದಿಂದೆ.

ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಕಣ್ಣಾಲಿಯಾಗಿ ಆ ಮೂಡು ಪಡುವಲಿಂದೆ
ವಿಶ್ವದಾಟವನು ನೋಡುತಿರುವೆ ನೀ ನಿರ್ನಿಮೇಷದಿಂದೆ.

ಉದಯ ಪುಣ್ಯವೆನೆ ಹಗಲು ಜ್ಞಾನ, ಮುಚ್ಚಂಜೆ ಮುಕ್ತಿಯಂತೆ
ಕೋಟಿ ತಾರೆಗಳು ಮುತ್ತು-ಸತ್ತಿಗೆಯ ಬೆಳಕನೆತ್ತಿದಂತೆ.

ಗಾಳಿಯುಸಿರಿನಲಿ ಮೆಲ್ಲನೂದುತಿಹೆ ಪ್ರಾಣ ವಾಯುವನ್ನೆ
ಬೂದಿಹಾರಿ ತನಿಗೆಂಡ ತೋರಿ ತೊಳಗಿರುವುದಾತ್ಮವನ್ನೆ.

ಮೇಘದೋಲೆಯಲಿ ಮಿಂಚುಬಳ್ಳಿ ರುಜುಮಾಡಿ ಬರೆಯುತಿರುವೆ
ಅರ್ಥವಾಗದಿದೆ, ಆದರೂನು ಕನಿಕರದಿ ಮಳೆಯ ಸುರಿವೆ.

ಉಷಾ-ಸಂಧ್ಯೆಯರ ಸುಂದರಾಂಗದಲಿ ನಿಂದ ನಿಲವದೇನು ?
ಕನಸು ಕೋದ ಕೋದಂಡದಂತೆ ಮಳೆಬಿಲ್ಲ ಚೆಲುವದೇನು ?

ಗಿರಿಯ ಬಾಹುಗಳ ಚಾಚಿ ತಬ್ಬಿರುವೆ ಸಸ್ಯಶಾಮಲೆಯನು
ಹಣ್ಣು ಹೂವುಗಳೆ ಭಾರವಾಗಿ ಬಳುಕಿರುವ ಕೋಮಲೆಯನು.

ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲು ಭೋರ್ಗರೆವ ಕಡಲು ಮತ್ತೇಕೆ ಇಂಥ ಕೋಪ ?
ಆಗ ಈಗ ಭೂಕಂಪ ಬೇರೆ ಮನುಕುಲಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪ !

ಮಹಾಕಾವ್ಯವೀ ಭವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ ಇದನೋದಿದನಿತು ರಮ್ಯ
ಮಹಾಕವಿಯ ವಿದ್ವದ್ವಿಭೂತಿ ಅನುಭಾವಿ ಹೃದಯ ಗಮ್ಯ.

ಅರುಹಲಿದನು ಅವತಾರವೆತ್ತಿ ತಂತಾನೆ ಭಾಷ್ಯಬರೆದ
ಪೂರ್ಣಯೋಗಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಇದರಂತರಂಗ ತೆರೆದ.

ಸೃಷ್ಟಿ ನೋಂತು ನಿಂತಿದೆ

೧

ಗಿಡದ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳಲಿ ಚಿಗುರು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಿದೆ
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಚೆಲುವು ಗೆಲ್ಲುಗಂಬ ನಿಲಿಸಿದೆ;
ಹೊಸತು ಆಸೆ ಮೂಡಿದೆ
ಹರುಷ ಲಾಸ್ಯವಾಡಿದೆ
ಓ ! ವಸಂತ ನಿನಗನಂತ ಆಲಿಂಗನ ಸಂದಿದೆ
ಸೃಷ್ಟಿ ನೋಂತು ನಿಂದಿದೆ.

೨

ಎಂದೊ ಅಗಲಿ ಹೋದ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನೆನಪು ಬಾರದೆ ?
ಮಾಗಿ ಕೊರೆದ ಗಾಯವಿನ್ನು ಇಹುದು ಮನದಿ ಮಾಯದೆ
ಜೀವ ಕುಲವು ತಪಿಸಿದೆ
ನೂರು ಬಾರಿ ಶಪಿಸಿದೆ
ಪಾದರಸದ ತೆರದಿ ಜಾರಿ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ಹರಿದಿದೆ.

೩

ತಳಿರ ತಳ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದು ಕೋಗಿಲೆಯದೊ ಕುಳಿತಿದೆ
ಅದರ ಉದರದೊಂದು ಉಸಿರು ಹಾಸಿ ಬೀಸಿ ಬರುತಿದೆ;
ಓಹೊ !
ಎಲ್ಲೊ ಕಂಡ ಹಾಗಿದೆ
ಆಹಾ !
ಎಂದೊ ಕೇಳಿದಂತಿದೆ
ಇಂದು ಜಾಡ್ಯ ಹರಿದು ಇಳೆಗೆ ರೋಮಾಂಚನ ತಂದಿದೆ
—ಸಮರ ತೂರ್ಯದಂತಿದೆ !

ಳ

ಏನು ಅಂದ ಬಿಸವಂದವೊ ನಿನ್ನ ಮಧುರ ಮೈತ್ರಿಯು !
ನೃತ್ಯ ಹಾಡು, ಸೊಗದ ಕೋಡು – ಧನ್ಯಳೀ ಧರಿತ್ರಿಯು !
ಹೇಮಂತನ ತ್ಯಾಗವೂ
ಈ ವಸಂತಭೋಗವೂ
ಬದುಕಿಗೆಂದೆ ಬಿಜಯಗೈಯೆ ಪ್ರೀತಿ ಸಮಾಯೋಗವು
—ಹಾಗು ಹೀಗು ಹೇಗೆಯು.
ಬನದ ಬಯಕೆ ಮಾಗಿದೆ
ಚೈತ್ರೋದಯವಾಗಿದೆ
ಬಾ ವಸಂತ ನಿನಗನಂತ ಆಲಿಂಗನ ಸಂದಿದೆ
—ಸೃಷ್ಟಿ ನೋಂತು ನಿಂತಿದೆ !

ನಿಯಮೋಲ್ಲಂಘನ

'ಸುಯ್' ಎಂದು ನಿಡುಸುಯ್ದು ಹುಯ್ಯಲಿಡುತಿದೆ ಗಾಳಿ
ಜಗದ ಆರ್ದ್ರತೆಯನ್ನೆ ಹೀರಿ ಹೀರಿ !
ಮೂಡಗಾಳಿಗೆ ಬಾನ ಮೊಗ ಒಡೆದು ಬಿಳಿ ಬೂದಿ
ಬಳಿದಂತೆ ತೋರುತಿದೆ ಮೇರೆ ಮೀರಿ.

ತರು ಲತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿಲ್ಲ ಹೊಗರಿಲ್ಲ
ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರವಾಗಿ ನವೆಯುತಿಹವು;
ಎಲ್ಲೊ ಅಂಗೈಯಗಲ ಹಸಿರು ಕಂಡರೆ ಸಾಕು
ಮನದ ಆಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರುತಿಹವು.

ಏನು ಬಾನೋ ಎನಿತು ದೂರವಿದ್ದಂತಿಹುದು
ನಮಗು ಅದಕೂ ಮಾತು ಕತೆಯೆ ಇಲ್ಲ;
ಒಂದು ಮೋಡವೆ ? ಮಿಂಚೆ ? ಮಳೆಯೆ ? ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲೆ ?
ಚಳಿಗಾಲಕೋ ಕೊಂಚ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ.

ಕ್ಷಾಮ ಡಾಮರ ಬಡಿದ ನಿರ್ವಾಸಿತರ ತೆರದಿ
ಒಣಗಿದೆಲೆಗಳ ರಾಶಿ ಭಣಗುಟ್ಟಿವೆ;
ಮೈ ಕೊರೆವ ಚಳಿಗಾಳಿ ನಿಷ್ಕರುಣದಲಿ ದಾಳಿ-
ಗೈಯೆ ತರಗೆಲೆ ಮತ್ತೆ ಮೊರೆಯುತ್ತಿವೆ !

ಹೇಮಂತ ಋತುವಿಂಗೆ ಸಾಮಂತ ರಾಜರೊಲು
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ನಡುಗಿ ಉಡುಗುತಿಹರೋ !
ಧೀಮಂತ ವರ್ಷಋತು ಗುಡುಗು ಹಾಕುವವರೆಗೆ
ಬರಿಯ ನಾಮಾಂಕಿತರೆ ಮೆರೆಯಲಿಹರು ?

ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಳೆರಾಯ ಹಗಲಿರುಳು
ಧಾರಿಣಿಗೆ ತನಿಮುದ್ದುಗರೆಯುತಿದ್ದ;
ಹರುಷದಾವೇಶದಲಿ ಹೊನಲು ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿರಲು
ಪ್ರೇಮಗೀತಗಳೆನಿತೊ ಹಾಡುತಿದ್ದ.

ಮಳೆಗಾಲವೈತರಲು ನನ್ನ ಕವಿತೆಯ ನವಿಲು
ನೂರು ಕಣ್ಣನು ತೆರೆದು ನರ್ತಿಸುವದು !
ಭಾವ ಚಾತಕ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಮಳೆಯ ಕಂಬನಿಯ
ಜೇಂಬನಿಯ ಗುಟುಕರಿಸಿ ವರ್ತಿಸುವದು.

ಎಂದು ಬರುವದೊ ಕಾಲ ನನ್ನಿನಿಯ ಮಳೆಗಾಲ
ವಿರಹವೈಶಾಖವನು ದಾಟಬೇಕೆ ?
ಏನು ಋತುರಿಂಗಣವೊ, ವಿಧಿನಿಯಮದಾಳಿಕೆಯೊ
ಒಮ್ಮೆಯಾದರು ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯದೇಕೆ ?

ಬಸವನಾಳರಿಗೆ ಬಾಷ್ಪಾಂಜಲಿ

ಸಂಜೆಯಾಯಿತು: ಬಾನಬಾಳಿಗೆ ಮಂಜು ಕವಿಯಿತು ಒಮ್ಮೆಲೆ !
ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ ತಣ್ಣಗಾದನು ರವಿಯು, ಬಳಸಿತು ಕತ್ತಲೆ.
ಚಿಲ್ಲನೆಯೆ ಚಳಿಗಾಳಿ ಕೊರೆಯಿತು ನಂಜಿನಂತಹ ವಾರ್ತೆಯು
ಕನ್ನಡದ ಜೇಂಗೊಡವ ಕದ್ದರು ಸುರರು,– ನಾಡಿನ ಬುತ್ತಿಯು.

"ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇನ್ನು ?" ಎಂಬೀ ಸುದ್ದಿ ಹದ್ದಿನ ತೆರದಲಿ
ಎರಗಿ ಬಡಿಯಿತು ನಾಡ ಸಂತಸ ಕಬಳಿಸಿತು ಆತುರದಲಿ.
ಕೇಳಬಹುದೇ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳು ? ತಾಳಬಹುದೇ ನಮ್ಮೆದೆ ?
ತುಂಬಿರುವ ಕೊಡ ತುಳುಕಿತೆಂಬರೆ ಸಲ್ಲುವೆಡೆ ತಾ ಸಂದಿದೆ.

ಏನು ಬಂದಿರಿ, ಹದುಳವಿದ್ದಿರ, ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಇರಲಾಗದೆ ?
ಏನಿದವಸರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಿ ಹೊರಟು ನಿಂತಿರಿ ಆಗಲೆ ?
ಬಳಗದಾತಿಥ್ಯವನು ಬಯಸದೆ ಹೊಸತಿಲಾಚೆಗೆ ನಿಂತಿರಾ !
ನೆನೆಸಿದರೆ ಕನಸಿನಲಿ ಬರುವೊಲು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಿರಾ ?

ಅತಿಥಿಯಾಗಿಯೆ ಬಂದವರು ಎಲ್ಲರಿಗು ಮನೆಯುವರಾದಿರೇ
'ಇವನು ಆರವನಾರು' ಎನಿಸದೆ 'ಇವನು ಎಮ್ಮವ' ನೆನಿಸಿರೆ;
ಸಾಗರದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ತಂಗೊಳದಮೃತ ಶಾಂತಿಯು ನಕ್ಕರೆ
ಹಾಲು ಜೇನೂ ಬೆರೆಸಿದೊಲು ಸೌಜನ್ಯ, ಹಿರಿಮೆಯೊಳಕ್ಕರೆ.

ನಡೆದು ಬಂದರೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಬೆಟ್ಟವೆ ನಡೆಯ ಕಲಿತುದೊ ಎನುವೊಲು
ನುಡಿದು ಹೋದರೆ ತುಂಬುಹೊಳೆ ಸಮನೆಲದಿ ಹರಿಯುವ ತೆರದೊಳು.
ನಡೆನುಡಿಯ ಕೊಂಡಾಡಿ ಲಿಂಗವೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದಹುದೆಂದಿತು
'ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವ'ರೆಂಬ ಸೊಲ್ಲೇ ಸಂದಿತು.

ಕನ್ನಡದ ಹೊಂದೇರನೆಳೆದಿರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚೈತನ್ಯದಿ
ನಾಲ್ಕುಗಾಲಿಯು ಭದ್ರವಾಗಿವೆ ಸಾಗಿರೆಂದಿರಿ ಮೌನದಿ;
'ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತು ಮುದುಡುವ ಮೂಳನಿಗೆ ಜಗವಿಲ್ಲವು
ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿರಿ' ಎಂದು ಕರೆದಿರಿ; ನೂರು ಕೈ ತೇರೆಳೆದವು.

ಹೊಂಗಳಸ ಕಂಗೊಳಿಸೆ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಗೊಂಚಲು ತೂಗಿರೆ
ದಾರಿದಾರಿಗೆ ಮುಗ್ಧ ಕೈಗಳು ಬೆಳಕಿನಾರತಿ ಎತ್ತಿರೆ
ಹಣ್ಣನೊಗೆದರು, ಕಾಯಿಯೊಡೆದರು, ಕಪ್ಪುರವು ಪರಿಮಳಿಸಿತು
ಇಂತು ಕನ್ನಡ ಚಿನ್ನಪೊಂಗರ ಚೆಲುವರೆದೆ ಹಿರಿಹಿಗ್ಗಿತು !

ತೇರು ಪಾಜೆಯಗಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೆ ಎದೆ ನೋವಾಯಿತೆ ?
'ಸೇವೆಸಂದಿತು ಓಂ ಶಿವಾರ್ಪಣ' ವೆಂದು ಮೈ ಕೈ ಮುಗಿಯಿತೆ ?
ಶಾಂತಿಯೋಂಕಾರದಲಿ ಹಾಗೆಯೆ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರ ಕಂಗಳ ?
ಆದಿ ಮಂಗಳ, ಮಧ್ಯ ಮಂಗಳ, ಅಂತ್ಯ ಮಂಗಳ ಮಂಗಳ !

ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲವೆ ಕಣ್ಣು ? ತುಟಿಗಳು ಒರೆಯಲಿಲ್ಲವೆ ಏನನೂ ?
ಒರಗಿದರು ಮತ್ತೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ಚಾಚಲಿಲ್ಲವೆ ಕೈಯನು ?
ಮೂಡಲಿಲ್ಲವೆ ಮುಗುಳುನಗೆ ? ಓ ! ಮಿಡಿಯಲಿಲ್ಲವೆ ನಾಡಿಯು ?
ಆರು ಬಗೆದರು ಇದುವೆ ಕೊನೆಯೆಂದಾರು ತಿಳಿಯದ ಮೋಡಿಯು !

ಎಂಥ ನಿದ್ದೆಯೊ, ಯೋಗಮುದ್ರೆಯ ಧರಿಸಿ ನಿಂತಿರುವಂತಿದೆ !
ಬಾಳು ಪರಿಣತಗೊಂಡ ಆ ತನಿವಣ್ಣನರ್ಪಣದಂತಿದೆ.
'ಕರುಣೆ ಬಾರದೆ ಶಿವನೆ ?' – ಭಕ್ತರ ಭಜನೆಯಂತಿದು ಸಾಗಿದೆ.
ಇಂಥ ಹೂವಿನ ಸಾವ ಮೊದಲೇ ಪಡೆದು ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ.

ನಂಬಿ ನಡೆದರು ನಂಬಿ ಕರೆದರು ತುಂಬು ಬಸವನ ಬಿಂಬವ
ಸಮರತಿಯ ಸಮಕಳೆಯ ಸಮಸುಖಿ ಸ್ವಾನುಭಾವದ ಸೂತ್ರವ.
ಮಾಡುವಾತನು ನೀಡುವಾತನು ಬೇಡುವಾತನು ಬೇರೆಯೆ !
ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೆ.

ಕನ್ನಡದ ಸುರಧೇನು ಕರೆದಿದೆ ತುಂಬು ಬಿಂದಿಗೆ ಹಾಲನು
ಕುಡಿದು ಬಲಗೊಳಿ ಬಂಧುಗಳೆ, ಮಾರ್ನುಡಿಯ ಬೇಡಿರಿ ನೋವನು;
ಕಾದ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪಸೆರೆವುದು ತುಪ್ಪವಾಗಲಿಕೆಂದೆಯೆ
ಕೆಟ್ಟಿತೆನ್ನುವ ಭ್ರಾಂತಿಯಳಿಯಲಿ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯು ಇಲ್ಲಿಯೆ.

ನಮ್ಮ ಕೊರತೆಯ ನೆನೆದು ದುಃಖಿಸುವಂಥ ಸಣ್ಣೆದೆ ನಮ್ಮದು,
ಕಾಯಕದಿ ಕಾಯವನು ಸವೆಸಿದ ತುಂಬುಜೀವನವವರದು;
'ಮಾಡಿದೆನು' ಎಂಬತಿಶಯದ ಅಳಿಗಾಳಿ ಸೋಕದ ಆತ್ಮನೆ
ತನಗೆ ಬೇಕೆಂದೆತ್ತಿಕೊಂಡನು ಇಂದು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೆ.

ನಿಚ್ಚವೂ ಶಿವರಾತ್ರಿ; ಪೂಜೆಗೆ ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ ಒದಗಿತು.
ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನ ಬನದಿ ಕೋಗಿಲೆ 'ಶಿವ ಶಿವಾ' ಎಂದುಲಿಯಿತು.
ಪೂರ್ಣಮಲ್ಲಿಯು ಪೂರ್ಣವಿಲ್ಲಿಯು ಪುಣ್ಯ ಪೂರ್ಣದೊಳುದಿಸಿತು
ಪೂರ್ಣದಲ್ಲಿಯೆ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ ಪೂರ್ಣತೆಯೊಳೊಂದಾಯಿತು.

ಮಧುಚಂದ್ರ

ಗಿರಿಗಿರಿ ಗಿಂಡಿ ▫
ಅಶ್ರುತಗಾನ ▫
ನಿರೀಕ್ಷೆ ▫
ಮತ್ತೊಂದು ಪುಟ್ಟಹಕ್ಕಿಗೆ ▫
ಜೀವ ಜೀವಾಳದಲಿ ಕೂಡಿದವಳು ▫
ಮಗುವಿಗೆ ▫

ಗಿರಿಗಿರಿ ಗಿಂಡಿ

೧

ಗಿರಿಗಿರಿ ಗಿಂಡಿ
ಇಬತ್ತಿ ಉಂಡಿ
ಸಂಜೆಯ ಗಾಳಿ
ತಂಪೊಳು ತೇಲಿ
ಗರಿಗರಿ ಮೋಡ
ಬಾನಿನ ಕೂಡ
ಮೈಮರೆತೋಟ
ಚಕ್ಕಂದಾಟ;
ಬಣ್ಣದ ಹಕ್ಕಿ
ಕೊರಳಲ್ಲುಕ್ಕಿ
ಸುವ್ವೀ ಚವ್ವಿ
ಹಾಡಿದೆ 'ಟುವ್ವಿ'
ಬನ ಬನದಲ್ಲಿ
ಮನ ಮನದಲ್ಲಿ
ಸಂತಸ ಬೀರಿ
ಹಾಡಿನ ಲಹರಿ
ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಿಂತಿ
ಬಾರೇ ಗೆಳತಿ
ಗಿರಿಗಿರಿ ಗಿಂಡಿ
ಇಬತ್ತಿ ಉಂಡಿ.

೨

ಬಗಾಟ ಬಗರಿ
ತಿರುಗುವ ಶಿಗರಿ
ತೆಂಗಿನ ಚವರಿ
ಗಾಳಿ ಸವಾರಿ
ಹಿತ್ತಲದಲ್ಲಿ
ಕುಂಬಳ ಬಳ್ಳಿ
ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ
ಹೂ ಗಿಡಬಳ್ಳಿ
ಮುಂಗಡೆಯಲ್ಲಿ
ಬೇಲಿಯ ಕಳ್ಳಿ
ಬಳಿಯಲಿ ಸುಳಿದು
ಬೇಸರ ಕಳೆದು
ಪಾತರಗಿತ್ತಿ
ಪಕ್ಕಾ ಹತ್ತಿ
ಮೈ ಕೈ ತುಂಬ
ಹೂ ಮಕರಂದ
ಮಂಜಿನ ಹನಿಯು
ಮುತ್ತಿನ ತೆನಿಯು
ಹುಲ್ಲಿನ ವಸತಿ
ಕುಸುಮ ಕಸೂತಿ
ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲ
ಮೂಡಿಹುದಲ್ಲ !
ರೇಶಿಮೆ ಅಂಚ
ಮಿರಿಮಿರಿ ಮಿಂಚ
ಬಣ್ಣದ ಕುಂಚ
ಯಾರದು ಹೊಂಚ ?

ಬಲಗೈ ತಾರ
ಎಡಗೈ ತಾರ
ಗಿರಿಗಿರಿ ಗಿಂಡಿ
ಇಬತ್ತಿ ಉಂಡಿ.

೩

ಕಂಬಕಂಬಾಟ
ನಿಂಬಿಯ ತೋಟ
ನವಿಲಿನ ಓಟ
ತಕಥೈ ಥಾಟ
ಗೆಳತಿಯರೆಲ್ಲ
ಬಂದಾರೇನ ?
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವ
ಮುಡಿದಾರೇನ ?
ಗುಲಾಬಿ ಲಂಗ
ಉಟ್ಟಾರೇನ ?
ನೀಲಿ ಪೋಲಕ
ತೊಟ್ಟಾರೇನ ?
ನತ್ತೂ ಬುಗುಡಿ
ಇಟ್ಟಾರೇನ ?
ಚಿನ್ನದಬಳೆಗೆ
ಅತ್ತಾರೇನ ?
ಬಾರೇ ಗೆಳತಿ
ನನ ಬಂಗಾರಿ
ವಸಂತ ಕಾಲದ
ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರಿ ;
ಮಾವಿನ ತಳಿರು
ಹುಣಸೆಯ ಚಿಗುರು
ಗಾಳಿಯ ಸುಳಿಗೆ
ಕುಣಿತದ ಕರೆಗೆ
ತಲೆಯನು ತೂಗಿ
ಮನಕಿಂಬಾಗಿ
ರವದೆಯ ಪೀಪಿ
ಉದುವದೇನ ?
ಹರುಷದ ಕೇಕಿ
ಹಾಕುವದೇ
ಗಿರಿಗಿರಿ ಗಿಂಡಿ
ಇಬತ್ತಿ ಉಂಡಿ.

೪

ನಗೆ ಮೊಗದಲ್ಲಿ
ಹರುಷದ ಬಳ್ಳಿ
ಕೋಮಲವೆನಿಸಿ
ರಾಗವ ರಚಿಸಿ
ತುಟಿಯಲಿ ಚಿಗುರಿ
ಗಲ್ಲದಲರಳಿ
ಕುರುಳಲಿ ಹೊರಳಿ
ಜಡೆಯಲಿ ತೂಗಿ
ಬಿಂಕದಿ ಬೀಗಿ
ನಿರಿಚೆಲ್ಲಾಟ

ಕೋಗಿಲೆ ಕುಕಿಲು
ತೆರೆ ಚಿನ್ನಾಟ;
ದಿನದಿನಕೊಂದು
ಹೊಸತನ ಒಂದು
ಸೆರಗನು ಹೊಚ್ಚಿ
ಕಣ್ಣೆವೆ ಮುಚ್ಚಿ
ತೆರೆತೆರೆವಂತೆ
ಚೆಲುವಿನ ಸಂತೆ !
ಕಣ್ಣಿನ ತುಂಬ

ಕನಸಿನ ಬಿಂಬ
ಜೀವದ ಗೆಳತಿ
ಒಲವಿನ ಒರತಿ
ಇತತ್ತ ಬಾರ
ಇದಿರಿಗೆ ಬಾರ
ಬಲಗೈ ತಾರ
ಎಡಗೈ ತಾರ
ಗಿರಿಗಿರಿ; ಗಿಂಡಿ
ಇಬತ್ತಿ ಉಂಡಿ.

ಅಶ್ರುತಗಾನ

ಎಂದೊ ಗುಡುಗಿದ ಧ್ವನಿಯನಿಂದಿಗೂ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು
ಅಂಬರ ಮೃದಂಗವನು ನುಡಿಸಲೊಡರಿಸಿದಂತೆ
ಧಿಮಿಧಿಮಿಕು ಧುಮುಕು ತತ್ಥೊಂಗ ದುಂಧುಮ್ಮೆಂದು
ಬಾನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಶಬ್ದ ಶಬ್ದಾಂಬೋಧಿ;
ಥಳಥಳಿಪ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ತಾಳದೋಪಾದಿ !
ಗೆಜ್ಜೆಗೊಂಚಲು ಜಲಕ್ಕನೆ ಜಗುಳಿ ಸೂರೆಯಾ-
ದೊಲು ಪಳಚ್ಚನೆ ಮಿಂಚಿ ಚಿಕ್ಕೆ ನಡುನಡುಗುತಿರೆ
ಟಿಂವಕ್ಕಿ ಟೀಟಿಟಿಂವ್ ದಿಗ್ದಿಗಂತಕೆ ಹಬ್ಬಿ
ಎಲ್ಲೊ ಮರೆಯಾಗುತಿರೆ, ಕಂಕಣದ ಕಿಂಕಿಣೀ–
ಝಂಕೃತವನೊಡವೆರಸಿ ಸಣ್ಣನೆಯ ಸೇವಿಗೆಯು
ಎಳೆಯ ಹೊಸೆ ಹೊಸೆದಂತೆ, ಬಿದಿರ ಮೆಳೆಯಲಿ
ಗಾಳಿ ಕೊಳಲ ಬಾರಿಸಿದಂತೆ ಹೃದ್ವೀಣೆಯಲಿ ಯಾರೊ
ಬೆರಳನಾಡಿಸುತಿಹರು: ಬೆಳದಿಂಗಳಲಿ ಕರಗಿ
ಒಗುಮಿಗುವ ತಮ್ಮ ಗಾನವ ತಾವೆ ಕುಡಿದಿಹರು.

ನಿರೀಕ್ಷೆ

ನುನೆಯ ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿ ಮೌನದಾಳದಿ ಮುಳುಗಿ
ಕಣ್ಣ ರತ್ನದ ಖಣಿಯ ದೀಪಿಸಿಹಳು –
'ಸಂಜೆಯಾಯಿತು ಈಗ ಬಂದೆ ಬರುವರು' ಎಂದು
ಒಂದೆ ಚಿಕ್ಕೆಯ ತೆರದಿ ಜಾನಿಸಿಹಳು.

ತುಂಬುಗೈ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಇಂಬುಗೊಟ್ಟಿದೆ, ಕಾಲ
ತುದಿಬೆರಳು ಹೊಸತಿಲಕೆ ಹೂವಾಗಿದೆ;
ನೆಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿಯು ದಾರಿ ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಡಲು-
ಜಡೆಯುದ್ದಕೂ ಚಿಂತೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿದೆ.

ಏನೊ ನೆನಪಾದಂತೆ ಒಳಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನುಸುಳಿ
ದೀಪವಂಟಿಸಿ ಸುಪ್ರಸನ್ನ ಮೊಗದಿ
ಚೆನ್ನ ! ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತನೆಂದೊ ಅರಿತವಳಂತೆ
ಒಂದೆ ಬರುವಳು ಇದಿರುಗೊಂಬ ಭರದಿ.

ಹಗಲುಗನಸೇ ಮಾಗಿ ಬೈಗು ಸುಂದರವಾಗಿ
ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ ಬಾನ ಸ್ವರ್ಣ ನಕ್ಷೆ.
ಹೆಣ್ಣು ಜೀವದ ಹಲವು ಬಯಕೆ ಬಣ್ಣವ ಕೂಡಿ
ಮೂಡಿ ನಿಂತಂತಿಹುದು ಈ ನಿರೀಕ್ಷೆ.

ಸ್ನಿಗ್ಧನೋಟದೊಳಖಿಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮಿದುಗೊಂಡು
ಮೆಲಿತು ನಲ್ವಾತಿನಲಿ ತೇಲುತಿಹುದು–
ಬಾನು ಬುವಿಗಳ ತುಟಿಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು
ಬರುವ ಬೆಳದಿಂಗಳವ ಹೋಲುತಿಹುದು.

ಪಡುವಣದ ಸಂಜೆವೆಣ್ ನಡುಮನೆಗೆ ಬಂದಂತೆ
ರಾಗ ಪುಲಕಿತೆ ಎದೆಯನಾಳುತಿಹಳು–
ಮಳೆಬಂದ ಮರುಚಣದ ಇಳೆಯ ಹೊಸತನದಂತೆ
ಅಡಿಗಡಿಗು ಈ ಬಾಳ ಬೆಳಗುತಿಹಳು.

ಮತ್ತೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಗೆ

ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ ನೀ ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ಹಕ್ಕಿ ?
ಹದುಳವೆನ್ನುವ ಮೊದಲೆ ಹಾರಬೇಡ;
ಒಂದು ಚಣವಾದರೂ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲಿ ಕುಳಿತು
ಕುಶಲವಾರ್ತೆಯ ನಾಲ್ಕು ಮಾತನಾಡ.

ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಅಂದಚಂದಕೆ ಬರುವೆ
ನೋಡನೋಡುತ ಪಕ್ಕ ಬೀಸಿ ಬಿಡುವೆ;
ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಮಾತು ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೆ ಉಳಿಯೆ–
ಒಲವು ನಲವಿಗೆ ಸಂಚಕಾರ ಕೊಡುವೆ.

ನಿನ್ನ ಹಾಡಿನ ಮುಂದೆ ನನ್ನದೇತರ ಪಾಡು–
ನನ್ನ ಹಾಡಿಗು ನನಗು ಜನ್ಮಗಂಟು;
ನೀ ಕಂಡ ಬನದಲ್ಲಿ ಬಾನಿನಲಿ ಕಾನಿನಲಿ
ಇವಕು ಮೀರಿದ ಬೇರೆ ಭಾವವುಂಟು.

ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಆನಂದದುಕ್ಕಂದ
ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಮಳೆಯ ತನಿಸೆಳಕಿನಂತೆ;
ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನ ಬನದಿ ಗಿರಿಶಿಖರದಿಂದುರುಳಿ
ಹರಿವ ನದಿಯಲಿ ನಾದ ತುಳುಕಿದಂತೆ.

ಪುಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿಯ ಇಂಥ ಪುಟ್ಟ ಎದೆಯೊಳದೆಂತು
ಗಾನ ಚಿಲುಮೆಯು ತಾನೆ ಚಿಮ್ಮುತಿಹುದೊ !
ಇಳೆಯ ಬಾಳಿನ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವ ಸುಧೆಯೆಲ್ಲ
ಹಕ್ಕಿಕಂಠದೊಳಿಂತು ಹೊಮ್ಮುತಿಹುದೊ !

ಮೇಲೆ ನೀಲಾಂಬರದಿ ಮೋಡ ತೂಕಡಿಸುತಿವೆ
ನಿನ್ನ ಗಾಯನ ಸುರಾಪಾನದಲ್ಲಿ:
ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿ 'ಗೋ'ಯೆಂದು 'ಆ' ಎಂದು 'ಬಾ'ಯೆಂದು
ದಿಕ್ಕು ಕರೆ ಕರೆದಿಹವು ತಮ್ಮೊಳಲ್ಲಿ !

ಮರದುದಿಗೆ ಹೊಂಬಿಸಿಲ ಬಾವುಟವು ತೂಗಿಹುದು–
ಸೃಷ್ಟಿ ತಲೆದೂಗಿರಲು ಹೆಚ್ಚಿಗೇಕೆ ?
ನನ್ನೆದೆಯೆ ಮೌನದಲಿ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿರಲು
ಆರಿಗಾರೋ ಎಂದು ಹಾರಲೇಕೆ ?

ಏನಾದರೂ ಇರಲಿ ಹಾಡು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡ;
ದೀಪ ಪಟ್ಟನೆ ಆರಿ ಹೋಗಬಹುದು:
ನನ್ನೆದೆಯ ಕತ್ತಲೆಯು ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಡಿ ಮತ್ತೆ
ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಯಬಹುದು.

ಬದುಕು ಸೋಲಾದರೂ ಕಾಡು ಪಾಲಾದರೂ
ಹಾಡ ಬಿಟ್ಟುಳಿದವನ ಪಾಡು ಬೇಡ;
ನೀನೆನ್ನ ದೈವತವು ಹಾಡೆನ್ನ ಜೀವಿತವು
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತುಳಿದವರ ಮಾತು ಬೇಡ.

ಜೀವ ಜೀವಾಳದಲಿ ಕೂಡಿದವಳು

೧

ಸಣ್ಣ ಮನೆಯನು ತುಂಬಿ
ನುಣ್ಣಗಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ
ಬಣ್ಣವೇರಿದ ಹೆಣ್ಣು ಹಾಡುತಿಹಳು.
ಕೈತುಂಬ ಹಸಿರು ಬಳೆ
ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮ ಚಂದ್ರ
ಜಡೆತುಂಬ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮುಡಿದಿರುವಳು.

೨

ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ
ನವಿಲನಾಡಿಸುತಿಹಳು
ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಮುತ್ತು ಸುರಿಸುವವಳು.
ಚೆಂಗುಲಾಬಿಯ ಚೆಲುವೆ
ಚೆಂದುಟಿಯನರೆತೆರೆದು
ಉಸಿರುಸಿರಿಗೂ ಕಂಪ ಸೂಸುತಿಹಳು.

೩

ಹಾಲುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ
ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಳಿದಂತೆ
ನಗೆಯ ಹೊಂಗೇದಗೆಯ ಮುಗುದೆಯಿವಳು;
ಮುಂಜಾವು ಉಷೆಯಂತೆ
ಸಂಜೆ ಅಪ್ಸರೆಯಂತೆ
ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣಿಗೆ ದೀಪ ಮಿನುಗಿಸುವಳು.

೪

ನಲುಮೆದೋಳುಗಳಲ್ಲಿ
ಒಲವು ಮಾತುಗಳಾಡಿ
ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಮೂಲೋಕ ಮರೆಸಿದವಳು;
ನಿದ್ದೆ ಬಂದವರಂತೆ
ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರಲು
ಕದ್ದುನೋಡುವ ಆಶೆ ಹಚ್ಚಿದವಳು.

೫

ಅಳಲಕಂಬನಿಯೊರಸಿ
ಸೊಗದ ಹೂ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ
ಮೌನವಾಗಿಯೆ ಮನವ ಮಿಡಿಯುವವಳು;
ನೆನೆಸಿದೊಡನೆಯೆ ಕನಸಿ–
ನಲ್ಲಿ ಕೋರಯಿಸುವಳು
ಜೀವ ಜೀವಾಳದಲಿ ಕೂಡಿದವಳು.

ಮಗುವಿಗೆ

ನಮ್ಮ ಬಾಳ ಬಳ್ಳಿಗೊಗೆದ ಹೊಚ್ಚಹೊಸತು ಮಲ್ಲಿಗೆ
ನೆಲ–ಮುಗಿಲಿನ ಒಲವು ಗೆಲವು ಪಡೆದು ಬಂದಿತಿಲ್ಲಿಗೆ.
ಪರಿಮಳಿಸಿತು ತುಂಬಿ-ತೋಟ ನಿನ್ನ ಒಂದೆ ಸೊಲ್ಲಿಗೆ
(ಪುಟ್ಟ ಎಸಳುಗೈಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೇನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ?)

ನಿದ್ದೆಯಲ್ಲು ನಗುವೆ ನೀನು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಾಚೆಗೆ.
ತೇಲುತಿರುವ ಮುದ್ದುಹಂಸ ಕೊಳದ ಸ್ವಪ್ನವೀಚಿಗೆ.
ತಾವರೆಯೆಲೆ ಹೊಚ್ಚಿದಂತೆ ಅಮ್ಮ ಹೊಲಿದ ಕುಂಚಿಗೆ
ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯ–ಚಿತ್ರ–ಲೀಲೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ.

ಗಾಳಿಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು ಕಡೆಯುತಿರುವ ಕೈಗಳು
ಮಲಗಿದಲ್ಲೆ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ತುಳಿವ ಪುಟ್ಟ ಕಾಲ್ಗಳು;
ಇಷ್ಟು ಅಗಲ ಬಾಯಿ ತೆಗೆದು ಆಕಳಿಸುವೆ ಏಗಳು
ಒಂದೇ ಸವನೆ ನೋಡುತಿರುವೆ ನೋಯವೇನು ಕಂಗಳು ?

ನೀನು ಅಳುವ ದನಿಯೆ ಮಧುರ ರಾಗವಾಗಿ ಸೆಳೆವುದು
ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿಮರಿಯು ಚಿಂವ್‌ಗುಡುವೊಲು ಸುಳಿವುದು.
ಇನ್ನು ಈಟು ಇರುವಾಗಲೆ ಪಟವ ತೆಗೆದು ನಮ್ಮನು
ಹೆದರಿಸುವೆಯ ? ನೋಡು ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಬಿಡುವ ಗುಮ್ಮನು !

ತಾಯ ಒಲುಮೆ ತೂಗುತಿರಲು ನಿನ್ನ ಮುದದ ತೊಟ್ಟಿಲು
ಜೀಕವಾಡಿ ಏರುತಿರುವೆ ದಿನದಿನಗಳ ಮೆಟ್ಟಿಲು
ಶುಭದ ಹರಕೆ ನವೋದಯಕೆ ನೂರುದೀಪ ಹಚ್ಚಲು
ನಮ್ಮೆದೆಯಾನಂದಕೆಲ್ಲ ಕಂದ ನೀನೆ ಚೊಚ್ಚಲು.

ದೀಪಧಾರಿ

ಕ್ಷಾಲಾತೀತ □
ಮನೆ–ಕಿಟಕಿ □
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮಜಲು □
ಋತು ಸಂಸಾರ □
ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣ □
ಮಧುರ ಚೆನ್ನರ ನೆನಪಿಗೆ □
ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನವನೋದಿ □
ದೀಪಧಾರಿ □

ಕಾಲಾತೀತ

'ಬಿಡುವಿಲ್ಲ, ಅರ್ಜಂಟು !' ಟಾರು ಬೀದಿಯ ತುಡಿತ
ಕಾರು ಮೋಟಾರು ಸೈಕಲ್ಲು ಟಾಂಗಾ ಟ್ರಕ್ಕು
ಉಸಿರುಕಟ್ಟುವ ತೆರದಿ ಒಟ್ಟೆಯಲಿ ಹಾಸು-ಹೊಕ್ಕು.
ಗಡಿಯಾರದೆಡೆಬಿಡದ ಟಿಕ್ಕು ಟಿಕ್ಕಿನ ಬಡಿತ;
ಆಫೀಸು ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜು ಅಂಗಡಿ ಬ್ಯಾಂಕು
ಎಳೆಯುತಿಹವಯಸ್ಕಾಂತದೊಲು ಜೀವಾಣುಗಳ
ಮೂಗುದಾರವ ಜಗ್ಗಿ; ನೂರುಗಾಲಿಯ ಕೀಲ
ಸವೆದು ಕಿರುಗುಟ್ಟುತಿವೆ; ನರನಿಗೆ ಜಯಪರಾಕು !
ಬೀದಿಯಂಚಿನ ಕಾಲುದಾರಿಯಲಿ ದನಗಾಹಿ
ಮಹಿಷವಾಹನನಾಗಿ ಕೊಳಲೂದಿ ಸಾಗಿಹನು:
ನೋಡಿದಿರ ? ನೋಡದಿದ್ದರು ಸರಿಯೆ; ಅವನೇನು
ಮಂತ್ರಿಯೆ ? ಯಾವುದಾದರು ಸಭೆಯ ಮನಮೋಹಿ
ಗಾರುಡಿಯೆ ? ಅವನಲ್ಲ ಬಿಡಿ; ಆದರೆನ್ನಾಣೆ
ಅಂಥ ಮನಸಿನ ಶಾಂತಿ ಯಾರಿಗಿಹುದೋ ಕಾಣೆ.

ಮನೆ–ಕಿಟಿಕಿ

೧

ಮಗುವನಾಡಿಸುತ, ಹೂವಿಗೆ ಹೂವ ಪೋಣಿಸುತ
ಜಾವ ಜಾವಕೆ ಹಾಡಿನೆಳೆಯ ಜಗ್ಗಿ,
ದುಂಡುಮಾಲೆಯ ಕನಸ ಕಟ್ಟಿ ಮುಡಿಯುತ್ತಿಹಳು
ಇರುಳಬಾನಿಗೆ ಚಂದ್ರ–ತಾರೆಯಾಗಿ.

ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಯ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲಿ
ಆ ನೀಲಿ, ಆ ಮೋಡವೆಲ್ಲ ಮೂಡಿ,
ಹೇಳಬಾರದ ಹಿಗ್ಗು; ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿತು ಮೊಗ್ಗು
ಯಾವುದೋ ಮಾಯೆಯಲಿ ಗಾಳಿ ತೀಡಿ.

ಈ ಮನೆಯ ಮನದ ಅನುನಯ ನಿತ್ಯನೂತನವು–
ಅದರ ಕಲ್ಪನೆ ಕುಡಿಯೆ ರಂಗವಲ್ಲಿ;
ಊದುಬತ್ತಿಯು ಬರೆವ ಊಹೆ ಚಿತ್ರವಿಲಾಸ–
ಮಗುವಿನೆಳನಗೆಯದರ ಧವಳಕೀರ್ತಿ.

ಮುಂಜಾವದಂಗಳದಿ ಹೊನ್ನ ಬೆಳಕಿನ ಹುಂಜ
ಕೂಗಿ ಕುಣಿಸುವುದದರ ಹೂತುರಾಯಿ;
ಸಂಜೆ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಸಮ್ಮೇಳನಕೆ
ಕತ್ತಲೆಯ ಬೀಡಿನಲಿ ಸರಬರಾಯಿ.

ಹಂಚುಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಓಡೋಡಿ ಬರುವ ಮಳೆ
ಕಿಟಕಿ ಕಣ್ಣನು ತೆರೆವ ಮಿಂಚು ಸೆಳೆತ,
ಎಲ್ಲ ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯನೆದೆಗೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳುವ
ಇದರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಹವು ನೂರುಗೀತ.

೨

ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಕುಲ ಸಂಪಿಗೆಯ ಹೂಗಾಳಿ
ಬಾನ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ಗಂಧಲೇಪ;
ನೂರುಸ್ನೇಹದ ಒಲುಮೆ ಚಿಲುಮೆ ಪುಟಿಯುವ ರಂಗ
ಏಕಾಂತಕಿದು ಮತ್ತೆ ನಿಸ್ತರಂಗ.

ದೂರ ದೂರದ ಹಡಗು ಬಂದು ತಂಗುವವಿದರ
ಒಡಲ ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲಿ ಸರಕು ಇಳಿಸಿ,
ತೆರತೆರೆಯ ಭಾವದುನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಏರಿಳಿದು
ಸಾಗುವವು ದಿಗ್ದಿಗಂತಕ್ಕೆ ಎಳಸಿ !

ದಾರಿ ತಪ್ಪುತ ಅಲೆದು ಮುಗಿಲ ಶೂನ್ಯವನಳೆದು
ಕನಸೊಡೆದು ಗರಿಯುದುರಿ ಸೋತ ಪಕ್ಷಿ
ರೆಂಬೆ ರೆಂಬೆಯ ಕುಕ್ಕಿ ಕನವರಿಸಿ ಹಾರುವವು
ಮರದ ಹರಣವೆ ಹಾರಿಹೋದ ತೆರದಿ !

ಚಣಕೊಂದು ತೋಟ, ಮನವೆಳಸಿದಾಕಡೆ ನೋಟ
ಹರಿಸಿ ಹಾರುತ ಗಾಳಿಯೊಡನೆ ತೇಲಿ
ಅಂತು ಇಂತೂ ಹೊತ್ತುಗಳೆವ ಪಾತರಗಿತ್ತಿ
ಒಮ್ಮೆಯಾದರು ಭೆಟ್ಟಿಕೊಡುವವಿಲ್ಲಿ.

ಮಾವು ಹೂವಿನ ತೇರು, ಹೊಂಗೆ ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿ
ಉರಿವ ದೀಪಸ್ತಂಭವಗೊ ಬೂರಲ !
ಬೆಳಿದು ಬಾಗಿದ ತೆಂಗು, ಹುಲ್ಲು ಹೂವಿನ ರಂಗು
ಎಲ್ಲೊ ಮರೆಯಾಗಿಹುದು ಮರಿಕೋಗಿಲ.

೩

ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕೆ ಬೀದಿಮೈಯ ಕೆರೆಯುವ ಕಾರು
ಬಸ್ಸು, ತುಂಬಿದ ಲಾರಿ ತರಗ-ಬರಗ;
ಆಡು ಕುರಿಮರಿ ಎಮ್ಮೆ ಹೋರಿ ಆಕಳ ಮಂದೆ
ನಡುಬೀದಿಯಲಿ ನಾಯಿ ಗೋಪ್ಯಭಂಗ.

ಹೊಗೆಗೋಡೆ, ಹಳಸಿರುವ ನೆಳಲು, ಬಚ್ಚಲ ರೊಜ್ಜು
ಇಲ್ಲಣವು, ಜೇಡಬಲೆ, ಧೂಳಿ ಮುಸುಕು–
ಒಲೆಯ ಮೇಲೊಗ್ಗರಣೆ ಘಾಟ ಛಟ ಛಟ ಸೀನು
ಡಬ್ಬಿಬಾಯಿಗೆ ಸೊಂಡಿ ಚಾಚುವಿಲಿಯು.

ಊರಿನಾಚೆಗೆ ದೂರ ಗಿರಿಕಿರೀಟದ ತುದಿಗೆ
ಮೋಡ–ಬೆಳಕಿನ ಪುಂಜ–ಅದ್ವಿತೀಯ !
ಹಗಲು ಇರುಳಿನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪಂಜು
ಬಾನಿನಾಶೀರ್ವಾದ ಶಾಂತಿ ಅಭಯ.

ದಿನಬಳಕೆಯನು ಮೀರಿ ಸೆಳೆವತೀಂದ್ರಿಯ ಸ್ಪರ್ಶ
ಹೊರಜಗವನೊಳಗಿಟ್ಟವುಂಕಿ ತಣಿಸಿ
ಬಾನ ಕನ್ನಡಿಗೆ ಚೌಕಟ್ಟು, ಹಾಕಿದೆ ಕಿಟಕಿ
ಇಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರು, ಆಗು ಅಂತರ್ಮುಖಿ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮಜಲು

ಬಾನ ಬೀದಿಗೆ ಜೋಲಿ ಹೊಡೆದು ಉರುಳಿವೆ ಮೋಡ
ಪಡುವಣದ ಪಡಖಾನೆಯಿಂದ ತೂರಿ;
ಬೇಕು ಬೇಕಾದತ್ತ ಹೊರಳಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ
ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬಿದ್ದಿಹವು ನೆರಳು ಕಾರಿ.

ಹಗಲು ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಸಂದ ಗಾಳಿ ಇದ್ದೆಡೆಯಿಂದ
ಮೈಮುರಿದು ಆಗೀಗ ಆಕಳಿಸಿದೆ–
ಆಗ ಬೆಚ್ಚನೆ ಧೂಳಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಮೇಲೇರಿ
ಅದಕೆ ಹಾಜರಿಕೊಟ್ಟು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದೆ.

ಕಾಗೆ ಬೇವಿನಕಾಯ ಕುಕ್ಕಿ ಚುಂಚನು ತಿಕ್ಕಿ
ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆಯೆ ಕಿರಿಚುತ್ತಿದೆ;
ಹುಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಳವನಾರಿಸುತಿಹವು ಗೊರವಂಕ
ಗೂಡಿನಲಿ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಅರಚುತ್ತಿದೆ.

ಗಿಡದ ಬೊಡ್ಡೆಯನಾತು ಮಲಗಿರುವ ಭಿಕ್ಷುಕನ
ಮುತ್ತಿ ಜೊಮ್ಮೆಂದಿಹುದು ನೊಣದ ಪರಿಸೆ;
ಬಾಲಗುಂಡಾಡಿಸುತ ನಾಯಿ ತೆರೆದಿದೆ ಬಾಯಿ
ತೀರಲಿಲ್ಲವೊ ಆದರ ಅಗಳಿನಾಸೆ.

ಬೆಕ್ಕು ತಿಂದಿಹ ಇಲಿಗೆ ಬಿತ್ತು ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣು
ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲಿ ಅದಕು ಅರ್ಧಪಾಲು;
ಬೆಟ್ಟ ಬೆನಕನ ಮಸಣಯಾತ್ರೆ ನೆರವೇರಿಸಲು
ಅತ್ತೆ ಹೊರಟಂತಿಹುದು ಇರುವೆ ಸಾಲು.

ಹಸುರು ಜೊಂಡಿನ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿಡಕಲು ಎಮ್ಮೆ
'ಈಸಬೇಕೊ ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕು' !

ಹಿಂಡಿದರೆ ಉಪಚಾರ; ತೊಂಡು ಮೇದರೆ ಕೊಂಡ–
ವಾಡೆಯಲಿ ಉಪವಾಸ ಸಾಯಬೇಕು.

ಬಾಡಿಗೆಯ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲದ ಕೀಲ
ಎಳೆಯಲಾರದ ಎತ್ತು ಎಳೆಯುತ್ತಿದೆ;
ಧೂಳಿ ಮಾಂಕಾಳಿಯೊಲು ಬುಸುಗುಟ್ಟಿ ಬರುತಿರುವ
ಕಾರು ಫೋಂಕರಿಸುತ್ತ ಒತ್ತರಿಸಿದೆ.

ಆಫೀಸಿನಲಿ ಕುಳಿತ ಕಾರಕೂನರ ಕುರ್ಚಿ
ಜಡವಾಗಿ ಬಡವಾಗಿ ಹುರುಪಳಿಸಿವೆ;
ಮೇಜು ತಿಣಕಿದೆ, ಟೈಪುರೈಟರಿಗು ತೆರಪಿಲ್ಲ
ಹೊರಗಟ್ಟೆಲೆಯ ಕಡತ ಬೆಂಬಳಿಸಿದೆ.

ಎದುರುಗೋಡೆಗೆ ಸಿಲುಬೆಗೇರಿಸಿದ ಗಡಿಯಾರ
ಸುತ್ತುಸುತ್ತಿಗೆ ಗಂಟೆ ಟೆಂಟಣಿಸಿದೆ;
ಹತ್ತಿರದ ಹೋಟಲಿನ ಹಾಡು ಹಲಗೆಯು ಕೂಗಿ
ಬಸಿಯ ಮಧುವೀಂಟಲ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ.
ಬಿಸಿಲು ತಗ್ಗಲು ಸಂಜೆ ನಂಜಿಕೊಳ್ಳಲಿಕಿಹುದು,
ಇರುಳು ಹೇಗೋ ಕಳೆದು ಬೆಳಗು ಬಹುದು.
ಮಜಲು ಬರುವದು ಮತ್ತೆ ಹಗಲ ಪಂಜನು ಹಿಡಿದು
ಜಗದ ಹೆಗಲಿಗೆ ನೊಗವ ಹೇರಿಸುವದು.

ಖಯಾತೆಯ ಸಂಸಾರ

೧

ಮೂರು ತಿಂಗಳು
ಬೇಸರವ ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದು ತಂಗಿದಳು
ಮಗಳ ಮನೆಯೊಳು ಮುದುಕಿ ಮೋಜುಗಾರ್ತಿ.
ಮೊದಲೆರಡುದಿನ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರದ ಸುದ್ದಿ,
ಬೇಡವೆಂದರು ಕೂಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆವ ಕೈ
ಹಾಗೆಯೇ ನಾಲ್ಕುದಿನ ಸೈ:
ಸುರುವಾಯ್ತು ರಗಳೆ
ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಮಾತಿಗೇ ವಟವಟಾ ಪಿಟಿಪಿಟೀ
ಲಟಿಕೆ ಮುರಿದು ಚಿಟುಕು ಮುಳ್ಳಾಡಿಸುವ
ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಮ್ಮಿ ಕ್ಯಾಕರಿಪ ತಾಪ,
ಗಿಡಬಳ್ಳಿಯನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿತು ಅವಳ
ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಶಾಪ!
ಅಣಕಿಸುತ ಗಾಳಿಯಲಿ ಹಾರಿಹೋದವು
ಬತ್ತಿದೆಲೆಯ ಬಳಗ.
ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗಿ ಕಟಕಟ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದರು ಮಂದಿ;
ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಅವಳು ಮಾತ್ರ, "ಏನಂದೀ?"
ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿದ ಮುಖಕೆ ಸೆರಗೆಳೆದು ಕೋಲೂರಿ
ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗಂಟು ತಲೆಗಿಟ್ಟು
ಏನವಳ ಸೆಡವು ಸಿಟ್ಟು!

೨

ಮಾವು ಹೂವಿನ ಕೊಡೆ ವಿಮಾನದಿಂದಿಳಿತಂದು
ಬಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಂದ:

"ಕುವ್ವೂ, ಜಗ್ ಜಗ್, ಪುವ್ವೀ ಟುವಿಟ್ಟವೂ"
ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟೆಯ ಹತ್ತಿ ಮೊದಲ ಸಲ ಊರಿನೆಡೆ
ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೆ ನಡೆದು ಬಂದಿಹನು ಹುಡುಗ;
ಎತ್ತರೆತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಾರುತಿದೆ ಗಿಡುಗ.
ದಿನದಿನಕು ಕನಸುಗಳು ಚಿಗುರಿ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿ
ಬರೆದಿಹವು 'ಸುಸ್ವಾಗತ'.
ಕಾವ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಾಯಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ
ನಿತ್ಯ ಸ್ವಗತ.
ಕೋಗಿಲೆಯ ಧ್ವನಿಗೆದೆಯ ಬಾಗಿಲವೆ ತೆರೆದಿಹುದು
ಮನದ ಮೇಲಿನ ಮಹಡಿಯಲಿ ನಡೆದಿದೆ ಸರಸ ಸಂಗೀತ
ಗೋಷ್ಠಿ.
ನುಗ್ಗೆ ಹೂವಿಗೆ ಲಗ್ಗೆಯಿಟ್ಟು ಮೊರೆದಿವೆ ದುಂಬಿ
ಕಣ್ಣೆದುರು ಕುಣಿಯುತಿವೆ ಕರ್ಪೂರಗೊಂಬಿ.
ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿವೆ ಬಂತು ತಾಳಿ ಎನುತಿದೆ ಗಾಳಿ
ತಾಳಲಾರದು ಬಿಸಿದು ರಕ್ತನಾಡಿ.

೩

ಗಾಳಿ ಗಿರಿಗಿರಿ ಬುಗುರಿಯಾಡಿ ಹಕ್ಕಲು ಹೊಲದ
ಹೊಟ್ಟು ರವುದೆಯ ತೊಟ್ಟು ಆಕಾಶಕೇರಿ
ಮೋಡಮೋಡಕು ಹಾಯ್ದು ಝಾಡಿಸಿದೆ, ನೆರೆದಿರುವ
ಸಂತೆಯಲಿ ಬಿಡಬಹುದೆ ಇಂಥ ಹೋರಿ ?

ಹೊತ್ತೇರಿದಂತೆ ನೆತ್ತಿಗೆ ಚುರುಕು ಬಡಿದಿತ್ತು;
ತಳಿರು ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ ತೇಕುತಿತ್ತು;
ಮರದ ಕೆಳಗಡೆ ನೆಳಲು ಮೈಚಾಚಿ ಮಲಗಿತ್ತು
ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯು ವ್ಯರ್ಥ ಓಡುತಿತ್ತು.

ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣ

೧

ಜೇನು ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಯಾರೊ ಹೊಗೆಯಿಟ್ಟು ಹೋದಂತೆ
ಮಂದಿ ಗಿಜಿಗಿಟ್ಟಿರುವ ನಿಲ್ದಾಣ;
ಯಾವುದೋ ಊರು
ಎಲ್ಲಿಯೋ ಏತಕೋ ಅವಸರದ ಕೆಲಸ
ಮನದ ಕೊನೆಯಂಚಿನಲಿ ಮತ್ತಾವುದೋ ಸರಸ ವಿರಸ;

ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ
ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೆ
ಎದೆಯ ಮಗ್ಗದಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಲಾಳಿ ಓಡಾಡಿದೆ.
ಕೈಯ ಗಡಿಯಾರದಲಿ ಕಾಲದ ನಾಡಿ ಮಿಡಿಯುತಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿಗೂ, ಇಲ್ಲಿಗೂ, ಎಲ್ಲಿಗೋ ಎಳೆಯನೆಳೆದಾಡುತಿದೆ ಜೀವ ಜೇಡ.

ದೂರ ತಾರಸ್ವರದಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡಿತು ಗಾಡಿ–
(ಮುಗಿಲ ಭೇದಿಸಿ ಬರುವ ಅಶರೀರವಾಣಿ ?)
ಅಡಪು ಹತ್ತಿದ ಮೈಯ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ನಾಯಿ
ಎದ್ದು ಕಿವಿ ಝಾಡಿಸಿದೆ–
ಧಡ್....ಧಡ್....ಧಡ್....ಧಡ್....

ಕಂಪಿಸಿದವೆರಡೂ ಕಂಬಿ;
ನೂರು ಗಾಲಿಗಳುರುಳಿ ದಡ್ಡು ಬಿದ್ದಿರುವೆದೆಯು
ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತೆ ಧಡಧಡಿಸಿ–
ಓ ಬಂತು ! ಬಂದು ನುಗ್ಗಿತು ಗಾಡಿ

ಬಂದಂತೆ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಬೇರುಕಿತ್ತು.
('ಬಂದಿತೆಂದರು ಇದ್ದುದಿದ್ದೆ ಇತ್ತು')

೨

ಸಾಮಾನು ಸಟ್ಟು ಎಲ್ಲಾ ಒಳಗಿಟ್ಟು ಕುಳಿತೆಯಾ ?–
ಇಲ್ಲಪ್ಪೊ ಇಲ್ಲಿ ಜಾಗ, ಡಬ್ಬಿ ಭರ್ತಿ.
ಮೋಟಾರು ಬಸ್ಸೊ, ಸಿನಿಮ ಸರ್ಕಸ್ಸೊ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ
ಇದೇ ಫಜೀತಿ.

ಎಂಥ ಹುಚ್ಚನೊ ನೀನು
ಸುಮ್ಮನೆ ದಂಗು ಬಡಿದೇಕೆ ನಿಂತಿ ?
ಹೂಂ ಹತ್ತು, ಜೋರಾಗಿ ಆ ಕಡೆ ಒತ್ತು, ಈಗ ನಿನ್ನ ಸರತಿ.
'ಮಹಾಜನೋ ಯೇನ ಗತಸ್ಸಪಂಥಾ'
ಯಾರಾದರೇನು ? ತಮಗಿಷ್ಟು ಆರಾಮು ಜಾಗಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು–
ಸಾಕಪ್ಪ ಸಾಕು; ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು ದಬ್ಬುವದೊಂದೆ ಬಾಕಿ;
ಎಲಾ ಅವಿವೇಕಿ !
ಗುಂಪಿನಲ್ಲು ನೀನು ಮಾತ್ರ ಏಕಾಕಿ ?

* * * *

ಇದು ಹೊರಟದ್ದೆ ಲೇಟು
ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ಲೇಟು;
ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದೆ ಸಾಹೇಬರ ಬಾಯ ಚಿರೂಟು.
ಪುಸ್....ಪುಸ್....ಪುಸ್....
ಉಶ್‌ಶ್....ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ತಿತೊ ಗಾಳಿ
ಒಂದೇ ಸವನೆ ಸೆಖೆ ಕುಚ್ಚುತದೆ;
ಬಂದಬೆವರೆಲ್ಲ ಇಂಗಿ, ಒಳ ಅಂಗಿ ಒಣಗಿ ಒತ್ತುಗರಡಾಗಿದೆ.

'ಸೋಡಾ ಲೇಮನ್ ಆರೇಂಜ್...' 6–5
'ಗರಮಾ ಗರಂ ಚಹಾ...'
'ಒಂದಾಣೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ'
ಅರೆ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು ಕೋಟಿನೊಳಗಿಟ್ಟ ಪಾಕೀಟು ?
ಅದರ ಜೊತೆಗೇ ಇತ್ತು ಈಗ ತೆಗಿಸಿದ ತಿಕೀಟು,
ಐದರದೊಂದು ನೋಟು !
ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೇ ಬರಬೇಕೆ ಇಂಥ ಪಡಿಪಾಟು ?
ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ
ಚಹ ಕುಡಿಸಲೊಂದಾಣೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ;
ಅವರಾದರೂ ನನ್ನ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ;
ಯಾವ ಡಬ್ಬಿಯನೇರಿ ಯಾರ ಡುಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೋ
ಯಾವಬಲ್ಲ;

ಕಿಡಕಿಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಒಳಗೆ ತುರುಕಿರಬೇಕು ಅವರ ಹಮಾಲ.
ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಬೆಕ್ಕಿನೊಲು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನೀಗ ಚೆಕ್ಕರು.
ಇದ್ದುದನು ಹೇಳಿದರೆ ನಂಬಬಹುದೇ ಅವನು ?
ಹಾಗು ಹೀಗೂ ಜಡಿದು ವಸೂಲು ಮಾಡದೆ ಬಿಡನು.
ಇಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ನುಸುಳಿ ಪಾರಾಗಬಹುದು–
ಅಲ್ಲಿ ಏನೋ ಏಂತೋ
ನಾನಿಳಿವ
ಆ
ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ !
(ಜಪ್ತ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡಲಿ, ನನ್ನ ಕಿಸೆಯೆಲ್ಲ ಖಾಲಿ)

* * * *

ಇದು ದೊಡ್ಡ ನಿಲ್ದಾಣ ಕೂಟ :
ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಹೊರಟು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು ಕೂಡುವವೆಲ್ಲ ಕಡೆಯ ಗಾಡಿ;

ದೇಹಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ಪುಪ್ಪುಸಕೆ ಹರಿವಂತೆ ರಕ್ತನಾಡಿ.
ನಮ್ಮ ಗಾಡಿಗೆ ಏನು ಬಂತೊ ಧಾಡಿ .
ನಿಂತು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ ಮಲಗಿ ಬಿಡುವ ರೂಢಿ.
ಎಲ್ಲಿ ಹೋದನೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಗಾರ್ಡ
ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನಿಲ್ಲಿಯೆ ಬಿಟ್ಟು; ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಾಳಕೊಟ್ಟು
ಕುಣಿಯ ಹಚ್ಚಿದನಲ್ಲ-ಇವನೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಕೀರ್ತನಕಾರನೇ
ಥೇಟು.
ಆಕಳಿಸಿ, ತೂಕಡಿಸಿ, ಓಕರಿಸಿ ಸಾಕಾಯ್ತು ಮೂಗು ತಿಕ್ಕಿ.
ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಹತ್ತಿಯಂಡಿಗೆಯಂತೆ
ತುಳಿಯುತ್ತಿಹರು—

ಹೊಡೆಯಬಾರದೆ ಗಂಟೆ
ಊದಬಾರದೆ ಸೀಟಿ
ಉರುಳಬಾರದೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೂರು ಗಾಲಿ !
"ಉಘೋ ಉಘೋ ಒಳಗಿದ್ದ ಬೆಳಕೆ ಬೆಳಕೇ
ಉಘೋ ಉಘೋ ಹೊರಗೆ ಬಾ ಏಕೆ ಒಳಕೆ !"

೩

ಧಡಗ್....ಗಡಗ್....ಧಡಗ್.....ಗಡಗ್....
ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಮುಂದಕೆಳೆಯಿತೆಂಜಿನ್ನು
ಒಂದೊಂದೆ ಸುತ್ತು ಎಣಿಸುತ್ತ ಉರುಳಿದವು ಗಾಲಿ,
ಉಸಿರಾಡಿಸಿತು ಗಾಳಿ,
ಸಾಗಿದವು ಡಬ್ಬಿ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತ ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು :
ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನೇ ದುಡಿಯುವವ
ಹಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದಿದೆ ಬಳಗ ತೂಗು ತೊಟ್ಟಿಲವಾಗಿ, ಬೆಳ್ಳಿ
ಬಟ್ಟಲವಾಗಿ
ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಾಗಿ, ಹತ್ತು ನೂರಾಗಿ !

ವರುಷ ವರುಷಗಳೆಷ್ಟೋ ಗತಿಸಿದವು ಹೀಗೆಯೇ ಹಳಿಗುಂಟ ಸಾಗಿ.
ಜಗ್ ಜಗ್ ಝುಕು ಝುಕು ಜಗ್ ಜಗ್....
ಓಹೊ ! ಕುಣಿಯಲೂಬಲ್ಲುದೀ ಗಾಡಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
ಉನ್ಮಾದಗೂಡಿ.

ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರಾಯದ ಮೋಡಿ :
ಹತ್ತಿದಿಬ್ಬವ ಸಿಳ್ಳುಹೊಡೆದು ಹುಬ್ಬನು ಕುಣಿಸಿ
ಹಸ್ತಿರ ಸೆರಗನು ಜಗ್ಗಿ ಸರಸವಾಡಿ,
ಸೇತುವೆಯನೊತ್ತಿ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಆಲಿಂಗಿಸುತ
ಕಣಿವೆ ಕಂದರಗಳಲಿ ಕಟ್ಟಾಡಿಸಿ—
ಜಗ್ ಜಗ್ ಝುಕು ಝುಕು
ಜಗ್ ಜಗ್....
ಕೊಂಚ ಮುಗ್ಗರಿಸಿತ್ತು ಗಾಡಿ, ಬಿತ್ತು ಬ್ರೇಕು !

ಅಂತು ಇಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತು ಇಗೊ ಬಂತು
ನಿಲ್ದಾಣ.
ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗರೆದು ನಿಂತಿತೋ ಆಗಿ ನಿತ್ರಾಣ.
ಹತ್ತುವರು, ಇಳಿಯುವರು ಮುತ್ತಿ ಮುಗಿ ಬೀಳುವರು
ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನಂಥವರು ಎಷ್ಟೋ ಜನ.
ಎಡಬಲದ ಗಿಡಮರಗಳೋಡಿ ಡಿಕ್ಕಿಯ ಹೊಡೆದು
ಗಿರಿದರಿಗಳೆಲ್ಲ ಗರಗರ ತಿರುಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಬೀಸಿ ಒಗೆದು
ಗಕ್ಕನೆ ಚೇನು ಜಗ್ಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ ಬಹುದೂರ ನೆನಪು—

ಇಡಿಯ ಹಾಡಿನಲಿ ಎದೆಯ ಮಿಡಿದಂತೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು
ಚರಣ
ಇರಲಿ; ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಮತ್ತೇಕೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಹಳೆ ಪುರಾಣ ?
ಹೊರು ನಿನ್ನ ಹೋಲ್ಡಾಲು
ಹಿಡಿದುಕೋ ಕೈಚೀಲ

ಇಳಿದು ಬಿಡು ಸಾವಧಾನ.
ಜಗ್....ಜಗ್....ಜಗ್....ಜಗ್....
ಚಲಿಸುತಿವೆ ಗಾಲಿ
ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂತು ತ್ರಾಣ
ಎಲ್ಲಿಹುದೊ ಈ ಇದರ ಕೊನೆಯ ನಿಲ್ದಾಣ ? !

ಮಧುರಚೆನ್ನರ ನೆನಸಿಗೆ

ಜಾನಪದ ಜೀವನದ ಸಂಗೀತಕೆದೆಯೊತು
ಹೂವು ಹೂವಿನ ಜೇನು ತೊಳೆಯ ಬಿಡಿಸಿ,
ಹೊಸ ಬೆಳೆಯ ಕಸುವಾಗಿ, ಸ್ನೇಹರಸದೊಳು ಮಾಗಿ
ಸುಗ್ಗಿ ಮಾಡಿದಿರಂದು ನಾಡ ನಲಿಸಿ.

ಅಂದಿನಿಂದೆನ್ನೆದೆಗೆ ಮೂಡಿಹುದು ಮಳೆಬಿಲ್ಲು
ಆಡಿಹವು ನಿಮ್ಮೂರ ನವಿಲ ಹೆಜ್ಜೆ!
ಕಾಳರಾತ್ರಿಯು ಬೆಳಗು ಬೈಗುಗಳು ದಾಟಿದವು
ಕಂಡೆನಾ ನಿಸ್ಸೀಮ ನಯದ ಓಜೆ!

ದೇಹ ಮೋಂಬತ್ತಿಯೊಲು ಮುಡಿದ ಬೆಳಕಿನ ಕುಡಿಗೆ
ಕರಗಿ ಮಿದುವಾಗಿತ್ತು ಅಂತರಂಗ;
ಬೆಳ್ಮುಗಿಲ ಕನಸುಗಳು ಸಚ್ಚಿದಾಕಾಶದಲಿ
ದೇವತಾಪೃಥಿವಿ ಮೈದಡವಿದಾಗ.

ಹರಿಗಡಿದ ಬಾಳಿನೊರತೆಯ ತೋಡೆ, ಪ್ರೀತಿ ಜಲ
ಸೆಲೆಯೊಡೆದು ಬರೆ ಮಧುರಗೀತವಾಗಿ,
ಹಲವನೆಲ್ಲವನುಳಿದು ಹಾಡಿ ಮೀಸಲುಗವಿತೆ
ಚೆಲುವನಲ್ಲಿಯೆ ಬೆರೆತೆ ಬಯಕೆ ಮಾಗಿ.

"ನಿಶ್ಶಬ್ದ ನಿಶ್ಶಬ್ದ ಶಬ್ದದಾಚೆಯ ಶಬ್ದ"–
ಮೌನ ಕೋಗಿಲೆಯದನೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿತ್ತು;
ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ ಚಿತ್ತವದರ ಸುಳಿವಿಗೆ ಹೊರಳಿ
ಬೆಳಗಿನೊಳಗಿನ ಬೆಳಕ ಹೀರುತಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲಿ ಊರಿದ ಬೀಜವಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಾಗಿತ್ತು
ಆಕಾಶದಡವಿಯಲಿ ಕೊಂಬೆ ಚಾಚಿ.
ಮರದ ನೆರಳಲಿ ತನ್ನ ನೆರಳನರಸಲು ಬಹುದೆ ?
ಅರಿತವರಿಗಂತದುವೆ ಆತ್ಮಸೂಚಿ.

ತನುವು ನಿಸದಿಗೆಗಲ್ಲು, ಮನವು ಮಾಸತಿಕಲ್ಲು
ನಿಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯೊಂದು ವೀರಗಲ್ಲು;
ಭಾವ ದೇವಾಲಯದಿ ನಿತ್ಯ ನಂದಾದೀಪ
ಶರಣು ಶರಣೆಂಬುದೇ ಕೊನೆಯ ಸೊಲ್ಲು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನವನೋದಿ

ಮಲೆನಾಡ ನಿರ್ಝರಿಣಿ ತಡಿಯ ತಳಿರ್ದೊಂಗಲಲಿ
ನಲಿವ ಮಂಗಲಪಕ್ಷಿ; ನಿಚ್ಚಹಸುರಿನ ಒಸಗೆ
ಹಾಡೆ ಈ ನೆಲದ ಮಣ್ಣಿಂದೊಗೆವ ಹಾಲ್ದೆನೆಗೆ–
ಸೂರ್ಯ ಚಂದಿರ ತಾರೆ ಮೂಡಿ ಮುಳುಗುವ ನೀಲಿ
ತೇಲಿಸಿತು ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ತನ್ನಮೃತ ಲೀಲೆಯಂ.
ಭವ್ಯತೆಯ ಕನಸು ಗರಿಗೆದರಿ ಮರದುದಿಯಿಂದ
ಬಾನ ಮುಡಿಗೇರಿ ಬೆಳಕಿನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಿಂದ
ಮಿಡಿಯಿತೊಂದದ್ಭುತೋಂಕಾರ ವೀಣಾರವಂ !
ಗುಣಕೆ ಮತ್ಸರಮುಂಟೆ ? ದೇಗುಲದ ಗಂಟೆಯುಲಿ
ಕಂಬ ಕಂಬವ ತುಂಬಿ ಮೈದುಂಬಿ ನಿಂತ ಬಗೆ
ನಿಂತೆ; ನಿಂತೆನೆ ? ನಾದ ತಂತುವಾದೆನು ಕೊನೆಗೆ
ರಸಋಷಿಯು ಪದ್ಮಶಾಂತಿಯ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯುಲಿ.
ಯುಗ ಯುಗಕು ಸಾಗಿರುವ ಜಗದ ರಾಮಾಯಣಂ
ನೂರು ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಬಿಂಬ ಕವಿಸರ್ಶನಂ.

ದೀಪಧಾರಿ

೧

ಒಂದು... ಎರಡು... ಮೂರು
ಒಂದೊಂದು ಹೂ ಹಗುರು.
ಮಗುವಿಡುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನೆಣಿಸಿದನು
ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ !
ದಟ್ಟಡಿಯನಿಡುತಲಿವ ನಡೆಗಲಿತುದೇ ಒಂದು
ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತ.
ಭೂಮಂಡಲವ ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಹೊತ್ತು ಮೇಲೆತ್ತುವೊಲು
ಏಳುವನನಾಮತ್ತು;
ಜೋಲಿ ಹೊಡೆಯುತ ತಂತಿ ಮೇಲೆ ಓಡುವ, ನಡೆವ
ವಿವಿಧ ಕಸರತ್ತು;
ಅದರ ಗತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಇವನಿಗೂ ಗೊತ್ತು !
ಬಂದು ನೋಡಿರಿ ಒಮ್ಮೆ : ಗರ್ದಿಗಮ್ಮತ್ತು.

೨

ಪದವಿಟ್ಟುದೇ ಭಂಗಿ
ನಡೆದದ್ದೆ ದಾರಿ,
ಕಣ್ಣುತಪ್ಪಿದರಿವನು ವಿಶ್ವಸಂಚಾರಿ !
ಹಿಡಿದದ್ದೆ ಹಟ
ಇವನು ನುಡಿದದ್ದೆ ವೇದ,
ತಳಕಿತ್ತು ಓಡುವವು ಎಲ್ಲ ವಾಗ್ವಾದ.
ಎದ್ದನೋ,—
ತೊತ್ತಳಂದುಳಿವ ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆ,
ಬಿದ್ದನೋ,—

ಇವಗಿಲ್ಲ ಅದರ ಪರಿವೆ.
ಎದ್ದೆದ್ದು ಬಿದ್ದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ನಡೆಯುವ ಹಿಗ್ಗು
ಸಾಹಸದ ದಂಡಯಾತ್ರೆ—
ನಡೆಯುತಿದೆ ಈಗಿನಿಂದಲೆ ಮುಂದಿನಾವ ಹೋರಾಟಕ್ಕೊ
ಈ ಸಿದ್ಧತೆ.

೩

ಇವನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಕೆಳಗೆ ಜರುಗಲು ಬೇಕು
ಈ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ.
ತಪ್ಪಿತೋ,—
ಹಿಂದು ಮುಂದೂ ನೋಡದಿವನು ಊದಿಯೆ ಬಿಡುವ
ಸಮರತೂರ್ಯ!
ನಮಗಿಲ್ಲ ಇವನೆದುರು ನಿಂತು ನುಡಿಯುವ ಧೈರ್ಯ;
ಬೆಳಗಿನಿಂದಲು ಸಂಜೆವರೆಗು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಉರಿವ ಸೂರ್ಯ.
ಆಡಿದರೆ ಆಡಿಯೇ ಆಡುವನು ಘನಸುಖರಾಯ
(ನಮೋ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಾಯ)
ಕಲ್ಲೊ ಮುಳ್ಳೊ— ಇವನು ಒಂದನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸನು
ವಜ್ರಕಾಯ !
ಇತ್ತೀಚೆ ಬೇರೆ ಕಲಿತಿಹನು
ಕಣ್ಣಿನಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದೆಯೆ ಅಳುವ ಹೊಸ ಉಪಾಯ.
ಮರುಗಳಿಗೆ–ಶುಭಗಳಿಗೆ–ಏನು ಹೊಳೆವುದೊ ಏನೊ
ಏನಿಳಿವುದೋ ಚಂದ್ರಲೋಕದಿಂದ,
ಇಷ್ಟಗಲ ಅರಳುವದು ದುಂಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಗೆಯು
ಹೊಮ್ಮಿದೊಲು ಈ ಬಾಳಿನೆಲ್ಲ ಚೆಂದ.

೪

ಎತ್ತಲೋ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗು ಕೈಯನೆತ್ತುವನು
ಕಾಣದುದ ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆಯುತಿಹನು :

ಇವನ ಕಪ್ಪನೆ ಕಣ್ಣಿಗಿದಿರು ಕುಣಿಯುವ ನವಿಲು
ಯಾವುದೋ-ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋರಿಸುವನು.

ಬಾನ ಮರೆಗಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುವನು
ಒಂದೆ ನೋಟಕೆ ಚಿಕ್ಕೆಜಾಲಾಡಿಸುವನು;
ಹೂವ ಕಂಡರೆ ಹಿಗ್ಗಿ ಮೂಸುವನು ಈ ರಸಿಕ—
ಬಾನುಲಿಗೆ ತಾನೆ ಹೊಸಹಾಡು ಕಲಿಸುವನು.

ಬಿಸಿಲ ಕೋಲನು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೇರ ಬಯಸುವನು
ಮಣ್ಣಿನಲಿ ಹೊನ್ನಕಣವಾರಿಸುವನು;
ಮೇಲೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿ ಪುಚ್ಚಗಳನೆಣಿಸುವನು
ಮೌನಗಾಳಿಯ ಜಡಿದು ಮಾತಾಡಿಸುವನು.

ಹಗಲು ಸತತೋದ್ಯೋಗಿ, ಇರುಳು ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿ
ನಿದ್ದೆ ಎಲ್ಲೊ ಯಕ್ಷಲೋಕ ಸಂಚಾರಿ;
ಇವನೆಳೆಯ ಕಂಗಳಲಿ ಹೊಳೆವ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು
ದಿನದ ದಾರಿಯೊಳೆಮಗೆ ದೀಪಧಾರಿ.

ಮಣ್ಣಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ

ಮಣ್ಣಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ ◻
ಅಪರಾವತಾರ ◻
ಶಿಶು ಕಂಡ ಕನಸು ◻
ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ◻
ವಕ್ರರೇಖೆ ◻
ಲಾಗ ◻

ಮಣ್ಣಿನ ಮೆರವಣಿಗೆ

೧

ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ: ಎಂದೋ ಸಿಡಿದಾರಿದ
ಅಗ್ನಿಯ ಪಿಂಡ;
ಆರಿದೆಯೆಂದವರಾರೊ, ಇನ್ನೂ ನಿಗಿನಿಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ
ಅದರೆದೆಯಾಳದ ಕುಂಡ.
ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಬೆಂಕಿಯ ಹೊಳೆ
ತಣ್ಣನೆ ಕಡಲೊಳಗೆ;
ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನುಣ್ಣನೆ ಬಾನೊಳಗೆ.
ಬಿದ್ದಿವೆ
ಒಡಮುರಿದೆದ್ದಿವೆ ಗಿರಿ ಗಹ್ವರ–
ಯುಗ ಯುಗಗಳ ನೋವೆ !
ದರಿಕಂದರದೊಳಗಿನ್ನೂ ಹರಿದಾಡಿದೆ ಸಂಶಯವೆ.

ಕುದಿಯುವ ಆ ಬಸಿರಿನ ಆವುದೊ ರಸಹೀರಿ,
ಚಿಮ್ಮಿವೆ
ದಿನದಿನವೂ ಹೊಮ್ಮಿವೆ ಹಸುರಾಗಿ.
ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಗೋಪುರವೇರಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿವೆ :
ಕಣ್ಣು ಕ್ಷಿತಿಜದ ಆಚೆ ನೂರು ಗೋಲಗಳಾಡಿ
ಅದನಿದನು ಇದನದನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಾಡಿ
ಕೂಡಿ ಕುಣಿದಾಡಿ,
ಕೊನೆಯಿರದ ವರ್ತುಲಕೆ ಒಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸಿವೆ.
ಸಂಜೆ ಮುಂಜಾವಗಳ ಸೂರ್ಯ ಬಿಂಬದ ಸುತ್ತು,—
ಸದ್ದು ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆದ್ದು ಬಾನಂಗಳಕೆ ಬರುವ ಚಂದ್ರನ ಹೆಗಲ
ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು

ಬಾನ ಕಣದಲಿ ಕೋಟಿ ಚಿಕ್ಕೆ ಹಂತಿಯ ಕಟ್ಟಿ
ದಿವದ ಬದುಕನು ಒಕ್ಕಿ ರಾಶಿಮಾಡಿ
ಬೆಳಕು ಚಕ್ರಾಕಾರ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ.

೨

ಮಣ್ಣಮನೆಯೊಳು ಮಗುವು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಿತ್ತು.
ಬೆಳಕಿಂಡಿಯಿಂದ ಪಡಸಾಲೆಯಲಿ, ಮೂಲೆಯಲಿ
ಕೋಲಾಡಿಸಿತ್ತೆಳವಿಸಿಲು;
('ದೇವರ ಬಂಗಾರದ ಕುದುರೆ')
ಕಿಟಕಿಯಲಿ ಕೈಚಾಚಿ ಕರೆದ ಚಂದ್ರ.
(ಚೆಂದಪ್ಪ ಚೆಂದಪ್ಪ ಚೆಲುವ, ಚುಂಗಬಿಟಗೊಂಡ ಬರುವ)
ಚಿಕ್ಕೆ ನಕ್ಕವು ಬಾನ ಕನ್ನಡಿಯ ತುಣುಕಿನಲಿ
ಬಾನ ಬೀದಿಗೆ ನೂರು ಬೆಳ್ಳಿಯ ರಥ!
ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಮರದ ಹೂ ತುರಾಯಿಯ ಮೇಲೆ
ಹಾಡಿನುಯ್ಯಾಲೆ—
"ಅಕ್ಕ ಓ ಚಿಕ್ಕವ್ವಾ"
ಸಾಲೆ ಕೋಣೆಯಲಂದು ಮಗ್ಗಿ ಒಪ್ಪಿಸುವಾಗ
ಮೇಜ ಮೇಲೆಯೆ ಇತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಗೋಳ.
ಗೂಡಿನಲಿ ಕುಳಿತು ಗುಟುಕರಿಸಿತ್ತು ಪಾರಿವಾಳ.
ಕಿಟಕಿಯಾಚೆಗೆ ದೂರ ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ
ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬೆಳೆದ ಭಾವ ಮೇಳ.
ಮಣ್ಣನೆದೆಯೊಳು ಸ್ನೇಹವಂಕುರಿಸಿ ಬೆಳೆದು
ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ಹೊನಲೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ಹರಿದು
ಕಣ್ಣೆದುರು ಸಾಗಿತ್ತು ಮಣ್ಣ ಮೆರವಣಿಗೆ
ಇಲ್ಲಿಂದ ಆ ಬಾನ ಗುಡಿಯವರೆಗೆ.

೩

ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲಿ ಹುಣ್ಣಿವೆಯು ಹರಿದಾಡಿ
ಮಣ್ಣಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣ ಬರೆದಿತ್ತು.

ಆಷಾಢ ನಿಬ್ಬಣವು ಸೂಸ್ಯಾಡಿ ಬರುವಾಗ ಎಷ್ಟೊಂದು ಚೆಂದವಿತ್ತು.
ಚಿತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಅದರಮೇಲೆ ಇತ್ತು.
ಬಂದು ಹೋದವು ಬಂಡು ಹೂಡಿ ಒಂದರಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಳೆಗಾಲ—
ಗುಡುಗಿ, ಗದ್ದಲಿಸಿ, ಮುದ್ದಳೆ ಬಡಿದು ಕುಣಿದಾಡಿ
ಹಿಡಿದು ಹೆಂಪದ ಬುಂಡಿ ಎತ್ತಿ ಕುಡಿದು—
ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಗೋಡೆ ನಿಂತಿಹವು ಜೋಲಿ ಹೊಡೆದು:
ಕುಸಿಯುತೊಡಗಿದೆ ಕೆಳಗೆ ನೆಲಗಟ್ಟು; ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ ಭಾರ ನೀಗದಷ್ಟು.
ಎಷ್ಟು ಮಣ್ಣನು ಹಾಕಿ ಮೆತ್ತಿದರು ಪ್ರತಿವರುಷ ಇದರ ಹಾಡೇ ಇಷ್ಟು:
ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವೆಗಳ ಸಾಲು ದುರ್ಗ
ಜಂತಿಯಲಿ ಇಲಿಗಳೋಡಾಡಿ ದಿನವೂ ಬುಟ್ಟಿ ಬುಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣುದುರಿ
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗ.
ಇರುಳಿನಲಿ ಕುರುಡು ಬೆಳಕಿನ ಸುತ್ತು ನೆರಳುಗಳ ಕುಣಿತ.
ಇತ್ತೊ ಇಲ್ಲೋ ಎನಿಸಿ ಬಿಡುವ ಕತ್ತಲೆ ಒಳಗೆ;
ಹತ್ತು ಸಲ ಆರಿ ಹತ್ತುವ ದೀಪ ಬೀದಿಯಲಿ.
ಕೂಟು ಕೂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಬೂಟು— ಸಪ್ಪಳ ಸೀಟಿ.
ದಾಟಿ ಹೊಸತಿಲಿನಾಚೆ ಹೋದರೇನೋ ಎಂತೋ—
ಒಟ್ಟಿನಮೇಲೆ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯ.

ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟ ಕಡೆಗೆಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಾಲೆ
ನೀಲ ಬೆಳಕಿನಪೂರ್ವ ನೃತ್ಯಶಾಲೆ.
ಮಣ್ಣ ಮಡಿಲೊಳು ನಿತ್ಯ ಯಾತನೆಯು ನೆಲಗುಮ್ಮ
"ಎಚ್ಚತ್ತು ತಾಯಿ ಎಂವಿ ಬಿಚ್ಚ ಏಳಮ್ಮಾ
ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಿ ಪೃಥಿವೀ."
ಕತ್ತಲೆಯು ಹುತ್ತ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎತ್ತಸರಿದರೂ
ಆದರೂ ಎಂಥ ಸೋಜಿಗವೆಂದಿ—
ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೆ ಆದರ ಉಪಜೀವನ;
ಜನನದಲಿ ಮರಣದಲಿ ತುಂಬಿ ಜಯಗಾನ.

ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸೆಟೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ತರು
ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ ಬೀದಿ ಮಧ್ಯದಲಿ ಸಿಂಗಾರಗೊಂಡ ತೇರು !
ಬೇಡವೆಂದವರಾರು ?
ಹಲಗೆ ಬಾರಿಸಿ, ಕಹಳೆಯೂದಿ, ಸಾಗಲಿ ಮುಂದೆ
ದುಂದು ಮೆರವಣಿಗೆ—
ಓ ಜೀವನವೆ !
ಶುಭಮಸ್ತು ನಿನಗೆ.

ಅಪರಾವತಾರ

ಚೋಟುದ್ದ, ಗೇಣುದ್ದ. ಆಕಾಶದುದ್ದ
ಕುತುಬ ಮೀನಾರಕ್ಕೆ ಕೈಯೂರಿ ಎದ್ದ !
ಕೆರೆಯಿಂದ ಸಾಗರದ ವರೆಗೆ ಸಾಗರಬಿದ್ದ
ರಾಡಿ ಮೈಯಿಂದಲೇ ಮೇಲಕೆದ್ದ.
ಗೌರಿಶಂಕರ ಶಿಖರ ಏರಬೇಕೆಂದಿದ್ದ
ಆದರೀಗಲೆ ಅದು ನಿಷಿದ್ಧ.
ಬುದ್ಧನೊಬ್ಬನು ಬೇರೆ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವನೆ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದಿಗೂ
ಜಗದೆಲ್ಲ ಮಂದಿಗೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ಇಲ್ಲಿದ್ದ
ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಬಾಲ ಗುಂಡಾಡಿಸಿದ್ದ.
ಹೋದ ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹದನೋಡಿ ಹುಸಿಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದ್ದ.
ಮುದ್ದಾಗಿ ತೋರಿದವ ಹದ್ದಾಗಿ ಹಾರಿದ
'ಉಳಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳೇನು ನನ್ನಂತೆ ಹಾರುವವೆ
ಹಾಡಬಲ್ಲವೆ' ಎಂದು ಡಂಗುರವ ಸಾರಿದ,
'ಕಿಂಖಲಿಲಿಲಿಲಿಲಿ' ಹರಡಿತ್ತು ನಾದಪ್ರಮಾದ !
ಆಕಾಶದಲ್ಲೆ ಯಾವ ದೇವರಿಗೊ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತಿದ್ದವನು
ಕೆಳಗೆ ಸರ್ರನೆ ಇಳಿದು ಕೋಳಿಮರಿಗಳ ಮೇಲೆ
ಬಂದೆರಗಿದ.

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸುಕೃತ-
ಈ ಮಹೋದಯ ಕೃಪಾ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಾ ಬಿದ್ದೆ ಅಪ್ರಬುದ್ಧ.
ಚಿಕ್ಕೆ ಬಳಗದ ಚಂದ್ರ ಚೆಲುವಿನಿಂದ್ರ

ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಚೂರುಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಳೆಯುವ ಬೆಳ್ಳಿರೂಪಾಯಿಯಾದ.
ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಈತ, ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಿ ಗಟ್ಟಿ ತಳವೂರಿದ;
ಹೂವಿನ ಸುವಾಸನೆಯು ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ತಂಪ
ತಕ್ಕಡಿಯ ಪರಡಿಯಲಿ ತೂಗ ಹೊರಟ.
ಕೊಬ್ಬರಿಯ ಜೊತೆಗದರ ಕರಟವನ್ನೂ ಕೂಡ
ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟ.
ನಿತ್ಯವೂ ಮೊಗೆ ಮೊಗೆದು
ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದನಾಸೆಯಾಮಿಷದ ಪೀಯೂಷ.
ಏನು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನೆ ಬಂದೀತು ಇದರಿಂದ
ಬರುವ ಮಾದಕದಮಲು, ಸರಿಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿತು ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸ ?

ರೂಪಾಯಿ, ಆಣೆ, ಪೈ.
ಮನಸಿನೊಳಗೇ ಬೇಕಾದ್ದು ಬೈ
(ಪೂರ್ಣ ಪರವಾನಿಗಿ.)
ಜಮಾಖರ್ಚಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಯವಾಗದಿರಲಿ
ವೇದದಷ್ಟೇ ಪೂಜ್ಯ ರೋಜ ಕೀರ್ದಿ.
ರೂ. ಆ. ಪೈ.
ಇದರ ನಾದವೆ ನಾದ ಇದುವೆ ಸಂಗೀತ
ಇದರ ಕುಣಿತವೆ ಕುಣಿತ ಝಣ್ ಝಣ್ ತಕ್ಕಥೈ.
ಸೈ ಸೈ ತಲೆದೂಗಿ ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದನು
ಕಥೆಯಾಗಿ ಕುಳಿತ ಆ ಮಿಡಾಸ !

ಅವರಿವರು ತೊಟ್ಟ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ
ಮಸಿಯ ಸಿಡಿಸಿದರೆಷ್ಟು ಸೊಗಸು ಸಂತೋಷ !
ಯಾರ ತಲೆಗೆಂಥ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೊಪ್ಪೀತು–
ಹಗಲಿರುಳು ಅದರದೇ ಧ್ಯಾನ, ಅದುವೆ ಜೀವನೋಲ್ಲಾಸ.
ಕತ್ತರಿಸಿ, ಹೊಲಿದು, ಬಿಚ್ಚಿ, ಶೇಪೆಯ ಹಚ್ಚಿ, ತೊಟ್ಟು

ತೋರಿಸುವನು ತಗೊ ತಾಸಿಗೆ ನೂರು ವೇಷ.
ಊರಿನುಸಾಬರಿ ಇವನ ಊಟಕುಪ್ಪಿನಕಾಯಿ.
ಕೊಂಡಿ ಮಂಚಣ್ಣ, ಶಕುನಿ ಜಕ್ಕಿಸಿ ಹೋದರಿವನೆದುರು
ಅವರಿಗಿದ್ದವೆ ಹೇಳಿ, ನೂರು ಬಾಯಿ ?
ಸಮಯ ಬಂದಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಹನು
ನಸುಗುನ್ನಿಕಾಯಿ.
ಕರಟಕರು ದಮನಕರಿಗೆಲ್ಲ ಇವನೇ ಇಂದು
ತಂದೆ ತಾಯಿ.
ಕಣ್ಣು ಗುಳ್ಳಿಗಣ್ಣು : ಸದಾ ಒಳಸಂಚುಗಳ ಕೋಣೆ
ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಹೃದಯದ ಮಾತು
ಹೊರಬಂದರಾಣೆ !

ಬಿಂಕುದುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಸ– ವಿರೋಧಾಭಾಸ
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಾತಿನಲಿ ಚೈತ್ರಮಾಸ.
ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕಿವನು ಹಸುಳೆ, ಪೂರಾ ಹಸುಳೆ
ಗಮ್ಮನಗುಸುಗ;
ಭಾವಕೋಶದ ಮೇಲು ಮುಸುಗನೆಳೆದರೆ ಸಾಕು
ಮೂಗು ಮುಚ್ಚದೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯೆ ಇಲ್ಲ.
ಒಳ ಮುಚುಗ; ನಾಲಿಗೆಯು ಹೊರಗೆ ಹಾದರೆ ಚುಚುಗ–
ತಿಂದುಚುಗ.
ಬೆಳಕಿಂಡಿಯಲ್ಲಿಳಿದು ಬಂದು ಬೆಣ್ಣೆಯ ತಿಂದು
ಗುರ್ರೆನುವ ಬಾವುಗ.
ಗೋಣಿ ಚೀಲದಿ ಹಾಕಿ ಹೊತ್ತು ಹೊರಗೊಗೆದರೂ
ಮತ್ತೆ ಹೇಗೋ ಬಂದು ಮೂಸುವದು, ಸೋಜಿಗ.
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಶಯದಿ ಏಕೆ ಹುಡುಕುತ್ತಿಹಿರಿ
ಇಲ್ಲಿಯೇ, ಇವನಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಗೆಯಾಡುತಿದೆ
ಬನ್ನಿ, ಮೂರನೆ ಮಹಾಯುದ್ಧ.

ಗೊಬೆಲ್ಸ ಮಹಾಶಯ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯಲಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ
ಗುಟ್ಟು ಇವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟ.
ಕಂಡಿರಾ ನೀವಿವನ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತನ ?
ಸ್ನೇಹಕೆಂದೇ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಈ ಇಳೆಗೆ ಅವತರಿಸಿದವನ ?
ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯೆ ಆಯಿತೆನಗೆ ತಾನಾಗಿಯೇ
ಇವನೊಡಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಮಹಾದ್ಭುತ ವಿಶ್ವರೂಪದ ದರ್ಶನ
ಸಿಡಿಲೆರಗಿದಂತಾಯ್ತು, ನಡುಗಿಹೋಯಿತು ನನ್ನ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಚೇತನ.
"ನಮೋ ನಮಸ್ತೇऽಸ್ತು ಸಹಸ್ರ ಕೃತ್ವಃ
ಪುನಶ್ಚಭೂಯೋಽಪಿ ನಮೊ ನಮಸ್ತೆ."

ಶಿಶು ಕಂಡ ಕನಸು

೧

ಇವನ ಹಾಲ್ದುಟಿಯಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುವ ನಗೆಯು
ತುಂಬುಗಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳೆವ ಬದುಕು-
ಧ್ವನಿತರಂಗದಲೆದ್ದು ತೇಲಿ ಬರುತಿಹ ನಾದ
ಚಂದ್ರ–ದೋಣಿಯನೇರಿ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕು.

ಹೂವಿಗೆರಗಿದ ತುಂಬಿ, ಸಿಂಪಿಗೊರಗಿದ ಮುತ್ತು
ತಂಪುಗಾಳಿಗೆ ಬಿರಿದ ಸಂಪಿಗೆಯ ಮೊಗ್ಗು,
ತೆಂಗಿನೊಳಗಿನ ತಿಳಿಲು, ಗಾನದಿಂಪಿನ ಹೊಳಲು
ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ಕನಸು ಹೀಗೆ ಬೆಳೆದು,

ತೆಂಗುಗರಿ ಚಾಮರವ ಬೀಸಿ ಬೆಳ್ಗೊಡೆಯೆತ್ತಿ
ಚಿಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ
ಬೆಳ್ಳಿಗಂಟೆಯು ನುಡಿಸಿ ಹೂವು ಹಡದಿಯ ಹಾಸಿ
ಇರುಳದೇವರು ಇಳೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ–

ನೆರಳ ನೇವರಿಸುತ್ತ ಬೆಳಕು ಬೆರಳಾಡಿಸಿತು
ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಹಾಲು ಖೀರು ಕುಡಿಸಿ.
ಹಗಲು ಧಿಮಿ ಧಿಮಿ ಕುಣಿದ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯ ಮೈಯ
ತಿಕ್ಕಿ ತೋಬರಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಯಾಗಿಸಿ.

ಮಗುವಿನೆಳೆಗಂಗಳಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಚಿಕ್ಕೆಯ ಮಿನುಗು
ಮನಸಿನಲಿ ತಿಂಗಳಿನ ತಂಪು ಕನಸು.
ಹಸು ಹಾಲು ಕರೆದ ತಂಬಿಗೆ ತುಂಬ ಮಲ್ಲಿಗೆಯು-
ಶಿಶುಕಂಡ ಕನಸಿನಲಿ ಜೀವದುಣಿಸು.

೨

ಬಯಲೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೆ ಬೆಟ್ಟವಾಗುತ ನಿಂತು
ಬೆಳೆಯಿತು ಪ್ರಪಂಚ.
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಡಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದಲಿ ಅಡಿದವು ನೂರು ಕುಂಚ:
ಸರಸರ ಕೊಂಬೆಯೇರಿ ಇಳಿಯುವ ಅಳಿಲು,
ಎಲೆಗಳಲಿ ಸೋಸಿ ರಂಗವಲ್ಲಿಯ ಬಿಡಿಸಿ ಹಾಸಿದೆಳವಿಸಿಲು,
ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಗೂಡಿಗೈತಂದು ಹಾರುವ ಗುಬ್ಬಿ,
ಹುಲ್ಲಿನಲಿ ಬಿಸಿಲುಕಾಸುತ ಮಲಗಿ, ಮೈಮುರಿದು
ಬಾಲ ನಿಗುರಿಸಿ ಒಂಟೆ ಡುಬುರಿಯೆತ್ತಿ
ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವಂತೆ ಮೈಗೆ ಮೈ
ಸೋಕಿಸುವ ಕಾಮಿ ಬೆಕ್ಕು;

ನುಣ್ಣಗೆ ಸಣ್ಣ ಲೈನು ದಾರಿಯ ರಚಿಸಿ
ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು
ಸಕ್ಕರೆಯ ವಾಗೀನು ಸಾಗಿಸುವ ಇರುವೆ ಸಾಲು.
ನಟ್ಟಿರುಳಿನಲಿ ಕಿಡಿಗೆದರಿ ಹಳಿಗುಂಟ ಉರುಳುವ
ರೈಲು, ಮೈಲು ಮೈಲು–
ಕಣ್ಣಗೊಂಬೆಗೆ ಮೂಡಿ ಮನಸಿನಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿ
ಕನಸಿನಲಿ ಬಿಚ್ಚುವವು ರೀಲು ರೀಲು.

೩

ನಾನು (ಬೆಳೆದ ಮಗು)
ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ
ಮೂರು ಸಲ ಮಗುವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆದೆ;
ನೂರು ಕನಸುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದೆ.
ಎಳೆಯ ಕನಸೇ ಮರಳಿ ಕಳೆಗೂಡಿದಂತಿಹುದು
ಇಂದಿನಿರುಳು.

ಕಣ್ಣೆದಿರು ಕನಕಾಂಗಿ ಮುಗಿಲು ಕಪ್ಪುರಗೊಂಬೆ !
ಚಿಕ್ಕೆ ಲೋಕವ ತೆರೆದು ಅಕ್ಕರತೆ ಬೀರುತಿಹ ಸ್ವಚ್ಛ ಆಕಾಶ,
ಹಚ್ಚೆಯ ಚುಚ್ಚಿದಂತೆ ನೆಲದೊಳಚ್ಚೊತ್ತಿರುವ ಹಸುರ ಕುಸುರು.
ದಿಗಂತದಲಿ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಗಿರಿಸಾನುಗಳ ನೀಲ ತೆರೆ
ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನು ಬರಿಯ ದುಂಡು ಗೆರೆ.
ಕಿವಿಗೊಟ್ಟರೆದೆಗೆ ತೋಟಪಟ್ಟಿಯ ತೋಪಿನಿಂಚರದ
ದೂರವಾಣಿಯ ಕರೆ.

ನಗರದಲಿ ತುಂಬ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪ–
ಬೆಳಕನ್ನೆ ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿದಂತೆ ಹತ್ತೂ ಕಡೆಗೆ ಸುತ್ತು
ತಂತಿಯ ಕಂಬ;

ಟಾರು ಬೀದಿಯಲಿ ಕಾರುಗಳ ಮಿಂಚಿನ ಲಾಳಿ.
ತಾಳ್ಮೆಯ ಮೇಲೆ ಕರಹೇರಿ ಕರಕರೆಪಡುವ ರೇಡಿಯೊ ಹಾಡು.
ಈಗ ಮ್ಯಾಟಿನಿ ಮುಗಿದು ಎರಡನೆಯಾಟ ಸುರುವು.
ನಗರ ಸಭೆಯುಪವನದ ಬೆಂಚಿಗೊರಗಿದ ಬಾಯ್ಗೆ
ಹುರಿಗಡಲೆ, ಎರಡು ದುಡ್ಡಿನ ಸುಟ್ಟಸೇಂಗಾ.

ಆಣೆಗೆ ಎಂಟು ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟು
ಬಾಯಾಡಿಸು, ಯಾರಪ್ಪನದೇನು ಹೋಯ್ತು ಗಂಟು–
ನಗರಭವನದ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕವ ತೂರಿ, ಸುರಿಯುತಿವೆ
ರಾಜಾ, ರೋಲರ್, ರಾಕೆಟ್, ರಾಣಿ !
ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೋಡಿದರಾಯ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಯಾಕ್ರಿ ?
ಇದ್ದೇ ಇರುವನಲ್ಲ ಸ್ವಂತ ಸುದ್ದಿಗಾರ.

ಇಲ್ಲಿ ರಹದಾರಿ ಬಂದು, ತೂಗುತಿದೆ ಕೆಂಪು ಕಂದೀಲು
ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ರಿಪೇರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ರಾಜಮಾರ್ಗ !
ಗಂಟೆಯಾಯಿತು. ಈಗ ಹೊರಟದ್ದು ನಿನ್ನೆಯ ರೈಲು
ಇಂದಿನದು ನಾಳೆ ಎಷ್ಟೊತ್ತಿಗೋ

ದಾರಿಯಲಿ ಬರುವ ಸೇತುವೆಯೆಲ್ಲ ಭದ್ರವೊ–
ಭದ್ರಂ ಶುಭಂ ಮಂಗಲಂ.

*　　*　　*　　*

ಹಗಲು ಪಾಜೆಯಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮರಳಿದೆ ಇರುಳ ತೇರು.
ಆಕಾಶದಾಚೆ ತುದಿಯಿಂದ ಈ ತುದಿಯವರೆಗೆ
ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೀದಿ.
ಇಳೆಯ ಹಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದ ಸಾವಿರ ಚಿಕ್ಕೆ–
ಮಿಡಿಯುತಿವೆ ಇರುಳ ಮೌನ.
ಅಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ನೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಮಿನುಗಿವೆ ಹರಡಿ ಜೀವಕಾಂತಿ.
ಇಲ್ಲಿರುವ ನಮಗೋ ?
ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೆ ಬೆಳಗು
ಮತ್ತದೇ.... ಬೆಳಗು.

ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ

೧

ಹೊರಗೆ ಭಾರೀ ಥಂಡಿ
ನೆಲದ ಮೇಲಿದ್ದುದೆಲ್ಲವ ದುಂಡುಸುತ್ತಿ ಮೇಲೆತ್ತಿ
ಎಲ್ಲಿಗೋ ಒಯ್ದು ಒಗೆಯುತ್ತಿಹುದು ಗಾಳಿ.
(ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವದಿದರ ಕೆಟ್ಟಚಾಳಿ)
ಗುಡ್ಡದೋವರಿಯಿಂದ ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳಿಂದ
ಒಮ್ಮೆಲೇ ಇದರ ದಾಳಿ.
ಶ್ರಾವಣದ ಹಸಿರು ರೇಶಿಮೆ ನೆನೆದು ನೆಲದ ಮೈಗಂಟಿಹುದು
ಶಿರಸಲದ ಹೂವಿನರಿಷಿಣವ ತೊಡೆದು.
ಮಳೆಯ ಜಾಲರಿ ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿವೆ ಮೋಡ
ಆಗಾಗ ಹೊಬಿಸಿಲ ಮುಗುಳು ನಗೆ ತಳೆದು.
ಆದರೀಗಾಳಿ ರೋಮ ರೋಮವ ಕಿತ್ತು ತೆಗೆಯುತಿದೆ
ಎಲ್ಲೊ ಎಂದೋ ಉದುರಿಹೋದ ಎಲೆಗಳನೆತ್ತಿ
ಬುಗುರಿಯಾಡಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಬೀಸಾಡಿದೆ
ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆವ ಈ ಮದ್ದಾನೆಗೊಂದಲ್ಲ
ಸಾವಿರ ಸೊಂಡಿಲು !
ದೂರ್ವಾಸಮುನಿಯ ಹೂವಿನಹಾರ ನೆಲಕೊಗೆದು
ತಿಕ್ಕಿದೈರಾವತಕು ಮಿಗಿಲು.
ಮೇಲೆ ಕುಳಿತವನಿಂದ್ರನೋ ಚಂದ್ರನೊ
ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವು ಆವನಿಗೇ ತಟ್ಟುತಿರಲು—
ಅದೋ, ಬಂತು ಮೊರಗಿವಿಯ ಝಾಡಿಸಿ, ನೆಲದ
ಮಣ್ಣ ಮೇಲಕೆ ತೂರಿ
ಕಾಲೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆಲ್ಲ ಕಚಪಚ ತುಳಿದು

ಭೂಮಿಯಾಕಾಶ ಒಂದು ಮಾಡಿ !
ಸಾಧುಗೊಳಿಸಿದ ಮಾವುತನೆ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ
ಉಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲಿಯದು ಜೀವದಾನ.
ಕಿಡಕಿ ಮುಚ್ಚಿ, ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ, ಅಗಳಿ ಜಡಿದು ಬಿಡು
ನಿಶ್ಚಿಂತೆ :
ಹೊರಗಿನ ಪೀಡೆ ಹೊರಗೇ ಇರಲಿ
ಅದರುಸಾಬರಿ ಬೇಡ, ತಿಳಿಯಿತೆ ?

೨

ಈ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವ ಜಗದ ಸೊಗದ ನೋಟ
ಈ ದಿನದ, ಈ ಹೊತ್ತಿನ, ಈ ಗಳಿಗೆಯ ಸಂಪುಟ.
ಒಳಗೆ ಕನ್ನಡಿಸಿ ತೆರೆದಿದೆ ನೂರು ಪದರುಗಳ
ಮನೋಮಂದಿರದ ಸುಂದರ ಕವಾಟ.
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಗೋಲ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಛಾಯೆ—
ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಸ್ಫುಟ.

ಒಡೆದ ಕಾಜಿನ ಬಳೆಯ ತುಂಡುಗಳ ಶೇಖರಿಸಿ
ಚಿತ್ರದಲಿ ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟು ಕಂಡ ಮಾಟ:
ಕಣ್ಣೆದುರು ಬೀಳದೆಯೆ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತಿಹುದು;
ಈ ದೃಶ್ಯದಾಚೆಗಿನ ಬೇರೆ ದೃಶ್ಯದ ಪರದೆ
ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜಾರುತಿಹುದು :
ಹನಿ ಹನಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕವಣೆಗಲ್ಲನು ಹಿಡಿದು
ನುಗ್ಗು ನುಗ್ಗಾಗಿಸುವ ಕಾರೊಡಲ ಮೇಘ;
ಹಳ್ಳ ಹೊಳೆ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಹರಿದು, ಸೇತುವೆ ಮುರಿದು
ಊರು ಕೇರಿಯ ಹೊಕ್ಕು ನೀರಿನೋಘ—
ಅತ್ತ ದನಕರು, ಇತ್ತ ಮನೆಮಾರು ತೆಪ್ಪತೇಲಿ
ನೀರು ಕಾಯ್ದಿದೆ ತನ್ನ ಸಮಪಾತಳಿ.
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಹೊಕ್ಕಂತೆ ಭೂಕಂಪ

ಆಕಾಶ ಗಾಳಿಯ ಪಟ !
ಬಸಿರು ಬಸಿರೇ ಬಿರಿದು ಬಕ್ಕರಿಸುವದು, ಕಣ್ಣು
ಕೆಕ್ಕರಿಸುವದು–ಸೌರಬಿಂಬದಲಿ ಸ್ಫೋಟ.
"Things fall apart, centre cannot hold"
"ತಾಸಿಗಿಪ್ಪತ್ತು ಅಪಘಾತ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ನೆಲದಲ್ಲಿ, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ."
ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗು ಸಂಪು
ಒತ್ತಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ ರಂಪು
ಕೊಟು ಕೊಟಿಗೆ ಜನರ ಗುಂಪು–ಕೋಲಾಹಲ.
ಕಲ್ಲು, ಲಾಠಿ, ಲೂಟಿ, ಸೋಡಾಬಾಟ್ಲಿ, ಅಶ್ರುವಾಯು ಪ್ರಯೋಗ
ಕೊನೆಗೆ ಗುಂಡಿನೇಟು—
ಸದಾ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿಹದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೇಟು;
ಮಹಾಸಾಗರದ ಗಂಭೀರ ಗುಂಭವೆನಿಸಿದ ಹಡಗು
ಹೀಗೇಕೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿದೆ ?

ಅಂತರಿಕ್ಷದಲಿ ತೂಗಿ ತಾಕಲಾಡಿವೆ ದೀಪ.
ಬೆಳಕಿನ ಪೊಟ್ಟಿಯೊಡೆದು ಕತ್ತಲೆ ಬರುವುದುಂಟೆ, ಪಾಪ.
ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿದುಂಬಿದ ಕರುವಿನಂತೆ ಸದಾ
ಜಿಗಿದಾಡುತಿರುವ ಇದಕೆ
ಇದ್ದಕಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಲಂಗರು ಬಿಟ್ಟು ನೀರತಳ–
ಕಿಳಿವ ಬಯಕೆ ?

ದಿಗಂತವನೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತ ಮಹಾಸಾಗರದ ಮಧ್ಯದಲಿ
ಎದ್ದು ನಿಂತಿದೆ ಮುಗಿಲವರೆಗೆ ವಿಷಧೂಮ—
ವಿಜಯಸ್ತಂಭ !

ಮೆದುಳಿನ ಮೇಲೆ ನಾಯಿಕೊಡೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡ
ಶುದ್ಧ ಹುಂಬ !

೩

ಗತವೈಭವವೊ ? — ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಗುಡಿ;
ಅಂಗಳದಿ ಅಂಗುಲಂಗುಲಕೆ ನೆಗ್ಗಿಲಿ ಮುಳ್ಳು, ಗೊಳಗೊಳಕೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲ ದಾರಿಗಳಿಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂಡಿದ ಗುರುತು;
ನಮಗಿಂದು ಕಾಣುವದು ಬರಿಯ ತೋರುಬೆರಳು.
ಗೋಡೆ ಗೋಡೆಯ ಗೋರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿ
ಕಣ್ಣು ಕಪ್ಪಡಿ – ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಮೈಗಾವಲು.
ಗಾಳಿಯಾಡಿದರೆ ಆಡು ಕುರಿ–ದಡ್ಡಿ ಜಿಡ್ಡುನಾತ.
ಆಚೀಚೆ ನಡುಬಾಗಿ ಒಂಟಿ ಮಲಗಿದ ತೆಂಗು
(ಆಯುಷ್ಯ ಗಟ್ಟಿಯಿದ್ದರೆ ಯಾರದೇನು ಹಂಗು ?)
ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ ಸನಾತನ
ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷ.
ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಹಸಿರು ಪೈರು ಮೊಳೆದಂತಿಲ್ಲ
ಅಷ್ಟು ವರ್ತುಲ ಜಾಗ ಇಂದಿಗೂ ರುಕ್ಷ.
ಇದರಡಿಗೆ ಕುಳಿತು ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆದವರೆಷ್ಟೊ
ಆಗಲೂ ಈಗಲೂ ಟೊಂಗೆ ಟೊಂಗೆಗೆ ಜೋತು
ಬಿದ್ದಿರುವ ತೊಗಲಬಾವಲಿ ಸಾಕ್ಷಿನುಡಿಯ ಬಹುದಲ್ಲ !
ಧೂಳಡರಿ ಜಂತಿಗೆ ಸೇರಿ ಕುಳಿತ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ,
ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿರುವ ತೇರು,
ಒಳಗಿನುತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ ಮೊದಲೇ ಗಡೀಪಾರು.
ಯಾವ ಪುಣ್ಯವೊ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ
ಇನ್ನೂ ಉರಿಯುತಿದೆ ಸಣ್ಣ ಹಣತೆ—
ನಮಸ್ತೆ, ನಮಸ್ತೆ, ನಮಸ್ತೆ.

* * *

ಕಲ್ಲು ಕಟೆಯುವ, ಮಣ್ಣು ಹೊರುವ, ನೇಗಿಲು
ಹಿಡಿದು ಉಳುವ, ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವ, ಕಾರ-
ಖಾನೆಯಲಿ ದುಡಿವ ; ಭಂಗಿ ಬುಟ್ಟಿಯ ಹೊರುವ,
ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾರುವ; ಕಚೇರಿಯಲಿ
ಕುರ್ಚಿಗೆ ಕುಳಿತು ಬಗ್ಗಿ ಬರೆದೇ ಬರೆವ,

ಆಣೆ ಕಟ್ಟನು ಕಟ್ಟಿ, ಕಾಲುವೆಯ ತೋಡುವ,
ಭೂಗರ್ಭದಿಂದ ಬಂಗಾರ ತೋಡಿಕೊಡುವ,
ಲೇಖನಿ ಮಿಡಿದು ಅಂತರಂಗ ಕರಗಿಸುವ.
ಪಾಟಿಪೇಣೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಅಕ್ಷರವ ತೀಡಿಸುವ–
ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಹೋರೆಯ ಭಾರತ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ.
ದುಡಿದು ಹಣ್ಣಾದವಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ :
ಇವರಿಂದ ಈ ಪಾಳು ಗುಡಿಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ.

ವಕ್ರರೇಖೆ

೧

ನಗರ ಮಧ್ಯಕೆ ನುಗ್ಗಿ ದೂರದ ದಿಗಂತಗಳ
ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಟಾರು ಬೀದಿ—
ಸಂತೆ ಮೂಟೆಯ ಹೊತ್ತ ಬಾಡಿಗೆಯ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ
ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೆ ಬೇರೆ ಹೊರಳು–ಹಾದಿ.

ಓಣಿ ಓಣಿಯ ಸುತ್ತಿ ಸಂದಿ-ಗೊಂದಿಗೆ ಹಾಯ್ದು
ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇಹುದು ಬೀದಿನಾಯಿ—
ಗಂಟೆ ಗಂಟೆಯ ನಡುವೆ ಕಾಲ ಚಡಪಡಿಸಿಹುದು
ಇಲ್ಲಿಗೂ ಬಂದೆಯ ನೀನು, ಬೊಂಬಾಯಿ !

ಈ ಸಮಾಂತರ ಹಳಿಯಮೇಲೆ ಓಡುವ ರೈಲು
ವಕ್ರರೇಖೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೂರು ಮೈಲು
ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯ ತುಳಿದು ದಾಟುತ್ತಿಹುದು
ಕೆಂಪು ಹಸುರಿನ ದೀಪ ಎರಡು ಕೈಲು.

ಕಣಿವೆ ಬೆಟ್ಟದ ಅಂಕುಡೊಂಕಿನಲಿ ಒಡಮುರಿದು
ಕಡಲ ಹುಡುಕುವ ನದಿಗು ಬೇರೆ ದಾಹ :
ಮಳೆಗಾಲ ಬೇಸಿಗೆಯ ಹರಯ ಮುಪ್ಪಿನ ತಿರುವು
ತಳದ ಒರತೆಗೆ ನೂರು ಸೆಲೆಯ ಸ್ನೇಹ.

ಏಳು ಹೊರಸಿನ ನುಲಿಯ ಬಿಟ್ಟರೂ ತಳಮುಟ್ಟಿ
ಬರುವ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲ, ಬೋಳು ಬಾವಿ;
ಪಾವಟಿಗೆ ತುಂಬಿ ಹಾವಸೆಗಟ್ಟಿದಿಳಿಜಾರು
ಎಷ್ಟು ಕುಡಿದರು ಆರದಂಥ ಬಾಯಿ !

೨

ಮರಿಗೆ ಮರಿಯಿಕ್ಕಿರುವ ಶೂನ್ಯ ಮಂಡಲ, ಕೆಳಗೆ
ತಿರುಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಪೃಥ್ವಿಗೋಲ,
ಜಾಳಿಗೆಯು ಬಿಚ್ಚಿರುವ ಬುಗುರಿಗಿನ್ನೂ ನಿದ್ದೆ
ದೀರ್ಘ ವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನಲೋಲ.

ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನ ತಾರೆ, ತೇಲು-ನೌಕೆಯ ಮೋಡ
ಮಳೆ ಇಳಿದ ಸಲಕೊಮ್ಮೆ ಹೊಸತು ನೀರು.
ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನೀಲಿಗಟ್ಟಿರುವ ಆಕಾಶ—
ನೆಲದ ಬಸಿರೊಳು ಸದಾ ಹಚ್ಚಹಸುರು.

ಗಾಳಿಪಟ ಹೆಡೆ ತೆರೆದು ಆಡುವಾಗಲು ಜಗ್ಗಿ
ಕೊಸರಿಕೊಂಡೇಳುವದು ಒಡಲ ಸೂತ್ರ;
ಕಡಲಿನುದ್ದಕು ಒಳಗೆ ಹರಿವ ಉಷ್ಣಪ್ರವಾಹ—
ಮೇಲೆ ತೆರೆಯಾಡುವದು ಬೇರೆ ಪಾತ್ರ.

ಸಂಜೆ ಕತ್ತಲೆಯೊಡನೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದೀಪ
ಬೆಳಕು ಬಟ್ಟೆಯ ಕಳಚಿ ನಿಂತ ನಿಲುವು;
ನಿಂತ ನೀರೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದು ತಳ ಕಂಡಾಗ
ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಬೇರೆ ಅರಿವು-ಮರೆವು.

ಈಚೆ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕರಗುತ್ತಿರಲು
ಇರುಳು ತೆರೆವುದು ಮರೆಯ ವಸ್ತುಕೋಶ;
ನಡುವೆ ಪಡಸಾಲೆಯಲಿ ನೆರಳು ಹೊಡಮರಳುವದು
ಇವನ ಎದೆಯೊಳು ಸದಾ ಸಂಧಿಪ್ರಕಾಶ.

ಲಾಗ

ಲಾಗ ಹೊಡೆಯೆಲೊ ಮಂಗ, ಲಾಗ ಹೊಡೆಯೆಲೊ ಮಂಗ
ಬಗ್ಗಿ ದಣಿಯರ ಮುಂದೆ ಲಾಗಹೊಡೆಯೊ;
ಹಾಕು ಅಂತರ್ಲಾಗ, ಹಾಕು ಜಂತರ್ಲಾಗ—
ನೆರೆದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಡಿಯೊ.

ಇಸ್ತ್ರಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ಯಾಂಟು, ಕ್ರಾಪು ತಲೆ, ಬುಶ್‌ಕೋಟು—
ತೊಗಲ ಚೀಲವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಗನೆ
ಅತ್ತಿತ್ತ ಹಣಿಕಿದರೆ ಲತ್ತೆ ಬಿದ್ದಾವು ಬಾ,
ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಹಗ್ಗವನು ಜಗ್ಗಿದೊಡನೆ.

ಬಡಿವಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಬಸನಿಂಗಿ ಬಂದಾಗ
ಓಡಿ ಹೋಗುವರೇನೊ ಬಡೇಮಿಯಾ?
ಲಾಗ ಹೊಡೆಯುತ ಬಂದು ಗಜಮು ನಿಂತರೆ ನಿನಗೆ
ದೊಡ್ಡ ಕೋಲಿನ ಪದವಿ, ನಿಸ್ಸಂಶಯ.

ಕಂಡ ಕಂಡವರೆದುರು ಹಲ್ಲು ಕಿರಿ, ಪರವಿಲ್ಲ;
ಕೆಲಸ ತೀರುವವರೆಗು ಮುಜುರೆ ಮಾಡು;
ತೊಲೆಯ ಸಂದಿಯ ನಡುವೆ ಬಾಲ ಜೋತಾಡಿಸುತ
ಕೀಲು ಹಿರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಕೇಡು.

ನೀ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ್ಣು ರುಚಿ, ಹೃದಯವಿನ್ನೆಷ್ಟು ಸವಿ!
ಕಡಲ ತಳದಲಿ ಮೊಸಳೆ ತೆರೆದ ಬಾಯಿ—
ಮರದಲ್ಲಿ ಹೃದಯವನು ಬಿಟ್ಟ ಸೋಜಿಗವ ನುಡಿ,
ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದೇ ತಕ್ಕ ದಾರಿ.

ಚೆಕ್ಕು-ಬೆಣ್ಣೆಯ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಡಿ ತೂಗಿ 6–7
ನ್ಯಾಯದಾನವ ಗೈದ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿ–
ರಾಜಕಾರಣಗಳನು ತಲೆದೂಗಿಸಿಹುದಿಲ್ಲಿ
ನಿನಗಿಂತ ಅವರಿಗೀ ಹೆಚ್ಚು ಸಿದ್ಧಿ.

ಗುಲಗಂಜಿಯನು ಬೆಂಕಿ ಕಿಡಿಯೆಂದು ಊದಿದರೆ
ನಿನಗಂಜಿ ಚಳಿಹೋಯ್ತು,—ಬರೋಬರಿ;
ಸೂಚೀಮುಖನು ಪಟ್ಟಪಾಡು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ?
ಲಾಗ ಹೊಡಿಯೋ ರಾಜ ನಿಂದೇ ಸರಿ.

ಪ್ರತಿ ವರುಷ ನಿನಗೆಂದೆ ವನಮಹೋತ್ಸವವುಂಟು
ಮೋರೆ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡರೇನು ಬಂತು ?
ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ನಿನಗು ಬೇಡಿಕೆಯುಂಟು
ಸೇತು ಬಂಧವ ಬಿಟ್ಟು ಹಡಗ ಹತ್ತು.

ಲಾಗ ಹೊಡಿಯೆಲೊ ಮಂಗ, ಲಾಗ ಹೊಡಿಯೆಲೊ ಮಂಗ
ಲಾಗ ಹೊಡೆದರೆ ಬೇರೆ ತ್ಯಾಗ ಬೇಡ;
ಹಾಕು ಅಂತರ್ಲಾಗ, ಹಾಕು ಜಂತರ್ಲಾಗ—
ಡೋಲು ಬಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮರೆಯ ಬೇಡ.

ನೆಲ-ಮುಗಿಲು

ರಂಜನಾ □
ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲ □
ಜಗದೇಕ ಮಲ್ಲ □
ಚಿಗುರಿತು ಈ ಹುಲುಗಲ □
ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಬಂತು ಮಳೆ □
ಕಾಲಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ಕೋರಿಕೆ □
ಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ □
ನೆಲ–ಮುಗಿಲು □
ದಾಹ □
ರಾತ್ರಿ □
ಹಂಸ-ಕ್ಷೀರ □
ಬಿಸಮಿಲ್ಲಾರ ಶಹನಾಯಿ ವಾದನ ಕೇಳಿ □
ಶತಾಯುಷಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು □
ಕತ್ತಲೆ–ಬೆಳಕು □

ರಂಜನಾ

ರಂಜನಾ—
ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು ಬಂದು ಕಿವಿಗೆ ಝೇಂಕರಿಸುವದು
ಮನೆತುಂಬ ಹರಿದಾಡಿ ಮರಿದುಂಬಿ ಗುಂಜನ;
ಕಣ್ಣು ನೀಲಾಂಜನ, ಕರಗಿಸಿದ ನಕ್ಷತ್ರ
ಮೂಗು ಹಟಮಾರಿತನಕೊಡೆದ ಮೊಗ್ಗು,—
ಗೋಣು ಹೊರಳಿಸಿ ಸೋಗು ಮಾಡಿ ಕುಣಿವೀ ನವಿಲು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಮುಗಿಲತನಕ ಹಿಗ್ಗು!

ದಿನದಿನದ ಬೆಳಗು ಹೊಂಗಿರಣದ ಕಿರೀಟ
ನೂರು ಬಣ್ಣದ ಹೂವ ನರುಗಂಪನೊಮ್ಮೆಲೇ ಚಿಮ್ಮಿಸುವ ತೋಟ.
ಇದು ಯಾವ ಹಕ್ಕಿ-ಹಾಡಿನ ಮಧುರ ಸಂಪುಟ ?
ಎಲ್ಲ ಸಂತೋಷಕೂ ಕನ್ನಡಿಯ ಹಿಡಿಯುವದು ಈ ಮುಖದ
ಮುದ್ದು ಮಾಟ.

ಆನಂದ ಬಂದರಿವಳಾಡಿಸುವನು
ಚಂದ್ರ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಕಾಡಿಸುವನು
ಮೂವರೂ ಕೂಡಿದರೆ ಮೂರು ಲೋಕಕು ದಾಳಿ
ಯಾವ ದೇವರು ಬಂದು ಬಿಡಿಸುವವನು ?

ಮೂರು ಸಲ ಒಪ್ಪಂದ, ನೂರು ಸಲ ಯುದ್ಧ
ಅವರಿವರ ಸಂಧಾನ ಮೊದಲೇ ನಿಷಿದ್ಧ
ಪಡುವಣಕೆ ಸಂದ ರವಿ ಮೂಡಣದಿ ಎದ್ದ
ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಮತ್ತೆ ರಥ ಕುದುರೆ ಸಿದ್ಧ.

ರಂಜನಾ
ಇವಳ ದೀರ್ಘಸ್ವರದ ನಡುವೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬರಿ ವ್ಯಂಜನ:

ಸೆಡವು ಬಂದರೆ ಸುತ್ತಿ ಬೀಸುವ ಪ್ರಭಂಜನ !
ತಕ್ಷಣವೆ ಕೇಳುವದು ಗುಡುಗು ಮಿಂಚಿನ ತಾನ
ಮರುಚಣದಿ ಮಳೆಬರುವ ಮೇಳಗಾನ;

ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿವುವುದು ಮತ್ತೆ ಮಂದ ಪವನ,
ಮುಗಿಲು ತೆರವುದು ತನ್ನ ಕಲೆಯ ಭವನ.
ನೀರಿನೊಳು ಆಡುವವು ಮೂರು ಮೀನ.

ದೇವ ಲೋಕದ ಸರಕು ಹೊತ್ತು ತಂದಿಹ ಹಡಗು
ಈ ದಡವ ತುಂಬಿರುವದಿದರ ಬೆಡಗು;
ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿನವರೆಗೆ ತೆರೆ–ನೊರೆಯ ಕೌತುಕವು
ತೆರೆಯುವದು ದಿನಕೊಂದಮೌಲ್ಯವಸ್ತು.

ಇರುಳ ಮೌನಕೆ ಬೆಳಗು ತೊದಲು ನುಡಿದು;
ಮೂಡ ಪಡುವಣದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಒಡನುಡಿದು;
ಬೆಳಕು-ಬಯಕೆಯ ಬಳ್ಳಿ ನಾಲ್ದೆಸೆಗು ಹಬ್ಬಿ
(ಮರ ಮರವನಾಡಿಸಿವೆ ತರತರದ ಗುಬ್ಬಿ)
ಹೂವ ಸೂಸಿದೆ ಸುತ್ತು ಪಾರಿಜಾತ
ಹಸುಳೆ ನಗೆ, ಹೂ ಬಿಸಿಲು ಓ ! ಎಂಥ ಚಿತ್ರ.

ರಂಜನಾ
ರಂಜನಾ
ಕುಹೂ ಕುಹೂ ಕೂಜನ
ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಕೇತನ
ಇಲ್ಲಿ ಬಾ, ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಕುಣಿಸಿ ತೋರಿಸು, ಜಾಣೆ
ನೋಡೋಣ, ಕಾರಂಜಿ ಬೃಂದಾವನ !
ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ನೂತನ
ನೀನೆಮ್ಮ ಚೇತನ
ತೃಣಮಪಿ ನಚಲತಿ ನಿನ್ನ ವಿನಾ, ನಿನ್ನ ವಿನಾ, ನಿನ್ನ ವಿನಾ.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲ

ಏನಿದೀ ಹನಿಹನಿಯ ತೆನೆತೆನೆ ಸಿವುಡುಗಟ್ಟುತ ಒಗೆವುದು !
ಗುಡ್ಡ ಗುಡ್ಡಕೆ ಗೂಡು ಬಡಿಯುತ ಬೇರೆ ಸುಗ್ಗಿಯು ಬಗೆವುದು.
ಸೆಳಸೆಳಕು ಜೆಳೆ ಕೊಯಿದರೂ ಆ ಮೋಡದೊಕ್ಕಲು ತಂಗದು
ಬಾನ ಮೇಟಿಗೆ ಸೋನೆ ತೂರುತ ರಾಶಿ ಮಾಡದೆ ಹಿಂಗದು.

ಏನು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಎಷ್ಟು ತೆಳ್ಳಗೆ ಮಳೆಯ ಮಸ್ಲಿನ್ ಪರದೆಯು !
ಒಳಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ನೋಡುವಳಾರು ಹೇಳಾ ಮುಗುದೆಯು ?
ಹೂಬಿಸಿಲ ಕರವಸ್ತ್ರದಲಿ ತರತರದ ಹೆಣಿಕೆಯ ನಕ್ಷೆಯು
ದೂರ ಹೋದವರಿಂದು ಬರುವರೆ, ಎಂದು ಬರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯು ?

ನೋಡು: ಮೋಡದ ಬಸ್ಸು ಭರಭರ ತುಂಬಿಕೊಂಡೇ ಸಾಗಿವೆ
ಯಾವ ಗಿರಿ ಶಿಖರದಲಿ ಜಾತ್ರೆಯೊ, ಏಳುಕೊಳ್ಳಕೆ ಬಾಗಿವೆ.
ದೂರದ ದೇಶದ ಯಾತ್ರಿಕರು ತಾ ಬೇರೆ ದೇಶಕೆ ಬಂದರು
ಕಂಡ ಗುಡಿ ಗೋಪುರಕೆ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂದರು.

ಏನು ಕಳಕೊಂಡಿರುವೆ ಗಾಳಿಯೆ ? ಏಕೆ ಈ ಪರಿ ಹುಡುಕುವೆ ?
ಕಿಡಕಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿರಲು ಕಿರು ಬಿರುಕಿನಲಿ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುವೆ.
ಆ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ನಿನ್ನನು ಬೀಸಿ ಒಗೆದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ?
ಸಪ್ತ ಸಾಗರ ಸುತ್ತಿ ಬಂದೆಯು, ಮತ್ತೆ ಹೋಗುವದೆಲ್ಲಿಗೆ ?

ಮೋಡ ನೂತೇ ನೂಲುವದು ಬಿಳಿ ದಾರ ಧಾರಾಕಾರದಿ
ಗುಡ್ಡ ಮರಡಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕುಕ್ಕಡಿ ಮಾಡಿ ತುಂಬಿದೆ ಕೊಳ್ಳದಿ,
ಹಳ್ಳ-ಹೊಳೆ ಮಗ್ಗದಲಿ ನೇಯುತ ಹೊರಗೆ ಕಳಿಸಿದೆ ಮಾಲನು
ಗದ್ದೆ–ಹೊಲ–ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೊಚ್ಚಿದೆ ಕೆಂಪು ಖಾದಿಯ ಶಾಲನು.

ಹಗಲು ಇರುಳೂ ಕೆಲಸವೇನಿದೆ ಮಳೆಗೆ ? ಬಂದೇ ಬರುವದು;
ನಡುವೆ ಚಕ್ಕನೆ ಹಸುರ ಮಧ್ಯಕೆ ಸೂರ್ಯ ಸರ್ಚಲೈಟ್ ಕೆಡವಲು
ಹನುಮನೆದೆಯೊಳು ರಾಮಸೀತೆಯರಂತೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಳೆವುದು.
ಮರುಚಣವೆ ಆಕಾಶವೆಲ್ಲವು ಹರಿದು ಬಿದ್ದೊಲು ಸುರಿವುದು.

ಕಾರಹುಣ್ಣಿವೆ ಕರಿಹರಿದು ಮಣ್ಣೆತ್ತು ನೀರನು ಕುಡಿದವು.
ಬಂತು ಪಂಚಮಿ ಬೋಲಬಗರಿಗೆ, ಹೆಣ್ಣುತವರಿಗೆ ಮಿಡಿದವು.
'ಅರಳು-ಮರಳಿ'ನ ಕವಿಯು ಕರೆದನು 'ಬಾರೊ ಸಾಧನಕೇರಿಗೆ'
ಬಂತು ಶ್ರಾವಣ ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ 'ಮಳೆಯು ಎಳೆಯುವ ತೇರಿಗೆ.'

ಗಣಪತಿಯು ಇಲಿಯೇರಿ ಭರ್ಜರಿ ವೇಷದಲ್ಲಿಯೆ ಬಂದನು
ಕರಿಕೆ ಪತ್ರಿಯ ಪೂಜೆ ಸಂದಿತು, ಕಡಬು ಹೋಳಿಗೆ ತಿಂದನು.
ಘಟಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯ್ತು; ಮೋಡದ ಕೊಡವು ಬುಡಮೇಲಾಯಿತು.
ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿವೆಗಾ ಮಸಾರಿಯು ಹಸುರು ಪುಚ್ಛವ ತೆರೆಯಿತು.

ಗೌರಿಹುಣ್ಣಿವೆ ಹಾಲ್ಗುಡಿದು ಬಿಳಿಜೋಳ ಧ್ವಜವನ್ನೆತ್ತಿತು,
ಗೋದಿ ಹೊಡೆಗಚ್ಚಿರಲು ಕಡಲೆಯ ಮಡಿಲು ಹೂಮಿಡಿ ತುಂಬಿತು;
ಕುಸುಬೆ ಹೂಗಳ ಜರದ ಪೀತಾಂಬರವ ಹಬ್ಬಕೆ ಉಟ್ಟಿತು.
ಮೊದಲೆ ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಒಲುಮೆಯ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಏನು ಈ ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಮರಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಎಂತಹ ಜಳಕವು !
ಹಸುರು ಹಚ್ಚನೆ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತಿಹ ನೆಲಕೆ ಹರ್ಷದ ಪುಳಕವು;
ಎಲ್ಲಿಯಾದರು ಕಸರು ಕಡ್ಡಿಯ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯಿರಿ ನೋಡುವ
ಕೆಸರೊ ? ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ನಡೆಯಿರಿ ನಗರ ಸಭೆಗೇ ತೂರುವ.

ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದು ಕಾಯ್‌ಪಲ್ಲೆ ತಂದರೆ ಪ್ಯಾಂಟು ಕೂಡಲೆ ಪಚಡಿಯು.
ಕಾರು ಹಾಯ್ದರೆ ಬಾಯ್ಗೆ ಸಿಡಿವುದು ಕೆಂಪು ಗೋದಿಯ ಕಿಚಡಿಯು.
ಮಳೆಯ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಾಗಿಹವು ಸರ್ಕಸ್ ಹುಲಿಗಳು;
ಅಲ್ಲಿ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಯಲಿ ಕೊಪ್ಪೆಯ ಹೊತ್ತು ಗೆಯ್ವರೆ ಕಲಿಗಳು.

ಬೂಟು ಚಪ್ಪಲು ಮಾಡದಲ್ಲಿಯೆ ಬುರುಸುಗಟ್ಟಿವೆ ಥಂಡಿಗೆ—
ಕೋಟು ಸ್ವೆಟರಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ಕ್ಯಾರ್ಫನು ಸುತ್ತಿ ಹೊರಟಿರ ದಂಡಿಗೆ ?
ಬಿಸಿಲವೋರೆಯ ಕಾಂಬುದಾಯಿತು ಬರಿಯ ಮನಸಿನ ಮಂಡಿಗೆ
ಜೀವ ಬೇಡಿದೆ ಕಾಫಿ ದೋಸೆಯ, ಕರಿದ ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆ.

ಒಲೆಯ ಬದಿಯಲಿ ತಲೆಯ ಹುದುಗಿಸಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿಹ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ
ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲಿಯು ಬಾರದು, ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡೊಳು ತೆಪ್ಪಗೆ.
ಮೈಯುಡುಗಿ ನಡುಗುತ್ತ ದನಕರು ಮೇದು ಬರುತಿವೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ
ಮನೆಯ ಒಳಗೇ ಕುಳಿತು ಕಾತರಿಸಿಹೆನು ಗೆಳೆಯರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ.

ಬಿಸೇs ಚುರುಮರಿ ಕಡಲೆ ಮಾರುವ ಮುದುಕಿ ಬಂದರೆ ಕರೆಯಿರಿ.
ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು, ಕುರುಕುರು ತಿಂದು ಹೊರಜಗ ಮರೆಯಿರಿ.
ಅಷ್ಟು ಮಿಕ್ಕೀ ಬೇಸರಾದರೆ ರೇಡಿಯೊ ಕಿವಿ ತಿರುವಿರಿ.
ರಾತ್ರಿಯಾಗಲು ಊಟ ತೀರಿಸಿ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿರಿ.

ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ

ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಇವಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ—
ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉದ್ದ ನಾಲಗೆಯ ಹರಿಬಿಡಬಲ್ಲ.
ಯಾರೆಷ್ಟು ಒದರಿಕೊಂಡರು ಕೇಳಿಸದ ಲಂಬಕರ್ಣ.
ರಸ್ತೆಯಲಿ ಬದಿಗೆ ನಡೆದವರ ಮೇಲೆಯೇ
ಕಾರು ಹಾಯಿಸ ಬಲ್ಲ;
ಅದಕೆ ಬ್ರೇಕಿಲ್ಲ.
ಸೀದಾ ರಸ್ತೆ ಇವನೆಂದೂ ಕಂಡುದಿಲ್ಲ.
ಬೇಕಾದವರನೆತ್ತಿ ಮುಗಿಲಿಗೆ ತಲೆಯ ತಾಗಿಸಬಲ್ಲ,
ಬೇಡಾದವರನೊತ್ತಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ
ಪದ್ಮಾಸನವ ಹಾಕಿ ಕೂಡಬಲ್ಲ.

'ಜನತೆ ಜನತಾ' ಎಂದು ಬುಡುಬುಡಿಕೆ ಬಾರಿಸುತ
ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನು ಸಾರಬಲ್ಲ.
ಓಡುವವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಗಾಲು ಹಾಕುತ ಮುಂದೆ
ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಬೀಳುವದ ನೋಡಬಲ್ಲ.
ಬೆನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿದರೆ ಬೆಳತನಕ ಬೇಸೂರು ಹಾಡಬಲ್ಲ.
ಎಮ್ಮೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಡಿ ನೀರೊಳು
ಸಲೀಸು ಈಜಾಡಬಲ್ಲ.
ಕೊಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗೆ ಜಿಗಿದು ಚಿಗುರು ಹೂ ಕಾಯಿಗಳ
ಕಡಿ ಕಡಿದು ಹಾಕ ಬಲ್ಲ.
ಗಿಳಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತಾಡಬಲ್ಲ—
ದೊಡ್ಡವರ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಜೋತಾಡಬಲ್ಲ.
ಎಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅನರ್ಥ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ

ಅದರ ಅಡಿಗಲ್ಲಿವನ ಅಮೃತಹಸ್ತ
(ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಬರಿಯ ಹಲ್ಲುಕಿಸ್ತ.)
ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ತಾಸು ಪಿರಿ ಪಿರಿ ತಿರುಗಿ
ದೇಶದುದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ದೇಹವನು ತೇಯಬಲ್ಲ;
ಮಂದಿ ಹೊಲಗಳ ನುಗ್ಗಿ ಮೇಯಬಲ್ಲ.
ಇವನಿಲ್ಲದೆಯೆ ಯಾವ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕು
ಶೋಭೆಯಿಲ್ಲ.
ಇಲ್ಲ, ಪುರಸೊತ್ತಿಲ್ಲ,
ಪಂಚೇತಿಯಿಂದ ಆ ವಿಧಾನಸೌಧದವರೆಗು
ಬಲೆ ಬೀಸಿ, ಬಕನಂತೆ ಕಾಯಬಲ್ಲ.
'ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ'
'ಬಲ್ಲಿದರು ಬಹಳಿಲ್ಲ'
ಏಕಿಲ್ಲ ? ಇವನಿಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ ?
ಕಳಿಸಿರಿವನನು ಮೊದಲು ದೂರದ ಹಿಮಾಲಯಕೆ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದಿರಲಿ ಜಯ ಪತಾಕೆ.

ಚಿಗುರಿತು ಈ ಹುಲುಗಲ

ಚಿಗುರಿತು ಈ ಹುಲುಗಲ—
ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿ ಅಪ್ಪಿದಂತೆ
ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದಂತೆ
ಕೊಟ್ಟಮಾತು ತಪ್ಪದಂತೆ
ಚಿಗುರಿತು ಈ ಹುಲುಗಲ !

ಯಾ ವಿಮಾನದಿಂದ ಬಂದು ಇಳಿದನೇನೊ ಚೈತ್ರ
ಬೇರಿನಿಂದ ತುದಿಯವರೆಗು ಮೂಕ ತಂತಿ ಮಿಡಿತ.
ಒಂದು ಇರುಳು, ಒಂದು ಬೆಳಗು, ಒಂದು ಸಂಜೆ ಕಳೆಯಿತು.
ಹೇಗೊ ಒಂದು ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಕನಸು ಫಲಿಸಿತು.

ಚಿಗುರಿ ಚಿಗುರಿ ಚಿಗುರಿ ಎದೆಯ ರಸವನೆಲ್ಲ ಚಿಮ್ಮಿತು,
ಬೆಳಗು ಬೈಗು ತೊಳಗೆ ತನ್ನ ಅಂಗೈಯಲಿ ಕುಣಿಸಿತು;
ಹಸುರು ತೊಂಗಲಲ್ಲಿ ನೆಲವ ತಂಪಾಗಿಸಿ ಬಾಗಿತು.
ಹೂವು-ಮುಳ್ಳು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ 'ಶುಭಕೃತು'ವು ಸಾಗಿತು.

ಅದೇ ರಸ್ತೆ, ಅದೇ ಬಸ್ಸು, ಅದೇ ಧೂಳು ಇಂದಿಗು
ಅದೇ ಕೆರೆಯ ರಾಡಿನೀರು ಹಿತವಾಗಿದೆ ಮಂದೆಗು.
ಉರಿಯುತಿರುವ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ತಣ್ಣಗಿಹುದು ಹುಲುಗಲ
ಮೈಯ ತುಂಬ ಹೂವಬಿಟ್ಟು ಕಾಯುತಿಹುದು ಹಂಬಲ.

ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಿಲಕು ಗಿಲಕು ಕಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜವು
'ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ'— ಒಳಗಿನಮಲ ತೇಜವು.
ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಮರೆಯೊಳೆಂಥ ಜೀವಸ್ಫೂರ್ತಿಯಡಗಿದೆ.
ಇದರ ಒಂದು ಕಣಕಣವೂ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತೊಡಗಿದೆ.

ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಬಂತು ಮಳೆ

ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಬಂತು ಮಳೆ—
ತಂತಿ ವಾದ್ಯವ ನುಡಿಸು, ಮದ್ದಳೆಯ ಬಡಿ, ಹೊಡಿ ಕೇಕೆ;
ಓಡಿ ಹೋಗುವ ಮೋಡಗಳ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡು.
ಬಳುಕಿ ಬಾಗುವ ಮಳೆಯ ಸೆಳಕುಗಳ
ಸೇವಿಗೆಯ ಸಿವುಡು ಕಟ್ಟಿಡು :
ಬೇಕು ಬೇಕಾದಾಗ ಹೊಡೆಯೋಣ ಪಾಯಸ.
ಮೊನ್ನೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಲಟ್ಟಿಸಿದ ಹಪ್ಪಳ, ಇಟ್ಟ ಸಂಡಿಗೆ,
ತುಂಬಿಟ್ಟ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಭರಣಿ–ಎಲ್ಲ ತೆರೆದಿಡು :
ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕುಳಿತು ಸವಿಯೋಣ.

ಹೊರಗೆ ಹೋದರೆ ಕತ್ತುಹಿಡಿದು ಒಳನೂಕುವದು ಗಾಳಿ
ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ–
ಕದ ಹಾಕಿ ಕಿಡಕಿ ಮುಚ್ಚಿ,
ಆರಾಮು ಕುರ್ಚಿಯಲಿ ಕೂಡೋಣ;
ವ್ಹಿಟ್‌ಮನ್, ಈಲಿಯಟ್, ಟಾಗೋರ್, ಬೇಂದ್ರೆ....
ಒಂದೊಂದೆ ಪುಟವ ತೆರೆಯೋಣ–

[ಕುಣಿಯೋಣು ಬಾರ, ಕುಣಿಯೋಣು ಬಾ.]

ಇಂಥ ದಿನಗಳಲಿ ರೇಡಿಯೋ ಕೂಡ
ಗೂಳಿಯ ಹಾಗೆ ಗುಟುರುವದು,
ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪ ಕಣ್ಣು ಹೊಡೆಯುವದು;
ಬರ್ಪದಲಿ ಸಾರಿಸಿದಂತೆ ನೆಲವು ಜುಣುಗುಟ್ಟುವದು.
ಹೊರಗೊ ?–ಜಗವೆಲ್ಲ ತೊಯ್ದು ಹೋಗಿದೆ,
ತಿಳಿಮಣ್ಣು ತೇಲಿಹೋಗಿದೆ;
ಬಂಡೆ ಬಂಡೆಗಳೆದೆಯ ಗೊಮ್ಮಟಗೆ ಕುಂಭಾಭಿಷೇಕ

ತೊಯ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲು ಬಂತು ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಸುದ್ದಿ—
[ಗಾಯ ಮಾಯ್ದರು ರಸಿಕೆಯಾಡುವದು ನಿಂತಿಲ್ಲ.]
ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಸಾಗರಕೆ ಸಾಗಿದೆ ಶಾಂತಿ ಹಡಗದ ಹಂಸ.
ಬಿಳಿಯ ಮೈಯೊಳು ತೊಳೆದರೂ ಹೋಗದಿದೆ
ಕೆಂಪು ರಕ್ತದ ಕಲೆ.
ಕೆಂಪು ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಹಾರಿಸಿದ ಬಿಳಿ ಪಾರಿವಾಳ
ಮರಳಿ ಗೂಡಿಗೆ ಬಂತೆ ?
ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟವರ ತಲೆಯ ನುಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿ,
ಲಿಂಬಿ ಹುಳಿಯನು ಹಿಂಡಿ, ಸುಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿ ಎಳೆದು,
ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ತಂದು,
ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಂದೆ ಮೆರೆಸೋಣ;
[ನಮ್ಮ ಬೆಂಬಲಕಿಹನು ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ.]

ಢಣ್, ಢಣ್....
ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿಯೇ ತೀರುವದು
ಗೋಪುರದ ಕಣ್ಣು : ಗಡಿಯಾರ,—
ಮರೆತು ಕುಳಿತರೆ ತಲೆಯ ಕುಕ್ಕುವದು,
ನರೆತ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ಒಂದೊಂದೆ ಎಣಿಸುವದು,
ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿಗೆ ಏನೋ ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆಯುವದು—
ವಿಶ್ವದಗಲವ ಸುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚುವದು, ಮತ್ತೆ
ಮುಚ್ಚುವದು ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿ.
ದೂರದಲಿ ಯಾರೋ ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲಲಿ
ಹುಬ್ಬುಗೈ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡುತಿದ್ದಾರೆ ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ...
ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಬಂತು ಮಳೆ–
ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ.

ಕಾಲ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ಕೋರಿಕೆ

ಏನಯ್ಯ. ಕಾಲ ಪುರುಷ
ನಿನ್ನ ಮುಖ ದರುಶನವನೊಮ್ಮೆ ದಯಪಾಲಿಸಯ್ಯ.
ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿ, ನಿನ್ನ ರೂಪವನೊಮ್ಮೆ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವೆವು
ಹಣೆಯ ಪಾದಕೆ ಹಚ್ಚಿ, ನಮಿಸುವೆವು
ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗುವೆವು, ಆಯಿತೋ ?

ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಜೊತೆಗೇ ನಿನ್ನ ರಥವೂ ಹೊರಟು ಬಂದಿಹುದು—
(ಉರುಳುತಿದೆ ಕುರುಡು ಚಕ್ರ)
ನಮ್ಮಜ್ಜ ಮುತ್ತಜ್ಜರ ಕೈಗೆ ಕೋಲು ಕೊಟ್ಟು
ಕಣ್ಗೆ ಕನ್ನಡಕ ಹಚ್ಚಿ,
ಬೆನ್ನಿನಲಿ ಹೆಣಭಾರವಿಟ್ಟು
ಈಗ ನಮ್ಮ ಹೆಗಲಿಗೇ ಕೈಹಾಕಿ ನಡೆದಿರುವೆಯಲ್ಲ,
ಏನಯ್ಯ ಸಮಾಚಾರ ?
ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದೆಯೋ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಟ್ಟೆ ?

ನೀನೇನು ತುಳಿದೆಯೋ, ಏನೇನು ಬೆಳೆದೆಯೋ
ಏನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ ಕಳೆದೆಯೊ
ಯಾರು ಎಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕವ ಬರೆದು ಇಟ್ಟವರು ?
ಹೊಳೆವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಕಣ್‌ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ
ನೀನಿಟ್ಟ ಖಾತೆ–ಕಿರ್ದಿಯನೊಮ್ಮೆ ತೆರೆಯಬೇಕು :
ಎಷ್ಟೊ ತಾರಗೆ ಇದ್ದಕಿದ್ದಂತೆ ಆರಿದವು.
ಇನ್ನೆಷ್ಟೊ ತಮ್ಮ ಬೆಳಕನು ಇಳೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಪಣತೊಟ್ಟವು.
ಆಕಾಶಗಂಗೆಯಲಿ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತಿಕ್ಕಿಮುಕ್ಕಿದವು ಕೆಲವು.

ಇಂಥದರಲ್ಲಿ—
ನಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳು ನಿನ್ನ ಒರೆಗಲ್ಲಿನಲಿ ನಿಂತು ಬದುಕಬೇಕಂತೆ !
ಎಲ್ಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ
'ಅತ್ಯತಿಷ್ಟದ್ದಶಾಂಗುಲಂ' ಆಗಿರುವೆಯಂತೆ.
ಬೇಡ ಮಹಾರಾಯಾ
ನಿನ್ನ ಒರೆಗಲ್ಲನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಡ.
'ಕಾಲ ಪುರುಷಂಗೆ ಗುಣಮಣಮಿಲ್ಲಂಗಡ !'
ಎಂದು ನಮ್ಮಜ್ಜ ಮೊದಲೇ ಹೆದರಿಸಿದ್ದಾನೆ.
ಅದ ಕೇಳಿ ನಮ್ಮೊಡಲೊಳೂ 'ಗುಡುಗುಟ್ಟುಗುಂ ಗಡ' !
ಚೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರವೇ ಬೇಕೆಂಬ ಹಟವೇಕೆ ನಿನಗೆ
ಈ ಲೋಕದಲಿ ನಾನಾ ನಮೂನೆ ಲೋಹವಿರುವಾಗ ?
ಗಟ್ಟಿ ಕಾಳುಗಳನ್ನೆ ಮುಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದೇಕೆ ಚಪಲ
ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೇ ಹೋಗುವಾಗ ?
ಇಗೋ
ನಮ್ಮ ಮನದಂಗಳದಿ ಬೆಳೆದಷ್ಟು ಕವಿತೆಗಳ
'ನಿನ್ನ ಮಡಿಲೊಳಗಿಡಲು ತಂದಿರುವೆವು'—
ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಹೊಳೆಯ ನೀರಿನಲಿ
ಇವುಗಳನು ಹಾಯಾಗಿ ತೇಲಿಸಪ್ಪ
ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮಪ್ಪ.
ನಮ್ಮ ಕಣ್ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ್ದು ಮಾಡಿಕೊ
ನಾವಂತೂ ಪಾರಾದೆವು.
ಸರಿ, ನೀನಿಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ, ನಿನ್ನ ಮೇಲೊಂದು
ಪದ್ಯವ ಬರೆದು, ಕನ್ನಡಿ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿ
ತುಂಬು ಸಭೆಯೊಳು ಮಾನಪತ್ರ ಸಲಿಸುವೆವು.
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವೃಥಾ ತಲೆದಂಡ
ಅಲ್ಲವೆ ? ಅದಕಾಗಿ ಆಯುಷ್ಯದುದ್ದಕೂ ಚಿಂತೆ ಬೇಡ.
ಕಾಲಾಯ ತುಭ್ಯಂ ನಮಃ.

ಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ

೧

ಈ ಕಾಲನೆಂಬುವ ಪ್ರಾಣಿ
ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಥಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ,
ಎಲ್ಲೋ ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತಿದ್ದಾನೆ.
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿ,
ಭೂಕಂಪದಲ್ಲಿ ಗದಗದ ನಡುಗಿ,
ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯೊಳಗೆ ಸಿಡಿದು ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ,
ನದಿಯ ಗರ್ಭವ ಹೊಕ್ಕು, ಮಹಾಪೂರದಲಿ ಹೊರಬಂದು
ನಮ್ಮೆದೆಯಲ್ಲಿ ತುಡಿವ ತಬಲವಾಗಿದ್ದಾನೆ
ಹಿಡಿಯಿರೋ ಅವನ....

ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲವನ ಹಿಡಿದು ಗಾಣವಾಡಿಸಲು
ಹೆಣಗಿದ್ದೇವೆ :
ಹೊತ್ತು ಬಂದಾಗ ಕತ್ತೆಯ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು
ಒದೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.
ತುಡಿವೆದೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು, ಮಿಡಿವ ನಾಡಿಯ
ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ :
ಒಳಹೊರಗೆ ಉಸಿರು ಆಡುತ್ತಿದೆ ನಿರಾಯಾಸ.
'ಬಯಲು ಆಲಯದೊಳಗೊ ? ಆಲಯವು ಬಯಲೊಳಗೊ ?'
ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವನೇ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಈ ಕುದುರೆಯೇರಿ, ಲಗಾಮು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು
ಸವಾರಿ ಮಾಡುವುದಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ.

ನಮ್ಮೆದೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುವುದ
ನಾವೆಷ್ಟು ಸಲ ಅನುಭವಿಸಿಲ್ಲ ?
ಸೆಕೆಂದು, ಮಿನಿಟು, ತಾಸುಗಳ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಿನಲಿ
ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಬಣ್ಣದ ನೂಲು
ಬೆತ್ತಲೆ ಬದುಕ ಸುತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ ಡೌಲು.
ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜೋಲಿ ಹಿಡಿದಿದೆ ಮಣ್ಣು
ಧುಮುಕುತಿದೆ ನೀರು,
ವ್ಯೈಸುತ್ತಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದೆ ಗಾಳಿ.
ಹದ್ದು ಮೀರಿದೆ ಬಯಲು—
ಬೆಳಕು–ಕತ್ತಲೆ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೇಳುತಿಹೆವು ದಿನವೊಂದಕ್ಕು
ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದೆದ್ದಾಗ ಭೂಮಿಯಾಕಾಶಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡಬಿರುಕು.

೨

ಸದಾ ಅದೇ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಸುಪರಿಚಿತ ಮೋರೆ.
ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೂ ತಿರುಗುವದೊಂದೆ ಹೋರೆ.
ಆದರೂ ಆಗೀಗ ಈಚೆಯ ದಡಕ್ಕೂ ಹಾಯುವದು ಬೆಳಕಿನ ತೆರೆ.
ಒಡಮುರಿದೆದ್ದು ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗೆ ಕೈಚಾಚಿ
ನಿಂತಲ್ಲೆ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿವೆ ವೃಕ್ಷ.
[ಅಗೆದು ನೋಡಲೆ ಬೇಕೆ ?]
ಹರಡಿ ಕೊಂಡಿದೆ ಹಸಿರು ಸಂಸಾರ
ನಮಗು ಅದಕೂ ನಿತ್ಯ ಹೊಕ್ಕು ಬಳಕೆ.
ಆರು ಋತುಗಳು ಬಂದು ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವವು
ಯಾವುದೋ ಹಾರೈಕೆ ಎದೆಯೊಳಿಟ್ಟು;
ತತ್ತಿಯೊಡೆದು ರೆಕ್ಕೆ ಬಲಿತಾಗ ಹಾರುವವು ಗೂಡುಬಿಟ್ಟು.

ದೂರದಲ್ಲಿಯೆ ಸಾಲು ನಿಂತ ಪರ್ವತ ಶಿಖರ
ಆಗಿಲ್ಲ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರ.

ತೇಲುತಿವೆ ಅಂತರಾಳದಲಿ ನೂರು ಗೋಲ.
ಸೋತು ತಲೆಬಾಗಿಲ್ಲ ಆಕಾಶ,
ಮೂಲೆ ಹಿಡಿದು ತೂಕಡಿಸಿಲ್ಲ ಗಾಳಿ,
ಒಳಗು ಹೊರಗೂ ಹರಿದು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದೆ ನೀರು
ಆಣೆಕಟ್ಟೆಗೂ ಕೆಳಗೆ ಆರುಪಾರು.

ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯಿಳಿದು, ಬಸ್ಸಿನ ದಾರಿ ಕಾಯ್ದು, ಕಾರಿನಲಿ ತೂರಿ,
ಹಡಗ ಬಿಟ್ಟು ವಿಮಾನದಲಿ ಹಾರಿ
ಗೋಲಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.
ಮೈಕಿನಲಿ ಕೊಕ್ಕೊಕ್ಕೋ ಕೂಗಿ, ತುರಾಯಿ ಕುಣಿಸಿ
ಬೆಳಗಾಯಿತೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿದ್ದೇವೆ.
ಹೊಸದಾಗಿ ಹೊಡಿದ ಮೂಡಲ ಹೋರಿ ಮುಸುಗರೆದು
ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ಜಗ್ಗುತಿದೆ.
ಜೊತೆಗಿರುವ ಸಾದು ಎತ್ತಿನ ಕೂಡ ಕಾದಾಟ.
ಹೌದು, ನಾವೆಲ್ಲ ಹೊಸಬರೆ :
ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತಜ್ಜರಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿ
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ.
ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾಕವೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ, ಆಗಲೇ
ಪ್ರಸಾದ ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ.
ಎದುರಿಗಿದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ಆಡಲು ಬದಲು ಕಂಚೀಬದಲು
ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ; ಇವರಬಿಟ್ಟವರಾರು ?

೩

ದಿನವು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಅನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹಿತ.
ಮುಂಜಾವದಡಿಗೆ ಸಂಜೆಗಾಗಲೇ ತಂಗೂಳು;
ಹಳಸಿದನ್ನವ ನಾಯಿ ಕೂಡ ಮೂಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದೆ

ಅಕ್ಕಿ, ಜೋಳ, ಗೋದಿಗಳಿಂದ ವಿಧವಿಧದ ಪಕ್ವಾನ್ನ
ಗಮಗಮಿಸುವದು. ಉಪ್ಪು, ಕಾರ, ಹುಳಿ, ಸಿಹಿ
ತಕ್ಕಷ್ಟು. ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಬಾಳಿನೊಗ್ಗರಣೆ.
ಬಾಯಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ.
[ಕದ ತಿನ್ನುವವಗೆ ಹಪ್ಪಳ ಈಡೆ ?]
ಮಿತಿ ಮೀರಿದರೆ ಎಂಥ ಸುಗ್ರಾಸವೂ ಅಜೀರ್ಣ.
ಕುದಿಯುವದು, ಮಿದಿಯುವದು, ಹೊಂದಿ
ಹದಗೊಳ್ಳುವದು : ಬದುಕಿನಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗು ತೆರೆದ ದಾರಿ.
ಶ್ರುತಿಗೂಡಿದಾಗ ಹೊಮ್ಮುವದು ಹಾಡಿನ ಲಹರಿ
ಗಾಳಿಯ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಮೋಡದ ಸವಾರಿ.
ಗುಡುಗಿರಲಿ, ಮಿಂಚಿರಲಿ, ಮುಂಗಾರಿಗಾರು ಕಾತರಿಸಿಲ್ಲ ?
ಉರಿವ ಬೇಸಗೆ ಚಿಗುರು ಚಿಣ್ಣರನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿಲ್ಲ ?
ಥಂಡಿಯ ಮುಸುಗಿನಲ್ಲು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕನಸು ಕಂಡಿಲ್ಲ ?
ಬೆಂಗಾಡಿನಂಗಾಂಗದಲ್ಲು ತುಂಗಭದ್ರೆಯು ತುಂಬಿ ಹರಿದಿಲ್ಲ !

ವರ್ತನೆಯ ನರ್ತನಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸೊಬಗು,
ಕಂದ, ವೃತ್ತಗಳ ಝರಿ ತೊರೆಯ ನಡುವೆ
ಹಸುರಿಗೆ ಗದ್ಯದುದ್ಯಾನ.
ಹದಿನೆಂಟು ಬಣ್ಣನೆಯ ಹುಲ್ಲುಗದ್ದೆಯ ನಡುವೆ ಚಂಪುವಿನ
ತಂಪುಕೊಳ,
ನಿಬ್ಬಣಕೆ ಹೊರಟಂತೆ ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳ ಕೊಲ್ಲಾರಿ ಬಂಡಿ.
ಭಾವ–ಗೀತ ಒಪ್ಪಿದರೆ ಚೆಂದ ವಧೂವರ ಜೋಡಿ.
ಒಲೆ ಹೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಬಿಸಿ ತಾಗುವದು
ಕುದ್ದು ಹಣ್ಣಾಗುವದು ನೂರು ಅನುಭವದ ನವ್ಯಪಾಕ.

ಬಗಲಗಸೆ ಅಂಗಿಯಿಂದ ಬುಶ್‌ಕೋಟಿನ ವರೆಗು
ತೊಟ್ಟು ಕಳಚಿದ್ದೇವೆ;

ಮಾಡಿ ಉಂಡಿದ್ದೇವೆ ನಮನಮಗೆ ಸೇರಿದ ಅಡಿಗೆ.
ಇರಬಹುದು ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಭಾಗ ಜೀವನಸತ್ವ ಕಡಿಮೆ.
ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯಲಿ ತುಸುದೂರ ನಡೆದಿದ್ದೇವೆ.
ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ನಡಿಗೆ.

ಮುಖ್ಯ ಬೇಕಾದದ್ದು ಜೀವಂತ ಗತಿ, ಹೊಸನೆತ್ತರಿನ ಕೊಡುಗೆ.
ಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ; ನಾವು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಮಳೆಬಂದರೂ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಮೂಡುವದೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ.
ಹಗಲಿರುಳು ಗಾಲಿಯಲಿ ಸೋಲು ಗೆಲುವಿನ ಕೀಲು ಭದ್ರ.
ಪಂದ್ಯಾಟದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹೆಸರು ಕೊಡಬಹುದು.
ನಿಂತವರಿಗೂ ಉಂಟು : ನೋಡಿ ಸಂತಸಪಡುವ ಭಾಗ್ಯ.
ಗೆದ್ದವರಿಗಿದ್ದೆಯಿದೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಥಾಲು.
ಸೋತವರ ಸೊತ್ತು:
ಗೆದ್ದವರನಳಿವ ಜಗದೆಲ್ಲ ಅನುಭವದ ಪಾಲು.

ನೆಲ-ಮುಗಿಲು

ಕಣ ಕಣದ ಗತಿ-ಮತಿಯ ಗುರುತಿಸು, ಆದರೀಗಲೆ
ಅದರ ಇತಿವೃತ್ತವನು ಬರೆಯದಿರು, ನೀನಾಗಿ
ಕೊರೆಯದಿರು ದಾರಿಯನು, ಬಯಲ ಬಿಡುಗಡೆ ನುಂಗಿ
ನೀರು ಹಿಡಿಯಲಿ, ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವು ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲೆ.
ಹಾರಿ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಲಿ ತುತ್ತ ತುದಿಗಿದೆ ಚುಕ್ಕಿ.
ಏರಿ ಹರಿಯಲಿ ದಡವನೆರಡೂ ಕಡೆಗೆ ಬಾಚಿ.
ಬತ್ತಿತೋ ? ಚಿಮ್ಮುವದು ಒರತೆ ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ.
ಆಕಾಶ ಕೈಹಿಡಿದು ಎತ್ತುವದು, ಮುತ್ತಿಕ್ಕಿ
ಭೂಮಿಗಿಳಿಸುವದು : ತೊಡೆಯ ಮೇಲಾಡುವದು ಮಗು.
ತಾಯಮೊಗ ಸೂರ್ಯಪಾನವು ಹೊರಳಿ ಹೊಂಬೆಳಗು !
ಎಲ್ಲೆಡೆಗು ಏಕಕಾಲಕೆ ಬಹುದೆ ಮಳೆ ? ಹರಗು
ಒಳಹೊರಗು ಸಿದ್ಧವಿರು. ಹೊಸನೀರು ನಿಬ್ಬೆರಗು.
ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ ಕರುಣೆ-ಕೇಂದ್ರ ನೆಲದೊಡಲು
ಬಾನತೀಂದ್ರಿಯ ಸ್ಪರ್ಶ,—ತುಂಬಿ ತೇಲಿವೆ ಮುಗಿಲು.

ದಾಹ

ಸುತ್ತು ಹತ್ತೂ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು—
ನೆತ್ತಿ ಬಿರಿಯುವ ಬಿಸಿಲು, ಕತ್ತೆತ್ತಿದರೆ ಮೇಲೆ
ಕಾದ ತಗಡಿನ ಮುಗಿಲು, ಕೆಳಗೆ ಕಮ್ಮಾರ ಶಾಲೆ
ಉಸಿರ ತಿದಿಯೊತ್ತಿನಲಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗಳ ಬೆಸೆದು !
[ಗಾಳಿಗೆಲ್ಲೋ ಗಲ್ಲು, ಇಲ್ಲವೆ ಗಡೀಪಾರು.]
ಕುಲಿಮೆ ಇದ್ದಲಿಯೊಳಗೆ ಕಾದು ಕರಗಿದೆ ಪ್ರಾಣ
ಬದುಕಿನಡಿಗಲ್ಲಿನಲಿ ನೂರು ನೋವಿನ ಭ್ರೂಣ—
ತಾಳ-ಕುಡ-ಕುಳಗಳನು ಹಣಿದು ಕುಡಿಸಿದೆ ನೀರು.
ಅಡ್ಡಮಳೆ, ಸದ್ದು ಹೊಡೆಯುವ ಸಿಡಿಲು, ಸಿಕ್ಕಿದನು
ತೆಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುವ ಗಾಳಿ, ಬಯಲು ಟರಪರ ಹರಿದು
ನುಚ್ಚು ನೂರ್ಕಡಿ-ಮಿಂಚು. ಗುಡುಗು-ಗುಮ್ಮಟಿ ಬಾನು.
[ನೆಮ್ಮದಿ ವಸುಂಧರೆಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವನು ಹಡೆದು.]
ಬತ್ತಿರುವ ಬಾವಿ ತೊರೆಬಿಟ್ಟ ಕೆಚ್ಚಲು-ಚಿಲುಮೆ
ದಾಹವಾರಲಿಕೆಷ್ಟು ? ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಕಡಿಮೆ !

ರಾತ್ರಿ

ಅರಿತರೂ ಅರಿವುಗೊಡದಂತೆ ಕಪ್ಪು ಮುಸುಕನು
ಎಳೆದು, ಧಾತ್ರಿಯನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ
ರಾತ್ರಿ. ಜಾರು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಜಾರಿದೆ
ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಸಲವು ಖಾತ್ರಿ. ಬೆಳಗು ಬೈಗನು
ದುಃಖ ಸುಖದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣದೊಳಗದ್ದಿ, ನಡು—
ವಗಲು ಕುದಿಸಿ, ಒಣಗಿಸಿ; ನಟ್ಟಿರುಳು ಮೆತ್ತಗೆ
ಹಾಸಿ ಮೈಮರೆಸಿ, ಸಣ್ಣಗೆ ದೀಪ ಜಿನುಮಿನುಗೆ—
ಏನೋ ತೀರದ ಅಥವ ತೋರಲಾರದ ಕುರುಡು
ದಂಡೆಯೊಳಾಟ; ನಡುನೀರ ತಿರುಗಣೆಗೆ ಕನಸು
ಕಾಣುವ ದೋಣಿ, ಮುಂದೆಲ್ಲೊ ಜಲಪಾತದಬ್ಬ—
ರ. ತಳದ ಸೆಳವಿನಗುಂಟ ಕರಂಟು. ಇವನೊಬ್ಬ—
ಕಣ್ಗಂಡ ಹಬ್ಬದಲಿ ಇವನಿಗೆಲ್ಲೋ ಮನಸು.
ಇರುಳಿನಲಿ ಬಾನಿಳೆಯ ಬಿಚ್ಚಲಾರದ ಬೆಸುಗೆ
ಹಗಲು ಹೆಚ್ಚಿದ ಹೋಳು : ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುದು ಹೇಗೆ ?

ಹಂಸ–ಕ್ಷೀರ

ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದದ್ದೆಲ್ಲ ಹಾಲೆಂದು ಕುಡಿದೆವೋ—
ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳಸುತ್ತಿಹುದು. ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮಾಸುತಿಹ
ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯೆಂದುಃ ಬಕದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆವೋ–
ಸುಖವಾಯ್ತು, ಬಂದು ಕೂಡಿದವೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟಗ್ರಹ.

ಮಂದಗಿನ ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದನ್ನೆ ತೊರೆದವೋ
ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಎಮ್ಮೆ? ಅವಕೆ ಎರಡೇ ಕೋಡು !
ಅಂಗೈದಪ್ಪ ಕೆನೆಯ ಮೊಸರು ತಿಳಿದುಪ್ಪವೋ—
ಅಯ್ಯ ನಮ್ಮಪ್ಪ ! ಬಾ ಮುಂಗೈ ಮೂಸಿ ನೋಡು.

ತಪ್ಪು ಹಸುಗಳದಲ್ಲ. ನೀರು ಬೆರೆಸಿದ ಹಾಲು
ನೋಡಲಿಕೆ ಯಂತ್ರವಿದೆ. ಮನುಜನೆದೆ ತಳಪಾಯ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯನಳೆಯಲಾವ ಮಂತ್ರ–ಸವಾಲು ?
ಮಾನಸ ಸರೋವರದಿ ಹಂಸ–ಕ್ಷೀರನ್ಯಾಯ.

ಹೆಪ್ಪುಂಡ ಹಾಲು ತುಪ್ಪವಾಗುವದೊಂದು ಕ್ರಮ
ತಪ್ಪಲಿ, ಒಡೆದ ಹಾಲನು ಕಡೆದು ನೋಡುವ ಶ್ರಮ.

ಬಿಸಮಿಲ್ಲಾರ ಶಹನಾಯಿವಾದನ ಕೇಳಿ

ಒಂದೆ ಉಸಿರಿಗೆ ಹಸಿರ ಹೊಮ್ಮಿಸುವ : ನೂರು ಬಗೆ
ಭಾವ ಕುಸುಮವನೆತ್ತಿ, ಗಾಳಿಸುಳಿಯಲಿ ಹೀಗೆ
ನರುಗಂಪ ತೇಲಿಸುವ; ಹಂಬಲದ ಸವಿದನಿಗೆ
ತುಂಬಿ ಆಲಿಸುವ; ಮನಸಿನ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಿಗೆ
ಕನಸು-ಕಾಮನಬಿಲ್ಲ ವರ್ತುಳವ ರಚಿಸಿ, ನೆಲ—
ಮುಗಿಲನೊಂದು ಸಲ ಬಂಧಿಸಿ ಜೀವ ಸ್ಪಂದಿಸುವ;
ಮೋಡದೊಡಲಿಗೆ ಮಿಂಚು ಸಂಚರಿಸಿ ಹನಿಗರೆವ
ರಾಗ ಲಹರಿಯ ತೊರೆಗಳೋಡಿ ತಬ್ಬಿವೆ ಕಡಲ.
ಕೋಟಿ ಮೈಲಂತರದ ನೀಹಾರಿಕೆಯ ನಾಡಿ
ಮಿಡಿತ ತಟ್ಟಿತು ಕಿವಿಗೆ; ನಾದದ ಕೂದಲೆಳೆಯಲಿ
ಪೃಥ್ವಿ ತೂಗಿರೆ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಗು ಜೋಕಾಲಿ.
ಪಾತಾಳಗವಿಗೆ ತೆರೆದವು ನೂರು ಬೆಳಕಿಂಡಿ !
ಹೊಕ್ಕುಳ ಹುರಿಯ ಕತ್ತರಿಸಿ ಮುಗಿಯೆ ಶಹನಾಯಿ
ಆಗಸದ ಚಿಪ್ಪೊಡೆದು ಜೀವ ತೆರೆಯಿತು ಬಾಯಿ.

ಶತಾಯುಷಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು

ಘನತೆ-ಗೌರವ-ಸಮತೆಗಿಷ್ಟಗಲ ತೆರೆದ ಕಿವಿ.
ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿಗೆ ತಾಗಿ ಆಚೆ ಹೊಳೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿ.
ಯೋಜನೆಯ ಮೇಜು ಹಣೆ, ತುಟಿ-ವಿನಯ-ಸಂತುಷ್ಟಿ.
ನೇರ ಬಾಳಿದ ಮೂಗು, ದುಡಿಮೆ-ದೀಕ್ಷಾ-ತವಸಿ.
ಶುಭ್ರ ಜರಿಪೇಟ ಮೇಧಾಕಿರೀಟ; ಶಾಂತರಸ.
ಓರಣಕೆ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿದುಡುತೊಡುಗೆ, ನಡಿಗೆ :
ನೂರು ಸಂವತ್ಸರದ ಕೊಡುಗೆ; ಕನ್ನಡ ಗುಡಿಗೆ
ಚಂದನದ ತೇರು, ಕೋಲಾರ–ಚಿನ್ನದ ಕಳಸ.
ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಲಿ ಶತಮಾನಗಳ ಕನಸ
ಕಡೆದು ನಿಲಿಸುವ ಶಿಲ್ಪಿ; ಯಂತ್ರ-ಗಡಗಡ-ಗಾಲಿ
ಉಕ್ಕು-ಕಬ್ಬಿಣ-ಸೊಕ್ಕು, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮೈಲಿ !
ವೃಂದಾವನದಿ ಮತ್ತೆ ಜೀವ ಪುಟಿಯುವ ರಾಸ.
ಅಜ್ಜನದ್ಭುತ ಕಥೆಗೆ ಮೊಮ್ಮಗನ ಮೈನವಿರು
ಉಜ್ಜು ಭಾರತವಜ್ರ! ಜಂಗುತಿಂದವರಿವರು.

ಕತ್ತಲೆ–ಬೆಳಕು

ಈ ಮನಸಿನೊಳಗೊಬ್ಬ ಸೂರ್ಯ ಸುತ್ತಲು ಕಿರಣ
ತೂರಿಹನು. ಇಲ್ಲ ಉದಯಾಸ್ತಮಾನಗಳವಗೆ.
ಹೃದಯ ಕಮಲದಿ ಸದಾ ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಕೆಂಡ ಸುರಿವ.
ಕೆಂಡವರಳಿದ ಹೂವು; ಮುಡಿದು ನಿಂತಿವೆ ಹರಣ.
ನೂರು ಗುಹೆಗಳ ಹೊಕ್ಕು ಹುಡುಕುತಿವೆ ಸಾವಿರದ
ಕಿರಣ, ದಾರಿಯುದ್ದಕು ಎಡವಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಸ್ಮರಣೆ.
ಅರಿವುಗೊಡದೊಲು ಎಲ್ಲೊ ತಾನೆ ಜಿನುಗಿದೆ ಕರುಣೆ.
ತೆರವಿಲ್ಲ, ತುಂಬಿಲ್ಲ, ತುಳುಕುತಿಹುದೆಲ್ಲಿಂದ ?
ಹಗಲಿನಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದ ತಾರೆ ಮೇಲೆದ್ದು
ಬಹವು ಸಂಜೆ, ಕಿಡಿಹಾರಿಸುವವು ಕಾಡಿನಂಚಿ—
ನಲಿ ಮಿಂಚುಹುಳ. ಎಲ್ಲಿ ನಾರದ ಹರಿ ವಿರಿಂಚಿ ?
[ಶಾಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದ ಧ್ರುವನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಗುದ್ದು.]
ಇರುಳಾಗಲು ಬೆಳಕು ಸೋಸುವದು ಬಾನ ಜರಡಿ
ಹಗಲಿನಲು ಬಂದು ಮೂಸುವದು ಕತ್ತಲೆ–ಕರಡಿ.

ಎರಡು ದಡ

- ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಸ್ವಾ(ಸ್ವ)ಗತ ಭಾಷಣ
- ಸುಗ್ಗಿ
- ಎಪ್ಪತ್ತರ ಬೇಂದ್ರೆ
- ಲಾಲಬಹಾದ್ದೂರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
- ವಿನೂತನ ಕವಿಯ ಕೈಫಿಯತ್ತು
- ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ
- ನಂಬಿಕೆ
- ಎರಡು ದಡ
- ಗಾಂಧಿ

ಹೊಸ ವರುಷದ ಸ್ವಾ(ಸ್ವ)ಗತ ಭಾಷಣ

ಯಥಾಪ್ರಕಾರ
ತಿಥಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯ ಹಿಡಿದು
ಹಬ್ಬ–ಹುಣ್ಣಿವೆ–ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳ ರುಬ್ಬುಗುಂಡಿನಲಿ ಸಜ್ಜಾಗಿ
ಯಾವ ಹೂರಣ ತುಂಬಿ ಕೊಡಬಂದೆ ವಿಶ್ವಾವಸು ?
ಏನೇನು ಹೆಚ್ಚಿ ಹೆರಚಿ ಪಚಡಿ ಮಾಡುವೆ ಹೇಳು :
ಏನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ, ಕುಟ್ಟಿ, ಚಟ್ನಿ ಅರೆಯಲಿಕಿರುವೆ ?
ಯಾವ ಕಾಳನು ಕುದಿಸಿ ಗುಗ್ಗರಿ ಮಾಡಿ, ಒಗ್ಗರಣೆ ಭಗ್ಗೆನಿಸುವೆ ?
ಯಾವ ಜೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಹಪ್ಪಳ ಸುಡುವೆ ?
ಯಾವ ಬಾಣಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಕರಿದು ಹೊರದೆಗೆವೆ ?
ಕಾದಿರುವ ಬಾಳೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನ ಬಡಿಸುವೆ ಬಡಿಸು
ನಾವು ಹಸಿದಿದ್ದೇವೆ.
ದಿನವೂ ನಮಗೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ.
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಗಲಿರುಳ ಸಂಧಿಕಾಲವೂ ನಮಗೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ.
ಎತ್ತರದ ಬಾನಿನಲಿ ಬಿಳಿಯ ಕುಸುರೆಳ್ಳುಗಳ ಹರವಿ
ಆಶೆ ತೋರಿಸಬೇಡ :
ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನೆಲದ ಉಡಿತುಂಬ ಕೊಡು :
ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಲಿ ಬದುಕು.
ಉಂಡು ಉಪವಾಸಿಗಳು ನಾವು
ಬಳಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು.
ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಜಗಜ್ಜಾಹೀರಗೊಳಿಸಿ
ಜಾತಿ ಕೂಪಕೆ ಮತ್ತೆ ಜಾರಿಕೊಂಡವರು;
ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದ ಹಾಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡವರು.

ಹೊಸ ವರುಷವೇ ಬಾ, ಹಿಂಜರಿಯದಿರು
ನಿನಗು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು : ನಾವು ಸತ್ಕಾರ ಶೂರರು ಎಂದು.
ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಭೆಗೂಡಿ, ಕೊರಳಿಗೆ ಪುಷ್ಪಹಾರವ ಬಿಗಿದು
ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವವರು.
ಪೇಟೆಯಲಿ ಸಿಗದ ಸಕ್ಕರೆಯನೆಲ್ಲ ಮಾತಿನಲಿ ತಂದು ಸುರಿವವರು
ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಅಹಿಂಸಕ ಜೇನು ತುಪ್ಪವ ಸವರಿದವರು.
ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿರಿಗರು.
ಮನದ ಬೇವೆಲ್ಲ ಹರಿದು ನಾಲಗೆ ತುದಿಯ ಬೆಲ್ಲದಲಿ ಕೂಡಿ
ರಸಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದವರು.
ಸತ್ಯದ ಮಿಸುನಿ-ಮಿಂಚನು ಅಸತ್ಯದ ಖನಿಯ ತೋಡಿ ಹುಗಿದವರು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಾವು ಬದುಕಿದ್ದೇವೆ, ಬಾ
ಈ ಮಿಶ್ರಿತ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸಳಮಳ ಕುದಿಸಿ, ಸೋಸಿ
ತುಪ್ಪ ಬಂದರೆ ಉಳಿಸು;
ಇಲ್ಲ, ತಪ್ಪುದಂಡವ ಕೊಡಿಸು.
ವರುಷದ ವಸಂತಕ್ಕೆ ಹರುಷದಲಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ
ಭುಲ್ಲವಿಸಿ ನಿಂತಿವೆ ಹೊಂಗೆ, ಮಾವು, ಬೇವು.
ನಾವೇನು ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ?
ಭೂತದ ಬೇರಿನಿಂದ ವರ್ತಮಾನದ ಟೊಂಗೆ ಟಿಸಿಲೊಡೆದು
ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿಗುರು, ಹೂ, ಹಣ್ಣುಗಳ ನೀಡು ನಮಗೆ :
ನಾವು ಹಸಿದಿದ್ದೇವೆ.

ಅಂತೂ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ, ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ
ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರುವ ವಿಶ್ವಾವಸು—
ದಯವಿಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ವಹಿಸು,
ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಂಗಗೊಳಿಸು.
ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಶಯರು ಇದೇ ಕುರ್ಚಿಯಲಿ ಕುಳಿತು

ಮಾಡಿದ ಕಮಾಯಿ, ನಡೆಸಿದ ಕಾರುಭಾರ 6–9
ಎಲ್ಲವನು ವರದಿಯಲಿ ಸಾದರಗೊಳಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ.
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿ ತುಂಬ ಭಾರವಾಗಿದ್ದರೂ
ಕೊನೆಗೆ ಆಭಾರ ಮನ್ನಣೆಯುಂಟು;
ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಅಲ್ಪೋಪಹಾರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟು.
ನಿನಗೂ
ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸುಸ್ವಾಗತ.

ಸುಗ್ಗಿ

ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ತಕ್ಕೈಸಿ, ತೆನೆತೆನೆ ಹಿಡಿದು ಹಿಗ್ಗಿ
ನೆಟ್ಟಗೆ ಮೇಟಿಸುತ್ತ ಹಂತಿಯ ಕಟ್ಟಿ, ಹಾಡಿ
ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಗೆ, ತಿಕ್ಕಿ ಮುಕ್ಕಿ ಥಂಡಿಗೆ ತೀಡಿ,
ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿ, ನೆತ್ತರು ನುಗ್ಗಿ
ಬಾಂದು-ಬದುವನು ಮೀರಿ, ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಬಂದು ಒಕ್ಕಿ
ಖಂಡುಗ ರಾಶಿ, ಕೊಲ್ಲಾರಿ ಬಂಡಿಯಲಿ ಹೂಡಿ
ಮೂಡಲಹೋರಿ, ಕತ್ತಲೆಗೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿದಾಡಿ
ಕಹಳೆಯನೆತ್ತಿ ಊದಿ, ಬಾನ ಮುಟ್ಟಿತು ಸುಗ್ಗಿ.
ಕರಣಂಗಳ ಕಣಃ ಬಣ ಬಣ, ಹೊಲವೆಲ್ಲ ಹಕ್ಕಲು.
ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕಿ ಗೂಡಿಗೆ ಸೇರಿ ಬರಿಗಾಳಿ ಬಯಲು.
ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಸೊಕ್ಕಿಳಿದು ಶೂನ್ಯವಾಯಿತು ಮುಗಿಲು.
ಮೂಲೆಯಲಿ ಮಲಗಿತು ಕುನ್ನಿ; ಹಗೆ ತುಂಬ ಕಾಳು.
ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆಬಂದು ಬೆಳೆ ಕಂಗೊಳಿಸೆ
ಅಂಗಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ಗಿ, ಋತು ಕೊಟ್ಟ, ಛಾಪೆ.

ಎಪ್ಪತ್ತರ ಬೇಂದ್ರೆ

ಕಣ್ಣು ಮಿಂಚಿಸಿ, ನೂರು ಹಂಚಿಕೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯ
ತುಂಬಿ ತಲೆಯಾಡಿಸುತ, ಯಾವುದೋ ಒಳದನಿಗೆ
ನಾದ ಕೊಡಿಸಿ, ನೆಲಕೆ ನೀರು ಬರಿಸುವ ಹಾಗೆ
ಬೀಸು ಗಾಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದರದೊ ಬೇಂದ್ರೆ ! ಕೈಯ
ಮಾಟಕ್ಕೆ ಮಾತು ಮಾಂತ್ರಿಕನಾಟ : ಅರಗಳಿಗೆ-
ಹೊರ-ಒಳಗೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಬೆಡಗು. ಕಡಲ ಗುಟು-
ಕರಿಸಿ. ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಮುಕ್ಕಳಿಸುವರು; ತಟ್ಟನೆ ಒಗಟು
ಒಡೆಯುವ ಒಡಪು ನುಡಿ : ಕುಡಿಮಿಂಚು ಬಾನ ಗುಡಿಗೆ.
ಇಪ್ಪತ್ತೊ? ಎಪ್ಪತ್ತೊ? ಮುಪ್ಪತ್ತು ಮುಂದೆ ನಡೆ;
ಅಂಬಿಕಾತನಯನಿಗೆ ದತ್ತುಕೊಟ್ಟಂದು ಇವ-
ರೊಪ್ಪತ್ತು. ಜಗದಂಬೆ-ಹಡಲಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿವ—
ಗೆಲ್ಲಿ ಪುರಸತ್ತು? ಹಣ್ಣಾದ ಕೇದಿಗೆಯ ಹೊಡೆ :
ಜೊಪಾದ ಗರಿ : ಹುಷಾರಿ; ಕಂಪಿಗೆಲ್ಲಿಯ ಕೊರತೆ :
ನಡೆದದ್ದೆ ಸಾಧನಕೇರಿ, ನುಡಿದದ್ದೆ ಕವಿತೆ.

ಲಾಲಬಹಾದ್ದೂರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಇವನಿದ್ದನೆಂದರೆ ನಂಬುವೆಯ
ಇಷ್ಟು ಸಾದಾ ಸೀದಾ ಮನುಷ್ಯ ? ಬಡತನದ
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೊತ್ತು ಮೆರೆಸಿದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ.

ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸದ
ಮನೆಯಿರದ ಪ್ರಧಾನಿ : ಇವನೆಂಥ ಭಾರತೀಯ ?
ಬಂದದ್ದು ಹಂಜಿಯ ಮಾಡಿ ರಾಟಿ ತಿರುಗಿಸಿದ.

ಗದ್ದುಗೆಯನೇರಿದರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳದ ಕಿರಿಯ.
ಬಾಜಾ ಬಜಂತ್ರಿಯ ನಿಲಿಸಿ ಸಹಜ ತಂತಿಯ ಮಿಡಿದ.
ಎಲ್ಲರಿಗು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟೂ ತನ್ನ ಒಳದನಿ ಮರೆಯ.

ಮಹಾಪೂರವ ಧೀರ ತೆಪ್ಪದಲಿ ದಾಟಿಸಿದ;
ಮಾಯಿಸಿದ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದವರ ಗಾಯ.
ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದ ಬಿಳಿ ಪಾರಿವಾಳವ ಹಿಡಿದ.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲಿಂತು ಕೊರೆದು ಮಿಂಚಿನ ಗೆರೆಯ
ಮರೆಯಾದ : ದಡಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಹೊತ್ತ ಹೊರೆಯ.

ವಿನೂತನ ಕವಿಯ ಕೈಫಿಯತ್ತು

"ಏನೊ ಚಂದ್ರ ಪೆಂಗೆ
ನಾಚ್ಕೆ ಇಲ್ವೆ ನಿಂಗೆ !"
ಹೀಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಬಟ್ಟೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳನು ಚೆಲ್ಲಿ
ಹಾಳುಮಾಡಿ, ಹತ್ತೀಬಿತ್ತುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ.
ಅದನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಭಟ್ಟೀ ಇಳಿಸಿ, ಗೊಟ್ಟ್ಯಹಾಕು !
ಅಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ರಷಾಡಿಸಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ
ನಾವು ಕುಡಿಯಲು ತಯಾರು.
ನಿನ್ನ ಬೆಳಕೇನೊ ತಂಪಾಗಿ, ಸೊಂಪಾಗಿ ಹಿತವಾಗಿರಬಹುದು
(ಹಾಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮುಗ್ಧರು)
ಆದರೆ, ಮಟ ಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ನಮ್ಮ ಕಣ್ ಕುಕ್ಕಿಸಿಲ್ಲ;
ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ತಲೆಯನಾಸ್ಫೋಟಿಸಿಲ್ಲ;
ಮೇಲಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ.
(ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು ಒಂದು ಪಕ್ಷ)
ಬೆಳಿಬೆಳೆದು ತಳವಿತಳ ಪಾತಾಳವನ್ನು ಕಲಕಿ ಕಾಲಾಡಿಸಿಲ್ಲ,
ನೋಡಿಲ್ಲಿ: ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇವೆ–
ನಮ್ಮ ತಲೆ.
(ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಕಲೆ.)
ಭಾಷಕೋಶದ ಮಾತೇಕೆ ?
ಅದಕೆ ಟಾಚಣಿ ಚುಚ್ಚಿ ಪಿನ್‌ಕುಶನ್‌ಮಾಡಿ
ಎದೆಯ ಮೇಜಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.
ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದೇ ನಮೂನೆಯ, ಅದೇ

ಮಿಣಮಿಣಕು ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಥಕ್ಕಥೈ;
ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಬಾವುಟವನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ
ರಂಗು ರಂಗಿನ ನಮ್ಮ ಬುಶ್‌ಕೋಟು ತೊಟ್ಟ ಮೈ.
ನೀ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಸ್ಪೆಶಲ್ ಮಸಾಲೆ ದೋಸೆಯಲ್ಲ.
(ನಮ್ಮ ದೋಸೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತೂತಿಲ್ಲ;
ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಗಾದೆ ಮಾತಿಗೆ ನಾವು ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.)
ಅಥವಾ ಗಮಗಮಿಸುವ ಆಮ್ಲೆಟ್ ಅಲ್ಲ-
ಬರಿಯ ಕೆನೆಮೊಸರಿನ ಬಿಳಿಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ.
(ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಕ್ಕರೇ ಗಟ್ಟಿ.
ಹೊಸ ರುಚಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ನಮಗೆ ಅದೆಲ್ಲ ಲೊಳಲೊಟ್ಟಿ.)
ಅಯ್ಯ, ಚಂದ್ರಾಮ ಚೆಲುವ
ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮೈ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ದುಂಡಾಗಿ
ಗಲ್ಲ ಉಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ನಾವು ನೋಡುವದಿಲ್ಲ.
(ನಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು)
ಕದ ಹಾಕಿ. ಕಿಡಕಿ ಮುಚ್ಚಿ, ನಾವೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಚಿಂತೆಗಳ
ಕಂತೆ ಬಿಚ್ಚಿ, ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತೇವೆ.
ಬೇಕಾದರೆ ನೂರು ಕ್ಯಾಂಡಲ್ ಬಲ್ಬು ಹಾಕಿ
ಗುಂಡಿಯೊತ್ತುತ್ತೇವೆ:
ಬಂದು ಬಡಿಯುವ ನೂರು ಪತಂಗಗಳ ಬಾಲ್ ಡಾನ್ಸು
ನೋಡಿ ಛಾನ್ಸು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ.
ಕಾಜಿನ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿಣಿಕಿ ಮುಗುಳು ನಕ್ಕರೆ ನೀನು
ಕರಿ ಪರದೆಯೆಳೆದು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.
ಆಕಾಶನೌಕೆಯ ಕಳಿಸಿ
ನಿನ್ನ ಷೋಡಶ ಕಲೆಗಳ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು
ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ
ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇವೆ.
ಆಗಲಾದರು ನಿನ್ನ ಬಣ್ಣ ಹೊರಬೀಳುವದು

ಯುಗ ಯುಗಗಳಿಂದ ತಂಗುಳಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಬೆಳುದಿಂಗಳು.
ಅವರಿವರು ಯಾತಹೊಡೆದು ತೋಟವಮಾಡಿ
ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲು ಹೂವು ಬೆಳೆದು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು.
ನಮ್ಮಂತೆ ಬದುಕಿನ ಬಾವಿಯೊಳಕ್ಕಿಳಿದು
ಜೊಂಡು ಪಾಚಿಯು ಕಂಡು ಉಂಡವರೆಷ್ಟು ಮಂದಿ ?
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ನೀನು
ನಮ್ಮ ಬಾವಿದಂಡೆಗೆ ಹಣಿಕಿ ಹಾಕಬೇಡ;
ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೆಬಡಿದು, ಗುದುಮುರಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಕಚ್ಚಾಡಿ
ಕೆಸರು ರಾಡಿಯ ಹಿಡಿಸಿ, ತಳಕಿಳಿದು
ಮೇಲೆ ಗುಳ್ಳೆಗಳ ಬಿಡುವದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬಾ.
ನಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೋ ಆ ದೂರಲೋಕದ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ದೃಶ್ಯ–
ನಮಗೆ ಹಿತ: ಇಲ್ಲೆ ಈ ಬಾವಿಯ ತಲಸ್ಪರ್ಶ.

ಹೋಗು, ನಮ್ಮಂತೆ ಸದಾ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗು
ಬೇನೆಯಿರದಿದ್ದರೂ ನರಳು:
(ಅದೇ ವಾಸ್ತವದ ಬಾಳು.)
ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಕತ್ತಲಲಿ ಮುಳುಗು ತಲೆ ಕೆಳಗು.

ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗೆ ಕಣ್ಣುಪಟ್ಟಿಯು ಬಿಗಿದು
ಹುಲ್ಲುಗಾವಲದ ಹಸುರು ಕನಸುಗಳನೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಗಿದು
ನೋಡು : ಹೇಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ : ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ.
ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲೆ ಒದ್ದಾಡುವದೆ ಒಳಿತು;
(ಇದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಮಾತು)
ಹೊರಬಂದು ಬೆಳುದಿಂಗಳನು ಚೆಲ್ಲುವ ಗೋಜಿಗೆ ಮರ್ರ್ಯೋ
ಹೋಗಬೇಡ
ಚಂದಪ್ಪ, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಚೆಲುವಿನ ಹೆಸರು ಎತ್ತಬೇಡ.

ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ

ಸಂಜೆ ಉದುರಿದ ಮಳೆಗೆ
ಮಣ್ಣವಾಸನೆ ಬೇರೆ.
ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಂಟಿ- ಮೈಗಂಟಿರುವ ಮೊಗ್ಗೆ
ಪರಿಮಳದ ಗೆಜ್ಜೆ.
ಬೇಲಿಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಛತ್ತರಿ ಹಿಡಿದ ಪಪ್ಪಾಯಿ
ಬಣ್ಣದುಂಬಿದ ಹಣ್ಣು–
ಹಸುರಿನಲಿ ಕೆಂಪು ಮೀಟುವ ಕೊಂಬು.

ಇರುಳೆಲ್ಲ ಸೆಖೆ:
ಗಾಳಿಯಿರದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಾಡುತಿರುವ ನೌಕೆ;
ನಿದ್ದೆ–ಬಂದರು ದೂರ.
ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿವೆ ಚಿಕ್ಕೆ.

ಬೆಳಗಿನ ಮಂಜು
ಕಣ್ಗೆ ರೆಪ್ಪೆಯ ಭಾರ.
ಗಿಡಗಿಡದಲ್ಲಿ ಒಡಮುರಿವ ಚಿಗುರು
ಬುಡದಲ್ಲಿ ಡಿಕ್ಕೀ ಹೊಡೆವ ಟಗರು.
ತೆರೆದ ಕಿಟಕಿಯ ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ
ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು
ಚಿಂವ್ ಚಿಂವ್ ಛಿಲಿಪಿಲಿ ಗುಬ್ಬಿ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
ಕೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲು
ಭೂಮಿ ಕಾ....ದಿ....ದೆ.
ಅರಗಚ್ಚಾಗದೇ ಮಳೆ ಹೊಡೆದು
ನೀರು ಹೊರಳಾಡಿದರೆ
ಮಣ್ಣ ವಾಸನೆಯೆಲ್ಲ ಹರಿದು, ಹಿಂಗಿ
ಕಣ್ತುಂಬ ನಿದ್ದೆ ಬರದೆ ?

ನಂಬಿಕೆ

ಅನಂತವೆಂದರೂ ಆಕಾಶಕೊಂದು ಆಕೃತಿಯುಂಟು.
ನೀಲವೆಂದರೂ ನೂರು ಬಣ್ಣದ ಲೀಲೆಗವಕಾಶವುಂಟು.
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲೂರಿ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಇದರ
ಸ್ತರಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡ ಒಡನಾಟ, ನಿರಂತರ ನಂಟು.
ಹಗಲೆಲ್ಲ ಹಸುರಾಗಿ, ತುಂಬು ಕೆಂಪಾಗಿ, ರೆಂಬೆ-
ಕೊಂಬೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಜೆ ಬಾನಿನ ನಿರಾಳ ಮನದಳಚ್ಯೊತ್ತಿ
ಚಿತ್ತಾರವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಮುಸುಕಿನ ಒಳಗೆ ಹುದುಗುವವು
ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ. ಇರುಳಿನಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಚಿಗುರೊಡೆದು
ಅಂತರಂಗವ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಯಲಿಗಿಡುವದು ಬಾನು:
ಎಚ್ಚರಾಗದ ಹಾಗೆ ನೆಲದ ಮೈದಡವಿ ಮುದ್ದಿಸುವದು.
ಆಗ ಎಲ್ಲರಿಗು ನಿದ್ದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಯಾವುದೊ
ಕನಸು; ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಮರೆತು ನೆನೆಸುವದು-
ತಿರುಗಾಡಿ ಬರುವಾಗ ಗೆಳೆಯರಿಗು ಹೇಳಿ ನಕ್ಕು
ನಗಿಸುವದು; ಹೂ ಗಿಡಕೆ ನೀರು ಹಣಿಸುವದು.

* * *

ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೆ ಎಲೆಯುದುರಿ ನೆನಪು ಕಳಚು-
ತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಹಾಗೆ ಬೇರಿಂದ ರಸ ಹೀರಿ
ಚಿಗುರಿ ನಿಂತವರಾರು ? ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಆಕಾಶದುದ್ದ
ಧೂಳಡರಿ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಮನೆಮನೆಯ ಕಿಡಕಿ ಬಾಗಿಲು
ಬಡಿದು, ಪಟಪಟ ಹನಿಯುದುರಿದಾಗ ಯಾರು ನೆಲಕಿಳಿದು
ಬಂದವರು ? ಮರುದಿನ ಜೇಲಿಗುಂಟ ಹೂವರಳಿದಾಗ ಯಾರು
ಕಿಲಕಿಲ ನಕ್ಕು ಹೋದವರು ? ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ನಿಂತ ಮೋಡ

ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಎಲ್ಲೊ ಇಳಿಯುವದು–ಭೂಮಿ ಗುಟುಕರಿಸುವದು
ಆಗೀಗ ಮಿಂಚಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲೇನೊ ಹೊಳೆಯುವದು.

* * *

ಯಾವುದೋ ಗಳಿಗೆಯಲಿ ಹಠಾತ್ತನೆ ಒಳಗೆ ಆನಿಸುವ -
ದೊಂದು; ಬೆಟ್ಟದ ಮುಡಿಯ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಯಲಿ ಚಿಲ್ಲನೆ ಬುಗ್ಗೆ
ಚಿಮ್ಮಿ ಮುಂದೆ ಹರಿದದ್ದೆಲ್ಲೊ. ಹಗಲಿರುಳು ಜಾರುವವು,
ದಿನದಿನವು ನನ್ನೊಳಗಿಂದ ಏನೊ ಹೀರುವವು; ಮತ್ತೆಲ್ಲೊ
ತಿರುಗಿ, ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಜೇನಿಟ್ಟು 'ಬಿಡಿಸಿಕೊ' ಎಂದು
ದುಡಿಸುವವು. ಜೇಂಗೊಡವ ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರೂ
ಅವಸರ ಪಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ; ದಾಹ ತೀರಿಸಲು ನೀರಲ್ಲ,
ಮತ್ತು ಬರಿಸುವ ಮದ್ಯವಲ್ಲ. ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಹನಿಹನಿ
ಹಾಕಿ, ನೆಕ್ಕಿ ನಾಲಗೆ ತುಂಬ ಸವಿದು, ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ
ತೆರೆಯಬೇಕು.

* * *

ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದು ಆಕಾಶ:
ನಿಜ, ಅದಕೆ ತಳಬುಡವಿಲ್ಲ; ನಾನೆಷ್ಟು ಬೆಳೆದರೂ
ನನಗೆ ನಿಲುಕುವುದಿಲ್ಲ; ದೂರದಿಂದಲ್ಲದೆ ನಾನದನು
ಮುಟ್ಟಿ ಅನುಭವಿಸಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ನೋಡದೆ ಸೆಟೆದುಕೊಂಡೇ
ನಡೆದರೂ ಅದು ಸದಾ ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ.
ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲಿ ಅದರೆಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲಿ
ನಾವು ಮಗ್ನರಾದರೆ ಸಾಕು, ಅದಕೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.
ರಾತ್ರಿ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪ ಕೈಕೊಟ್ಟು, ಮಿಣಮಿಣ ಮೇಣ–
ಬತ್ತಿಯ ಹಚ್ಚಿ, ಅಂಜಿ ಆಕಳಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗಲೂ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆವ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ.

ಎರಡು ದಡ

ಮಂಜಿನಾಚೆಗೆ ಜಡೆಗಟ್ಟಿ ಕುಳಿತ ಬೆಟ್ಟದಡಿ ಏಳು–
ಕೊಳ್ಳದಲಿ ಹುದುಗಿದೆ ಭೂತ. ಪಾತಾಳದಿಂದ
ಪುಟಿದು, ನೆಲದ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿದು, ಮುಗಿಲ ಕೆಚ್ಚಲ
ಗುಮ್ಮಿ, ಹಗಲ ಬೆಳಕನು ನೆಕ್ಕಿ, ಇರುಳ ಕತ್ತಲೆ–
ಯೊಡನೆ ಬಿದ್ದು ತೆಕ್ಕಿ ಮುಕ್ಕಿ, ಕಂಡು ಕಾಣದ ಕಾಡು–
ಮೇಡಿನ ನೂರು ಝರಿ–ತೊರೆಗೆ ಸೊಕ್ಕಿ, ಉಕ್ಕಿಹರಿ–
ದಿದೆ ಊರೂರ ಮೈಗೆ ತಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ. ಹೊಸನೀರು
ಹಳೆ ನೀರ ಕೊಚ್ಚಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಎರಡೂ ದಡವ ಬಾಚಿ
ಬಗ್ಗಡವಾಗಿ, ತಟಸ್ಥ ತರು–ಮರದ ಬೇರಿಗೂ
ಕೈಚಾಚಿ, ಉರುಳಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಮೈತುಂಬ ರಾಡಿಯ
ಬಡಿದು, ಈಗೀಗ ಶರತ್ಕಾಲದ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸದಲಿ ಮೆಲ್ಲ
ತಿಳಿಗೊಂಡಿಹುದು.

ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ಕೆಂಬೆಳಕು
ಪೂರ್ವದಲಿ ಹೊಂಬೆಳಕ ತೂರುವದು. ನಿಂತಿರುವ
ದಂಡೆ ವಾಸ್ತವವೆನಲು ಆಚೆ ದಡ ಕಲ್ಪನೆಯೆ? ಈಸು
ಬಂದರೂ ಸಲೀಸು ತಲುಪುವೆವೆಂಬ ಭರವಸೆಯುಂಟೆ?
ನೆಲ–ಮುಗಿಲ ನಡುವೆ ಆಗೀಗ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲ ಸೇತುವೆಯು.
ಸುಖದುಃಖಗಳ ತಡಿಗೆ ಬಡಿದು, ತೆರೆಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿ
ಸೋಲು–ಗೆಲುವಿನ ತೋಳ ತೊಟ್ಟಿಲವಾಗಿ, ಎಡ–ಬಲದ
ತೋಟ ಪಟ್ಟಿಗೆ ನೀರ ಮೊಗೆದು ಸಾಗಿದೆ ಹೀಗೆ.

ಎರಡು ದಡಗಳ ನಡುವೆ ಏಸೊ ಸಂಸಾರ ಮುಳು–
ಗೆದ್ದು ಗಾಸಿಗೊಂಡಿವೆ ಈಸುಗುಂಬಳಕಾಯಿಃಗಾಸೆಪಟ್ಟು.
ನಿದ್ದೆ–ಎಚ್ಚರದ ನಡುವಣಚ್ಚರಿ ಬಡುಕೆ? ಕೆಡಕಿವರೆ

ಒಂದಿಷ್ಟು ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ; ಮೂಲದಲಿ ಮೂಳೆ ನಿನ್ನೆಗೂ
ನಾಳೆಗೂ. ಯುಗಯುಗದಿಂದ ಬರೆದು ಗೀಚಿದ್ದೆಲ್ಲ
ಹಾಳೆ ? ಜೋಗಿತಿಯಾದಳಂತೆ ಮುಪ್ಪಾದ ಸೂಳೆ.

ಮಳಲದಂಡೆಯಲಿ ಕುಸಿದಿವೆ ಕಾಲು. ಆಚೆ ತೋಪಿನಲಿ
ಕೋಗಿಲೆಯ ಜೋಗುಳ ಲಾಲಿ. ಎದುರಿಗೆ ನೀರ
ಭೋರ್ಗರೆತ, ಎಳೆತ–ಸೆಳೆತ : ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಛಂದೋ ಬಂಧ
ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿಗೆ ತನ್ನ ಉದ್ಬಾಹುಗಳ ಚಾಚಿ ಒಡಲ
ತೆರೆದಿದೆ ಕಡಲ ಕುಡಿವೆನೆಂದು, ಹಿಡಿದು ಕಡೆವೆ–
ನೆಂದು, ತಳಸೋಸಿ ಮುತ್ತುಗಳ ಪಡೆವೆನೆಂದು.

ಎರಡು ದಡಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಿವೆ ದೋಣಿ,
ಮುಳುಗಿ ಮಿಸುಗಾಡುತಿವೆ ಮೀನು; ದೂರ ನೀಲಶ್ರೇಣಿ.

ಗಾಂಧಿ

೧

ಇರುವ ನೀರೆಲ್ಲ ಸುರಿದು
ಹಸಿದ ನೆಲ ಹಸುರಾಗಿ ಕಳಕಳಿಸಿ
ಬಾನು ಥಳಥಳಿಸಿರಲು–
ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮೇಲೆ ಹೊರಟಿತ್ತು ಮಂದಹಾಸದ ಮೋಡ:
ಗಾಂಧಿ ನೋಡ.
ಮಹಡಿ ಮನೆ, ಗುಡಿಸಲು
ಪಡುಭೂಮಿ, ಹೊಲ–ಗದ್ದೆ, ಸುಡುಗಾಡು ಸುತ್ತಲು
ಒಂದೆ ಸಮ
ಮೋಡದೊಡಲ ಕರುಣಾವೃಷ್ಟಿ.
ಕತ್ತಲೆ–ಎದೆಗೆ ಜಗ್ಗನೆ ಬೆಳಕ ಹೊತ್ತಿಸುವ ಮಿಂಚುದೃಷ್ಟಿ.
ಗುಡುಗಿಗಿಂತಲು ಘೋರ ಮೌನ,
ನೀಲದಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೂಲ ತಾನ–ವಿತಾನ
ಮಳೆಗೆ ಮೈದೊಳೆದು ಎದೆಯನರಳಿಸುವ
ಸೃಷ್ಟಿ–ಸಂತುಷ್ಟಿ.

೨

ಬೆಳಗಾಗುವುದೆ ತಡ, ಹೊರಟದ್ದೆ ಪ್ರಭಾತಪೇರಿ-
ಯುಗಯುಗದ ಭಾರದಲಿ ಸುಂದು ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿ
ಮಲಗಿರುವ ಕಿವಿ-ಗವಿಗಳಲಿ ಹೊಡೆದನು ನಗಾರಿ.
ನರನರವೂ ಹೊಸ ನೆತ್ತರಿನ ತುತ್ತೂರಿ.
ಕ್ಷಿತಿಜದಾಚೆಯ ಯಾವ ಪ್ರೇರಣೆಗೊ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವ
ಹೊಂಗಿರಣಗಳ ಕಸಬರಿಗೆ ಹಿಡಿದು

ಉಡುಗಿದ್ದೆ ಉಡುಗಿದ್ದು
ಸಂದಿ-ಗೊಂದಿ, ಗಟಾರು, ಊರು, ಹೊಲಗೇರಿ.
ಮರಳಿದ್ದು ಯಾವ ಸಂಜೆಗೊ–
ಮತ್ತೆ ಕರೆದಿತ್ತು ನೂರು ದಾರಿ.
ಎಡ–ಬಲಕೆ ಮಂದಿ–ಮಕ್ಕಳು
ಹಿಂದೆ ನೆರಳಿನಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಿಂದೆ ಹೊಸ ಒಕ್ಕಲು.
'ನಕ್ಕಳಾ ತಾಯಿ.'
ಮೈದುಂಬಿ ತುಂಬು ಹೊಳೆ ದಾಟಲು
ನಂಬಿಗೆಯ ಗುಡಿಸಲ ಕಣ್ಣ ಕಂಬನಿಯನೊರಸಲು
ಮೂಕ ತಂತಿಯ ನಾದ ಹಿಡಿದು
ಗಡಬಡಿಸಿ ಹೊರಟ ದುಡು ದುಡು ನಡಿಗೆ
(ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಿದೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಬಡಿಗೆ.)
ತನ್ನ ಉಪವಾಸದಗ್ನಿ ಕುಂಡದಲಿ ಕರಗಿ ಮಿರುಗಿಸಿದ
ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನದೆದೆಯ ಕಲ್ಮಷ–ಬಗೆ.
ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಬಿಗಿದ ಹಾವ ಕೊಲ್ಲದೆ, ವಿಷವ ಕಕ್ಕಿಸಿ
ಹುತ್ತ ಸೇರಿಸಿದ ಗಾರುಡಿಗ.
ನಿತ್ಯಚಕ್ರದಖಂಡ ಸತ್ಯಸ್ನೇಹದ ನೂಲ
ತೆಗೆದು ಸುತ್ತಿದನು ಖಂಡ ಖಂಡ.
ಎಂಥ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲು
ಮಾತು–ಕೃತಿಗಳ ಪರಡಿ ಏರು-ಪೇರಾಗದೊಲು
ಹಿಡಿದ ಸಮತೂಕ.
'ನಾ' 'ನೀ' ಎಂಬ ಘಟಾನುಘಟಿಗಳನೆಲ್ಲ ಹಿಡಿದು ಪುಟವಿಕ್ಕಿ, ತಿಕ್ಕಿ
ಹೂಡಿದನು ತಾಯ ರಥಕೆ–
ಪಾದಗಟ್ಟೆಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ತನ್ನನೇ ನೈವೇದ್ಯಕೆ.
ಜನದ ಸೇವೆಯು ಸಾಣೆಕಲ್ಲಿನಲಿ ತಿರುತಿರುಗಿ ತೆಯ್ದು
ಗಂಧವಾದನು ಅವರ ಹಣೆಗೆ.
ಆಗದಿದ್ದರೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ

ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಬೆಳೆ
ಬೆವರು ಸುರಿಸುತ ಜೀವಸತ್ತ್ವವಾದನು ಕಪ್ಪುನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ
ತೆನೆಯ ಧ್ವಜಕೆ·

೩

ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಮರೆತೆವೆಂದು ?
ಹಗಲೆಲ್ಲ ಕಟಕಟಿ ಬೇಡವೆಂದು
ಕಟೆದು ನಿಲಿಸಿದ್ದೇವೆ
ಕೊಟು ಕೊಟಿನಲಿ ನಿನ್ನ ನಗುವ ಮೂರ್ತಿ;
ಕಂಡು ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ–
ಮರುಗುವದು ಒಳಗೊಳಗೆ
ಪಾರದರ್ಶಕದಂಥ ನಿನ್ನ ಅಂತಃಕರಣ:
ಕಾಡಿಗೆ ಬಳಿದ ಕಾಜಿನಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವದು
ನಮಗೀಗ ಹಿಡಿದ ಗ್ರಹಣ.
ನೀನಿಂದು ಬದುಕಿದ್ದರೊಂದು ವೇಳೆ
ಗರತಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತೇನೊ ರಾಜಕಾರಣದ ಸೂಳೆ.
ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆ ತೆಗೆದು ನಿಂತವ ನೀನು
ನಿನಗೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕುವ ಧೈರ್ಯ ಯಾರಿಗಿತ್ತು ?
ಕರುಣೆಯೋ, ಕನಿಕರವೊ, ಕ್ಷಮೆಯೊ
ನೀನು ನಗುತ್ತಲೇ ಇರುವಿ;

ಅಂತೆಯೇ

ದಿನವೂ ನಮಗೆ ಬೈಗು ಬೆಳಗುಗಳುಂಟು;
ಇರುಳ ಬಾನಿನ ತುಂಬ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಕೋಲೂರಿ ನಡೆದಂತೆ
ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ಗುರುತುಂಟು,
ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಟುಕು ಗಂಜಿಯುಂಟು;

ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನಾವು ಗುರುಗುಟ್ಟಿದರೂ
ನೆಲವ ಕಾಯುವ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟು;
ಉಂಟು, ಉಂಟು;
ನಾವೆಲ್ಲ ಪೂಜೆಯ ಗಂಟು.
ಆದರೂ
ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಂಕಿಯ ಮುಂದೆ ನಮಗೂ ಒಂದು ಬೆಲೆಯುಂಟು.

ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆರಳು

ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆರಳು ◻
ವಿನಾಯಕರಿಗೆ ವಂದನೆ ◻
ದೀಪಾವಳಿ ◻
ಕೃತಾರ್ಥ ◻
ಗುಬ್ಬಿ ◻
ಕೊಡೆ ◻
ಎರಡು ರಂಗದ ಯುದ್ಧ ◻
ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿ ◻
ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಾಗಿ ◻
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ ◻
ಬರೆಯಲೊಲ್ಲದ ಕವಿತೆ ◻

ನಗರದಲ್ಲಿ ನೆರಳು

ಮಟ ಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ
ನೆರಳು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.
ಹಿಡಿದ ಕೊಡೆಯೂ ಕಾದು
ಭಾರವಾಗಿ ಬೇಸರಾಗಿದೆ ಅದೂ.
ದಾರಿಯಿಕ್ಕೆಲಕು ತಣ್ಣಗೆ ಮೈಚಾಚಿ
ನಿಂತಿರುವ ಗಿಡದ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಕೈಚಾಚಿ
ವಿದ್ಯುತ್ತಂತಿಗಡ್ಡಬರುತ್ತವೆಂದು
ಅಡ್ಡಾತಿಡ್ಡ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.
ಒಪ್ಪೋರೆ ನೆರಳೂ—ಬಿದ್ದಿದೆ ಅಸಡ್ಡಾಳ
                    ಮುಳ್ಳುಬೇಲಿಯ ಮೇಲೆ.

ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟೆತ್ತರ ಬೆಳೆದು
ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಛತ್ತರಿ ಹಿಡಿದು
ಅಮರವಾಗಿದ್ದ ಮರಗಳನ್ನು
ಟ್ರಕ್ಕು ಬಂದು ಹಾಯುತ್ತವೆಂದು
ದನ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆಂದು
ದಾರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಅಗಲ
                    ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು
ಉದಾರಿಗಳು
ಕಡಿದು ಸೌದೆ ಒಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೋಟದ ತುಂಬ ಬಾಬ್‌ಕಟ್ ಮಾಡಿದ
ನಾನಾ ನಮೂನೆಯ ಕಮಾನಿನ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳು—
ನೆಲಕೆ ತೊನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ನೆರಳು.
ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಚುರುಗುಡುತ್ತಿರುವ ಟಾರುರೋಡು.

ಅದಕ್ಕೂ ಮೂಡುತ್ತವೆ ನೂರೆಂಟು ಕೋಡು :
ಹಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ದಬಾಯಿಸಿಕೊಂಡು
ನಿಬಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿದವರ ಪಾಡು.

ಸಣ್ಣವನಿದ್ದಾಗ–
ನಮ್ಮೂರ ಹೊರಗಿನ ಆಲದ ಮರದ ದಟ್ಟ
ನೆರಳಲ್ಲಿ
ಗೋಲಿಯಾಡಿ, ಬೆರಳಿಗೆ ನೆತ್ತರು ಬರುವಂತೆ
ಡೀಕಿ, ಡೀಕಿಸಿ
ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತೆಕ್ಕಿಬಿದ್ದು, ಅಂಗಿ ಹರಿದು
ಅತ್ತಿದ್ದು, ಮತ್ತೆ ನಕ್ಕಿದ್ದು, ಸಂತೋಷ
ಉಕ್ಕಿದ್ದು
ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ–
ಈ ನಗರದ ಸುಡುವ, ಸುತ್ತು ಬಳಸುವ,
ಕತ್ತು ಹೊರಳಿಸುವ
ಕುತ್ತು ಒಡ್ಡುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಹೀಗೆ–
ಮಂದಿಯ ನಡುವೆ ನೆರಳು ಹುಡುಕುತ್ತ
ನಡೆಯುವಾಗ.

ವಿನಾಯಕರಿಗೆ ವಂದನೆ

ತುಂಬಿದ ತಲೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಗೂದಲಿಗೆ ಬೆರಳಾಡಿ
ಚಿಂತನೆಯ ಅಷ್ಟಪೈಲಿನ ಪರಳ ಹೊರಳಿಸುತ
ಅಂತಃಕರಣದಂಗೈಯಲ್ಲಿ ತೂಗಿ, ಬದುಕ
ಬೆಲೆಗೈವ: 'ಅದೇನದಲ್ಲ' ಅದೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿ.
ಕನ್ನಡಕ ದಾಟಿ, ನುಣ್ಣಗೆ ಎದೆಯ ಮೀಟಿ, ಪದ
ಬರುವವರೆಗು ಮಿದಿಯುವ ದೃಷ್ಟಿ, ಸೂಟು ಬೂಟನು
ಕಳಚಿ ಲಂಡಂಗಿ ಧೋತರದಿ ಮುಗುಳ್ನಗೆ ಹದನು.
'ಹಲೋ ಬರ್ರಿ': ತೆರೆಯುವದು ನಡುಮನೆಯ ಕಿಡಕಿ, ಕದ.
ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿನ ಗಾಳಿಗಲ್ಲಿ ಕಡಲಿನ ಹಾಡು,
ಮೂಡ–ಪಡುವಣ ನೆಳಲು–ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುವರ–
ಸಂಜೆ, ಬಾಳ ದೇಗುಲದಿ ಸಮನ್ವಯ–ತೇರ
ಸಿಂಗಾರ. ಅರುವತ್ತರಲು ಭಾರಿ ಕಸರತ್ತು.
ಎತ್ತರದಲ್ಲು ಬಾಗಿ ಹತ್ತಿರ ಬರುವ ಮಹತಿ :
ಸಂಕ್ರಾಂತಿ : ಕೈಕುಲುಕಿದಂತೆ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವಿ.

ದೀಪಾವಳಿ

೧

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಹಳದಿಗೆ ತಿರುಗಿ, ನೆಲ್ಲು ತೆನೆ ಹಾಯ್ದು
ಗಾಳಿಯುದ್ದಕು ಬಾಗಿ, ಬಾಚುತ್ತ ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಮಿರಿಮಿರಿ ಮಿಂಚಿ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಿಯ ಮೋಡ ಸುರಿದು, ಹಿಂಜರಿದು
ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿನಲಿ ಸಂಜೆಯ ಸೂರ್ಯ ಝಗಝಗಿಸಿ
ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಚಿಕ್ಕೆ ಕುತೂಹಲದಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಾಗ
ಬೆಳಗೆ ಮಂಜು ಮುಸುಕಿನಲಿ ಬಂತು ದೀಪಾವಳಿ.

೨

ಗೋದಿ ಸಸಿ ನಾಟಿ, ಜೋಳದ ತುಂಬುತೆನೆ ತಲೆದೂಗಿ
ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿಗೆ ಅಚ್ಚ ಬಂಗಾರದಂಚಾಗಿ
ದನಕರುಗಳೆಲ್ಲ ಮೇದು ಮೆಲುಕಾಡಿಸುತ ಬರುವಾಗ
ಕೆರೆಯಂಚಿನಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಕುಳಿತ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಬಾನಿಗೆ ಹಾರಿ
ನಸುಗಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ತೊಗಲಬಾವಲಿ ಹಿಂಡ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ
ಮನೆಮನೆಯ ಶಿವನಬುಟ್ಟಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂತು ದೀಪಾವಳಿ.

೩

ನೆಲದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಲ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಗುಳಿ,
ಹೊನ್ನವರೆ, ಆಡಿಕೆ, ಗೊರಟಿಗೆ, ಚೆಂಡು ದುಂಡು ದುಂಡಗೆ ಅರಳಿ,
ಬೇಲಿಗುಂಟ ಬಿಳಿ, ಹಳದಿ, ಕೆಂಪು, ಜಾಂಬಳಿ, ನೀಲಿ ಹೂಗಳ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತ ಪಾತರಗಿತ್ತಿ, ಬೆಂಬತ್ತಿ ಮಕ್ಕಳಾಡಿರಲು,
ನೂರು ಸಲ ಗುಬ್ಬಿ ಗೂಡಿಗೆ ಮರಳಿ ಗುಟುಕಿಡಲು
ಅಕ್ಕರತೆಯಲಿ ಮರಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಮೂಡಿಸಿ ಬಂತು ದೀಪಾವಳಿ.

೪

ಸಂದಿಗೊಂದಿಯ ಕಸ, ಧೂಳಿ, ಜೊಂಡಿಗ, ಜೇಡಬಲೆ ಗುಡಿಸಿ
ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣವ ಹಚ್ಚಿ, ಹಳೆಯ ತಲೆದಿಂಬಿಗೆ ಹೊಸ ಚೀಲ ತೊಡಿಸಿ,

ಹರಕು–ಮುರುಕು ಸಾಮಾನುಗಳ ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ಮೂಲೆಗೆ ಇರಿಸಿ,
ಸ್ನೇಹಿತರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ರೆಡಿಮೇಡ್ ಶುಭಾಶಯವ ಕಳಿಸಿ,
ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿಚಿತ್ರ
ಭಂಗಿ ಕಂಡಾಗ–
ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಕ್ಕು, ಇದ್ದುದರಲ್ಲೆ ಖುಷಿಯಾಗಿ ಬಂತು ದೀಪಾವಳಿ.

೫

ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ, ಗಿರಣಿ, ಗಣಿ, ಕಚೇರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲಿ
ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ,
ಸಂಪು, ಹರತಾಳ, ಕೊಲೆ, ಸುಲಿಗೆ, ಅಪಘಾತ: ರಕ್ತಕುಂಕುಮವಿರಿಸಿ,
ವಿಧಾನಸಭೆಯ ವಿಧಿಯಿರದ ಗೊಂದಲದೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಪಾರಾಗಿ
ಪಕ್ಷಾಂತರಕೆ ಮನಸೋಲದೆ ತನ್ನ ದಾರಿಯ ತಾನು ಹಿಡಿದು,
ಕಲ್ಲೇಟಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪ ಒಡೆದು ಚೂರಾಗಿರಲು
ಹಣತೆಗಳ ಹುಡು–ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂತು ದೀಪಾವಳಿ.

೬

ಹಲವಾರು ಸಲ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅಳಿಯನಂತೆ
ಭೆಟ್ಟಿಯಾದಾಗೊಮ್ಮೆ 'ಚಹ ಕುಡಿಸಪಾ' ಎನುವ ಗೆಳೆಯನಂತೆ,
ದಿನ ದಿನವು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಾಚಕರ ಪತ್ರಗಳ ದೂರಿನಂತೆ,
ಹೊಸ್ತಿಲ ತೊಳೆವ ಮೊದಲೆ ಬಾಗಿಲಲಿ ಸಪ್ಪಳಾಗುವ
ಹಾಲಿನ ಬಾಟ್ಲಿಯಂತೆ
ಬಹು ದಿನದ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಕವನ ಸಂಕಲನದ
ತಿದ್ದಿದೆರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯಂತೆ
ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂತು ದೀಪಾವಳಿ.

ಕೃತಾರ್ಥ

ಹೇಗೊ ಹೇಗೋ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ
ಅಟ್ಟದಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತವರು.
ಅಂತರಿಕ್ಷವೆ ಸುರಕ್ಷಿತವೆಂದು ಮಣ್ಣಿ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದೇ ಮೊಳೆತವರು.
ಆಡಿದ್ದೆ ಆಡಿ, ಮಾಡಿದ್ದೆ ಮಾಡಿ
ಹಾಡಿದ್ದೆ ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರೆತವರು.
ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ನಗೆಯ ಕಂಪೊಗೆವಲ್ಲಿ ನುರಿತವರು.
ಅವರಿಗೇನಿದೆ ಚಿಂತೆ ?
ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೆಳಗೆ:
ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿದಂತೆ.
ಕುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ತಿರುತಿರುಗಿ ಬೀಸುತ್ತಾರೆ, ಮಸಾಲೆ ಅರೆಯುತ್ತಾರೆ
ತಲೆಯ ಮೇಲೆ.
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯದೊ ಸಿಟ್ಟು ತಂದು ಕತ ಕತ ಕುದಿಸುತ್ತಾರೆ ಒಳಗೆ
ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ,
ಕೆಮ್ಮಿ ಕೇಕರಿಸಿದರೆ ಮೈ ಜುಮ್ಮೆದಟ್ಟುತ್ತದೆ
ಯಾರಿಗೋ ಅಭಿಷೇಕವೆಂದು.

ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲಿ ಹತ್ತುದನಿಗಳ ಕೂಡ ಹನ್ನೊಂದು.
ರಾತ್ರಿಯಲಿ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತುವವರೆಗು ಇವರೇ ದೀನಬಂಧು.
ಬೆಳಗಾಯಿತೋ–
ಕಿಟಕಿ - ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ:
ಕಸಕಡ್ಡಿ, ಹಾಳೆ, ಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆ, ಸುಡುಗಾಡು ಶುಂಠಿಯ ಕೊಂಬು.
ಎಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದಿ ಬೆಳೆಯುವದು ತಿಪ್ಪೆ:
ಇದು ಅವರ ತಪ್ಪೆ?

ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ, ಯಾರೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೆಂದಾಗ
ಅವರನುಗ್ರಹಿಸಿದಮೂಲ್ಯ ಬದುಕನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೂ ಬಿಡದಂತೆ ಬಳಿದು
ಬೇಲಿಯಾಚೆಗೆ ಒಗೆದು
ಕೈತೊಳೆದು
ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುತ್ತೇನೆ–
ಇಲ್ಲ; ಅಪಾರ್ಥಕೆಡೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ.

ಚಿರಂತನ ದಾಸ

ಗುಬ್ಬಿ

ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗು ಹಾಕಿದ ಫೋಟೋದ ಹಿಂದೆ
ಗುಬ್ಬಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದೆ.
ಹುಲ್ಲು, ಹತ್ತಿಯ ಚೂರು, ದಾರ ಮೆತ್ತಗೆ ಒಟ್ಟಿದೆ.
ಈ ಪುಕ್ಕಲು ಪ್ರಾಣಿಯ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ
ಬರೀ ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆ.
ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೂ ಬಂದು ಕುಟುಕುತ್ತದೆ
ಅನ್ನದ ಅಗುಳು–
ಬರ್‍ರನೆ ಹೊರಗೆ ಹಾರಿ ಆರಿಸಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಹುಳು
(ಈ ಶಾಕಾಹಾರಿ)
ಸರ್‍ರನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮರಳಿ, ಮರ–ಮರಳಿ.
ಕಿಟಕಿಯ ಸರಳಿಗೆ ಕುಳಿತು, ಚಕಮಕ ಹೊರಳಿ
ತೂರಿ ಬಂದು 'ಚಿಂವ್ ಚಿಂವ್' ಮರಿಗೆ ಗುಟುಕಿಟ್ಟು
ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ
ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ.

ನೋಡ ನೋಡುತ್ತ
ಗುಬ್ಬಿಯ ಪುಟ್ಟ ಆಕೃತಿ ಮರೆಯಾಗಿ
ತಾಯಿಯ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕರಗಿ
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ.

ಕೊಡೆ

ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ:
ಬಿಸಿಲಿಗೆ, ಮಳೆಗೆ, ದೊಡ್ಡವರ ಕಾರು
ಸಿಡಿಸುವ ಕೊಳೆಗೆ, ಆಗದವರು
ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಮರೆಗೆ—
ಹೊತ್ತು ಬಂದಂತೆ.
ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ತಲೆಗೆ
ನೆರಳು ಮಾಡುವ ಉಸಾಬರಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಚುಚ್ಚುತ್ತೇವೆ.
ಮೆಚ್ಚುತ್ತೇವೆ
ಹೆಣ್ಣು ಏರಿಸಿದ
ಹೂವಿನ ಕೊಡೆಗೆ, ತಂತಿ ಮೇಲಿನ ನಡಿಗೆ.
ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಯ
ಬೆಳ್ಗೊಡೆಗೆ
ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುತ್ತೇವೆ. ಮೆರೆಸುತ್ತೇವೆ
ಉಘೋ ಉಘೋ ಎಂದು
ಛತ್ರ ಚಾಮರ ಹಿಡಿದು
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ದೇವರನಿಟ್ಟು.

ಹೊತ್ತು ಹೋದಂತೆ ಮಡಿಚಿ–
ಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿ–
ಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಬೆದರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಾಯಿ–
ಗೆ, ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಊರುಗೋಲಾಗಿ.

ಎರಡು ರಂಗದ ಯುದ್ಧ

೧

ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಯುದ್ಧದ ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿ
ಕೆಟ್ಟ ಕಹಿಯಾಗಿತ್ತು ಬೆಳಗಿನ ಚಹ;
ಸುಡುತಿತ್ತು ಯುದ್ಧ ವಿರಾಮದ ರೇಖೆ, ಆಚೆಯವರಿಗೆ
ವಿನಾಕಾರಣ ತುರಿಕೆ–ಕೆರೆದಂತೆ ಭೂಮಿದಾಹ.

ಪಾಕಿಗಳ ತುಫಾಕಿಗಳ ಭೂ ಬಿಟ್ಟು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ
ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಮರೆಗೆ ನಿಂತು ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ
ಮಸಲತ್ತು; ಅದುವಿಟ್ಟ ಬದ್ಧದ್ವೇಷದ ಬಾಂಬು ಸಿಡಿದು
ನೆರೆ–ಹೊರೆಯಾಗಿ ಬೆಂಕಿ ಕಾರತೊಡಗಿತ್ತು.

ರೇಡಿಯೊ ಸೆಟ್ಟಿನಲಿ ಕಿವಿಯಿಟ್ಟು -
ನ್ಯಾಟ್ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ, ಸೇಬರ್‌ಜೆಟ್ಟು ಜಿಟ್ಟೆಯಂತೆ ಪಟ ಪಟ ನೆಲಕುರುಳಿ,
ಚಾಪೀ ಟ್ಯಾಂಕು ಚೂರಾಗಿ. ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಚೆಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯ ಗುಡಚಾಪಿ ಸುತ್ತಿ;
'ಖೈಬರ್'' ಖಬರುಗೆಟ್ಟು, 'ಶಹಜಹಾನ್'' ಕುಂಟುತ್ತ ಕೂರುತ್ತ
ಸಾಗರದ ತಳ ಕಂಡಿರಲು,
ನಾಣ್ಯ ತೂರಿದ ಹಾಗೆ ಒಂದೊಂದೆ ಠಾಣ್ಯ ಕೈವಶವಾಗಿ
ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿತ್ತು.
ಯಮನ ಕೋಣಕ್ಕೆ ಬಣವಿ ಹಿರಿದು ಒಟ್ಟಿತ್ತು ಮೇವು.
[ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೂ ಅಲ್ಪ ಸಾವು–ನೋವು.]

ಯುದ್ಧರಶಿಯ ನಂಜೇರಿ ಉರಿದಿತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ರಂಗ.
ಹಿಂಜರಿದಿತ್ತು ಗಾಯ ನೆಕ್ಕುತ್ತ
ತೊಲೆಯ ಇರುಕಿನಲಿ ಬಾಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ತತ್ತರಿಸಿದ ಮಂಗ.

ನಾಡ ಮಕ್ಕಳ ಗಂಟಲೊತ್ತಿಕ್ಕಿ, ಮಾನವೀಯತೆಗೆ
ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ
ರಕ್ಕಸನ ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಬಿಗಿದು, ಕುಕ್ಕರಿಸಿ,
ಮೆಲ್ಲನುಸಿರಾಡಿಸಿತು
ರಕ್ತ ಚಿಮ್ಮಿದ ನವೋದಯದ ಪೂರ್ವರಂಗ.
ಹೂವು ಮೊಗ್ಗೆಯ ಗೋಣು ಹಿಸುಕಿ, ಕಳ್ಳು-ಬಳ್ಳಿಗಳ ಹಿಂಡಿ
ಕೊಂಬೆಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಕಡಿದೊಗೆದ ಹೆಮ್ಮರದ ಹೆಮ್ಮೆ
ಚಿಗುರೊಡೆದಿತ್ತು ಮತ್ತೆ; ಹಸಿರು-ಬಂಗಾರ,
ಹಳದಿ ಹೂಗಳ ಕುಸುರು ತೂಗಿತ್ತು ಮೈಲು ಮೈಲು.
ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಣವ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸಿದ ಪದ್ಮಾನದಿ
ಹರಿದಿತ್ತು ನಿರಂತರ ಮುಕ್ತಿವಾಹಿನಿಯಾಗಿ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸೆಲೆಯ ಕುಡಿದು.
ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳ ತುಳಿತ ಹಿಂಸೆ ಸಂಕಟ ಹೊತ್ತು
ಹಸಿರು ನೆಲ-ಬಿಸಿನೆತ್ತರ ಬಿಂದು-ಬೇನೆ ತಿಂದು
ಬಂಗ್ಲಾದೇಶ ಉದಯಿಸಿತ್ತು.
ಅಹಂಕಾರ ಹೇರಿ ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ಬಂದ
ಅಮೇರಿಕೆಯ ಮಾರಿ
ಛೀಮಾರಿಯಾಗಿ ದೂರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನೌಕೆ ಠಳಾಯಿಸಿತ್ತು.
ಮೂಡಿತ್ತು ಏಸಿಯದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾರೆ
ಭಾರತಿಯ ಮೂಗು-ನತ್ತು.

೨

ದೂರದಲಿ ಕುಳಿತು, ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಸುದ್ದಿಗಳ ಮಸಾಲೆ
ದೋಸೆಯ ತಿಂದು, ಬಿಟ್ಟಿ ಕಾಫಿಯ ಕುಡಿದು
ಹಸಿ-ಬಿಸಿ ಯುದ್ಧಗೀತೆಯ ಬರೆವ ಚಪಲ;
"ಆಗ ಅಬ್ದುಲ್ ಹಮೀದ್, ಈಗ ಮೊಹಿಂದರ ಸಿಂಗ್
ಸಾವಿರದ ಸೈನಿಕರು ನುಗ್ಗಿ ಜೀವ ಸಫಲ...."

ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಇವನಿಗೂ ಕುಳಿತಲ್ಲೆ ವೀರಾವೇಶ,
ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾರನು ಗನ್ನು, ಕೆಳಗಿಡಲಾರ ಪೆನ್ನು
ಕಾಲ ಕೆಳಗಿನ ಮಣ್ಣು ಜರೆದಂತೆ ಭಾಸ.
ಜೀವಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ ಹಿಡಿದು, ಮಾತು ಕೃತಿಯಾಗದೆಯೆ
ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕೆಗಳ ತೂತು ಬಿದ್ದಂತೆ ಆಭಾಸ.
ಇವನ ತಾಣ್ಯದ ಸುತ್ತು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆ ಮೋಸದ ಸುರಂಗ.
ಬಾಯಿಬಡಕರ ತೋಫು, ಲಂಚ ಬಡಕರ ಸಂಚು.
ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಕಂದಕದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಂಚು.
ಇವರ ವಿಷ ವರ್ತುಲವಕಡಿದು, ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯ ಧ್ವಜವನ್ನೆತ್ತಿ
ಭಾವದ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯ ಸಮಸ್ತ ಪರಿಘದವರೆಗೆ
ನಡೆದಾಡಿ ಹಾಡಬಲ್ಲನೆ ? ಸಮಷ್ಟಿಯ ಕೂಡಬಲ್ಲನೆ ?
ಆ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಸೈನ್ಯ ಸಿದ್ಧವಿತ್ತು; ಇಲ್ಲಿ
ಬೇಕಿದೆ ಅದೇ ಶಿಸ್ತು, ನಿಯತ್ತು; ಗುಲ್ಲು ಎಬ್ಬಿಸದೆ ಈ ರಂಗದಲ್ಲೂ
ಗೆಲ್ಲು: ನಿನ್ನ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಅಂತರಂಗದ ಸೊಲ್ಲು.

ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿ

ಎರಡು ಕಾಲು ಸಮವಿದ್ದರೂ ವಿಷಮ ನಡೆ. ಬರಿಗಾಳಿ-
ಯಲ್ಲಿ ಕೈಬೀಸಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ. ಸೊಂಟದ
ಸುತ್ತು ಗಾಣ: ತಿರುಗುವ ಕೋಣ, ಉಳಿದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲ
ತುಂಬ ಜಾಣ. ಬಾಗುವದು ನಡ ಮುರಿದಂತೆ, ಕುರ್ಚಿ
ಸಿಕ್ಕಾಗ ಬೀಗುವದು. ಬರೆದು, ತಲೆ ಕೆರೆದು ಬರಿದೆ ಹರಿ-
ಹಾಯುವದು. ಚಾಪೆಯ ಕೆಳಗೆ ನುಸಿದು ನಿಷ್ಕಾರಣ
ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿಯುವದು; ಒಳಗೊಳಗೆ ಮಸೆದು, ನುಣ್ಣಗೆ
ಹೊಸೆದು ಬಲೆಗೆ ಹಗ್ಗ, ಎಳೆಯಿರದೆ ಮಾತಿನ ಮಗ್ಗ
ನೇಯುವದು : ಕನಸು-ಪೀತಾಂಬರವ ಉಡಿಸಿ ನೋಡಿ
ಮುದ್ದಾಡಿ, ಗುದ್ದಾಡಿ ಒದ್ದಾಡುವದು; ಎದ್ದಾಗ ಬೆಳಗು
ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾಗ ಒಳ-ಹೊರಗು ಕೊರಗು. ಬುರುಗಿನಲ್ಲಿ
ಕಾಮನಬಿಲ್ಲ ಬೆರಗು. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಜಿಗಿದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ವರ್ಗಬೇಕು. ಎಷ್ಟುದಿನ ದುರುಗ ಮುರುಗಿಯ
ಬಾರುಕೋಲಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮೈಯನೊಡ್ಡುವದು ?

ಋಷಿಯಲ್ಲದವನು ಕಾವ್ಯಕಟ್ಟಲಾರ ?
ಪಾನಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ತಿಂದು ಖುಷಿಪಡುವ ಬಾರ.
ಹೊಗಳಿಕೆಗೂ, ನಾಯಬೊಗಳಿಕೆಗೂ ಅಂತರ ಕಡಿಮೆ.
ನಿಂತರೂ ನಟಿಸುವಂತಿರಬೇಕು, ಎಡವಿದರೂ ಜೋಕು.
ಒಂಟಿ ಬೇಸರು; ಜಂಟಿ, ಕುಂಟಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಕುರುಡಿ :
ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಲು ಕಳಚಿ ಗಡಗಡ ಒಗ್ಗಾಲಿ ಚಕ್ಕಡಿ.
ಕಂಡವರ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೂತು ಪಂಟು ಹೊಡೆದು, ಯಾರದೊ
ನಂಟು ಹಚ್ಚಿ ಮಾಳಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಒದೆಯುತ್ತಾನೆ ಏಣಿ.
ಹೊತ್ತು ಬಂದಾಗ ಹೋಟಲು ಮಾಣಿ, ಇಲ್ಲ ರಾಜ-
ಕಾರಣಿ, ಅದೂ ಬಿಟ್ಟರೆ ಧರಣಿ ಕೂತು ನಾಮಸ್ಮರಣಿ.
ಕೊಂಡಿಗೆ ಕೊಂಡಿ ಕೂಡಿಸಿ ಸರಪಳಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿ
ಕೊಂಡು ನಡೆದಿದ್ದಾನೆ : ಪ್ರಾಣಿಸಂಗ್ರಹಾಲಯದೊಳಗೆ
ತಿರುಗಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಮರುಗಿ, ಉಳಿದಿದ್ದಾನೆ ಹೊರಗೆ.

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಾಗಿ*

ನಸುಕಿನ ಕ್ಷಿತಿಜ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಹೊಮ್ಮಿ ಆಕಾಶ–
ಕ್ಕುಲಿವ ರಾಗ, ಬಯಲನಾಲೋಡಿಸುತ ಪ್ರತಿಪ–
ದಾರ್ಥವ ಹಿಂಜಿ, ಆಲಾಪಕ್ಕೆ ಸ್ವರ ಸ್ವರೂಪ–
ದ ಹಂಜಿ : ಸೃಷ್ಟಿ ಮೂಲದ ನಾದ : ಸ್ವ–ಪ್ರಕಾಶ.
ಹಿಗ್ಗಿ ತಳತಳ ಹೊಳೆದು, ಎಳೆದು ತನ್ನೊಳ ಸೆಳೆದು
ಹಡೆದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಜೀವದುಂಬಿ ಮೊರೆವ ನಿನಾದ.
ಜಗದ ಒಡಲೊಳು ಕುದಿವ ವಿರೋಧ ತಗ್ಗಿಸಿ ಸಮೆದ
ಸ್ವಸ್ಥ ಪಿಂಡಸ್ಥಭಾವ : ಐಕ್ಯಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ನಡೆದು.
ಅನುಭಾವಿ–ಪದ ಮಧ್ಯ ನಿರವಧಿ ಕಾವುಕೊತು
ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆವ ಹೊಸ ಜೀವ–ಭಾವದೆರಂಕೆ.
ವಚನಕ್ಕೆ ವಚನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಟ್ಟಿದ ಸೇತು:
ನೊಂತು ಶರಣರ ಕರುಳ ಮಿಡಿದು ಇಹ–ಪರ ಸೋಂಕೆ
ಕಿವಿಗೊಟ್ಟ ಸಲಕೆ ಹೊಸಮಿಂಚು–ಕಂಚಿನ ತಾನ.
ರಸವರ್ಷ, ದಿಗ್ದಿಂತಸ್ಪರ್ಶ : ಪುನರುತ್ಥಾನ.

* ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನಸೂರರ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿ

ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ

ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಏಳುತ್ತಾರೆ
ಎದ್ದು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಹದ್ದು ಮೀರುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಕದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸುದ್ದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಗುದ್ದಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಒದ್ದು ಓಡುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಹೊರಗೆ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ, ಒಳಗೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ
ಮರೆಗೆ ಕಚ್ಚುತ್ತಾರೆ, ತೆರೆಗೆ ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ತಲೆಯ ಕೆರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಕಲೆಯ ಕೊರೆಯುತ್ತಾರೆ
ನೆಲವ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಬೆಲೆಗೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಬಲೆಯ ಬೀಸುತ್ತಾರೆ, ಬುಟ್ಟಿಗೆಸೆಯುತ್ತಾರೆ
ಇಟ್ಟುಕೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಮೇಜು ಗುದ್ದುತ್ತಾರೆ, ಮೈಕು ಮುರಿಯುತ್ತಾರೆ
ಮಾಲೆ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ, ಮೋಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಘಂಡು ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ, ಎತ್ತಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ
ಬಂಡು ಹೂಡುತ್ತಾರೆ, ಬೆಂಡು ಸುಲಿಯುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಕೈಯ ಮುಗಿಯುತ್ತಾರೆ, ಕಾಲು ಕೆದರುತ್ತಾರೆ
ಬಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಬಾಯಿ ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಕಾಯಿ ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ
ಮರ್ಜಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಕುರ್ಚಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ರೈಲು ತಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ದೀಪ ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ
ಕಲ್ಲು ತೂರುತ್ತಾರೆ, ಸುಳ್ಳು ದೂರುತ್ತಾರೆ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಹೊತ್ತು ಹೊರೆವವರಿಲ್ಲ, ಕಿತ್ತು ತಿಂಬವರೆಲ್ಲ
ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದವರಿಗೂ ತುತ್ತು ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲ
ಎತ್ತು ಹೊರಳಿದರದೇ ನೋಟವಣ್ಣ.

ಹೇಳುವವರೇ ಎಲ್ಲ, ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ
ಹೇಳಿಕೇಳೀ ಬಾಳ ಏಕತಾರಿಯ ಪದವ
ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿರಣ್ಣ.

ಬರೆಯಲೊಲ್ಲದ ಕವಿತೆ

ಪುನರ್ವಸು, ಪುಷ್ಯ
ಮಳೆಗರೆದಾಗ ಈ ಮನುಷ್ಯ
ಹೊರಬಂದ. ಗುದ್ದಲಿ, ಸಲಿಕೆ, ಪಿಕಾಸಿ
ಬಳಸಿ ಅಗೆದಗೆದು ಬಳಿದು ಕೈಯಾಡಿಸಿದ.
ಮಣ್ಣು ಘಮಘಮಿಸಿತ್ತು : ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ
ಹದಗೊಳಿಸಿದ. ಕರಿಕೆಯ ತಳಬೇರು ಮಾತ್ರ
ಸಿಗಲಿಲ್ಲ; ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟೆ ಜಗ್ಗಿ ಕಿತ್ತೊಗೆದ.
ಬೇರಿನ ವಾಸನೆಗೆ ಬೇರೇನೊ ನೆನೆದು ನಕ್ಕ.

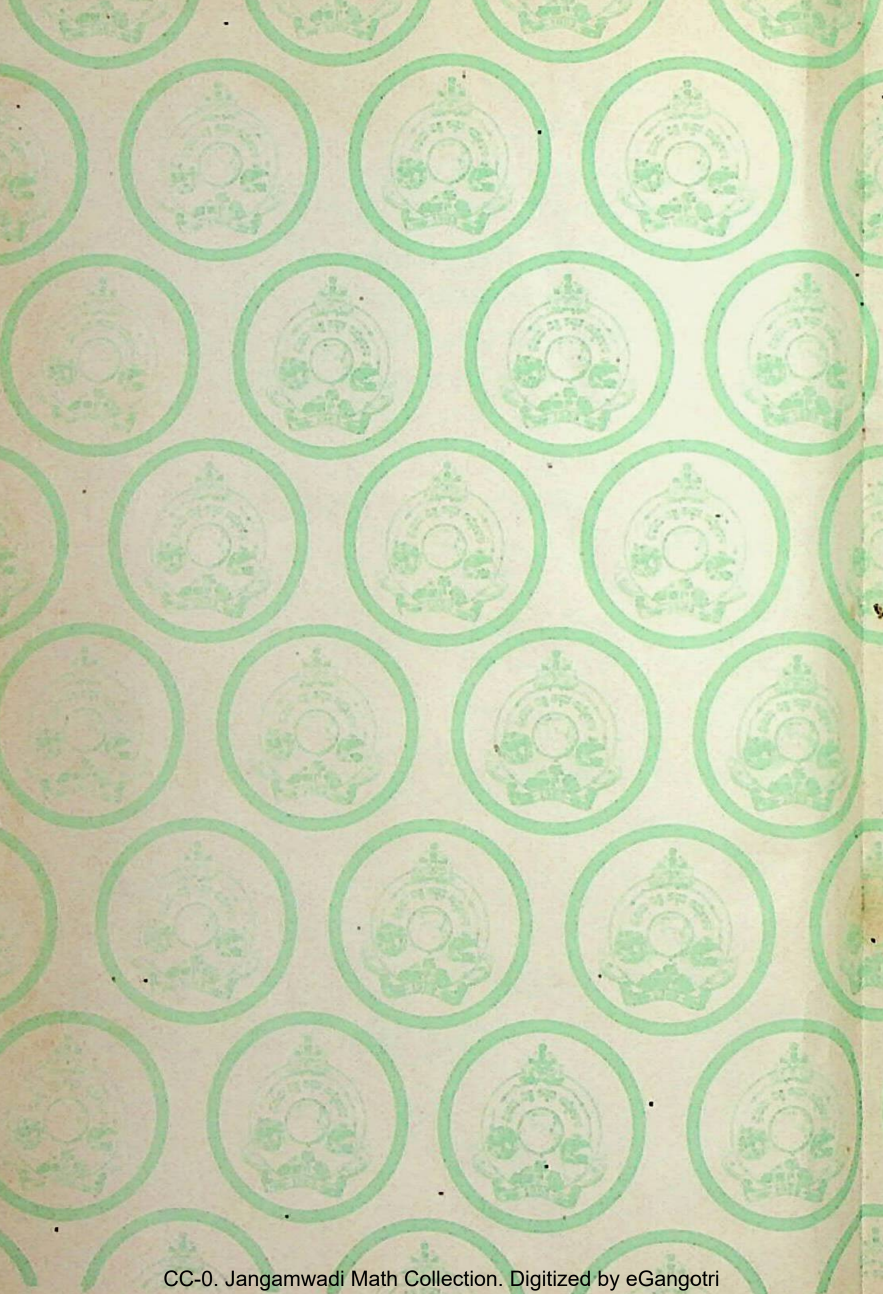
ಮುಗಿಲ ಬೆಳಕಿನ ಬೀಜ ಮರವಾಗಿ ನೆಲವ ತಬ್ಬಿತ್ತು.
ಗಾಳಿ ಜೋಕಾಲಿಯಾಡಿ ತೂಕ ಹಿಡಿದಿತ್ತು.
ಸುಖದ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಬೀಜ ಪೊಳೆದೋರಿತ್ತು.
ಹೊಳೆದಿತ್ತು ಅಪೂರ್ವ ಚೆಲುವಿನಲಿ ಬಯಲು.
ಯಾವುದೋ ಲಯದ ಗತ್ತಿನಲಿ ಜೀವ ಮಿಡಿದಿತ್ತು.
ದಿನಕೊಂದು ಚಂದ, ಅಮೂರ್ತಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತತೆಯ ಬಂಧ.
ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಸಿ ಬೆಳೆದು ಪಲ್ಲವಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವಾಮೋದ.
ಆಶ್ಲೇಷಾ, ಮಘಾ ಮಳೆಗಳ ಓಘ—ಮೊಗೆಮೊಗೆದು
ನೋಡನೋಡುತ್ತ ಹಸುರು ಹರಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ಪೂರ.
ತೊಳೆದು ಹೋಗಿತ್ತು ಕೀಡಿಯ ರೋಗ.

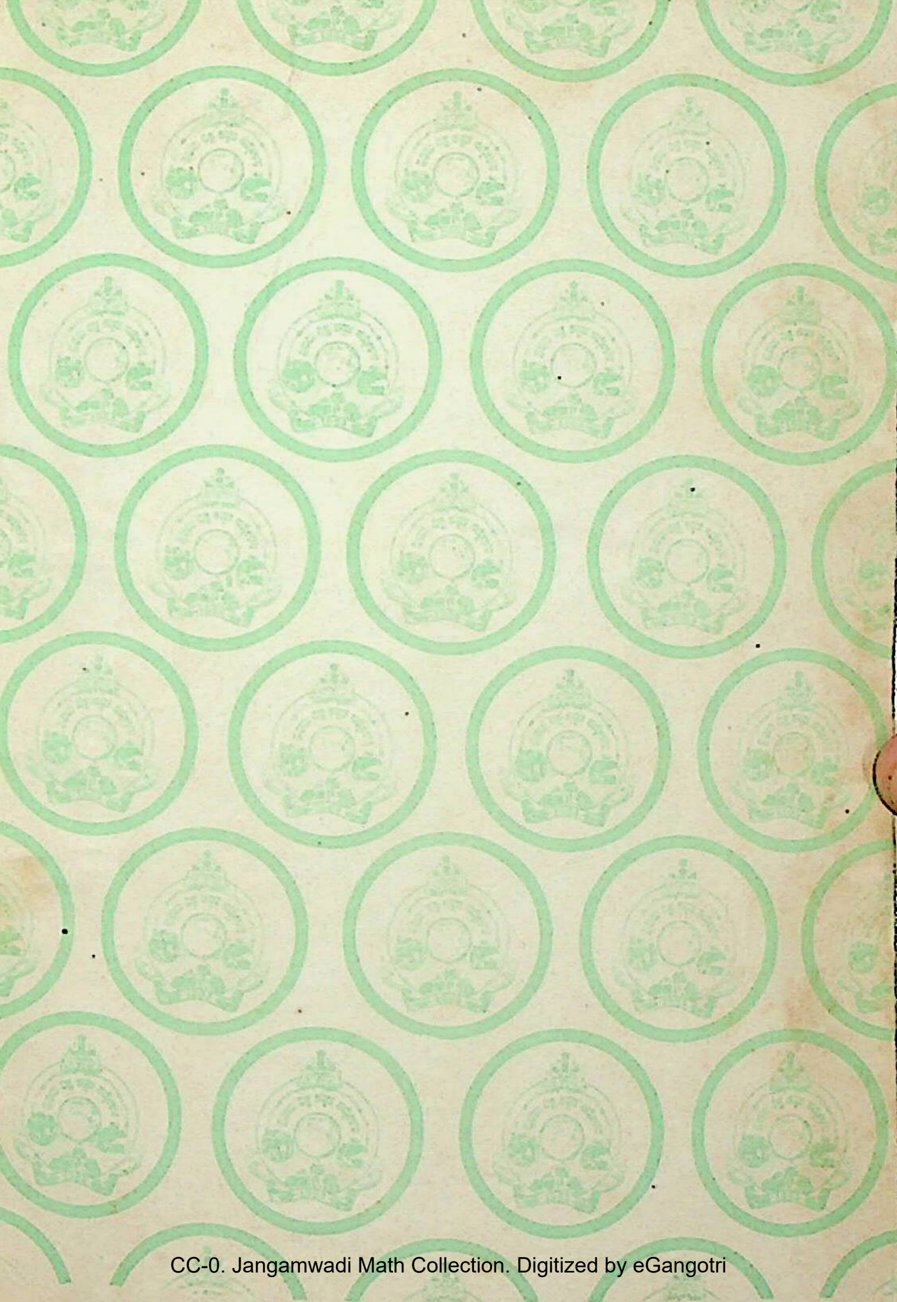
ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಂಡವು ಮೊಗ್ಗೆ : ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಿಗ್ಗು
ಅಗ್ಗಲಿಸಿತ್ತು ಕಣ್ಣು. ಈ ಬಣ್ಣ ಇವಕೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ,
ಸೂರ್ಯ ಕಾಂತಿಯ ಸುವರ್ಣ ಮುಖ ಹೊರಳಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ
ದೃಷ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತ್ತು. ಡೇಲಿಯಾ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗು ಸರಿಯೆ

ಇಷ್ಟಗಲ ಸಂತುಷ್ಟಿ. ಗುಲಾಬಿಯ ಕಪೋಲಕ್ಕೆ ಮುತ್ತು.
ಸಂಪಿಗೆಯ ಮೂಗಿನಲಿ ನತ್ತು. ಕೆಂಪು ಗಾಳಿಗೆ ಹೀಗೆ
ಮೆಲ್ಲಗೆ ಜಂಪು. ಚೆಂಡು ಹೂಗಳ ದಂಡೆ ಗೌರಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ-
ವರೆಗು. ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಧವಿಧ ಬಣ್ಣ ಸಿಂಪಡಿಸಿದಂತೆ
ಪ್ಲಾಸ್ಕ್ ಹೂಗಳ ಭಂಗಿ-ಭಣಿತೆ, ಭಲಾ ಬೇಲಿಯನೆಲ್ಲ
ತಬ್ಬಿ ಹಬ್ಬಿರುವ ಬೋಗನ್‌ವಿಲಾ. ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ ಮುಳ್ಳಿನ
ಹಿಡಿತ. ಮೌನವಾಗಿಯೆ ನಗುವ ಜೀನಿಯಾ-ಬಾಡದು
ಬೇಗ, ತುಂಬಿ ಕಾಡದು. ನೂರು ಸಾವಿರ ಕಾಸ್ಮಸ್
ಕುಸುಮಗಳ ಒಲೆತ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ, ಇತ್ತಿಂದತ್ತ-
ಹಿಂಡು ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತ.
ಅಂತಃಕರಣ ಕುಡಿಚಾಚಿ ಹಿಡಿಹಿಡಿ ಹೂವ ಕೊಡುವ
ಮಲ್ಲಿಗೆಗೆ ಒಲ್ಲೆನ್ನದು ಮನಸು. ಬೆಳಗಾಲದ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ
ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರವನು ಸೂರೆಗೊಳಿಸಿರುವ ಸೇವಂತಿಗೆಗೆ
ಸಂತಸ ಸುಗ್ಗಿ. ಈಸು ದಿನ ಎಲ್ಲಿದ್ದವೊ ಪಾತರಗಿತ್ತಿ
ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮುತ್ತಿವೆ ಈಗ ಮಾನವಮಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ.
ಉತ್ತರಿಯ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ತಗ್ಗಿದ ಹೂಮೊಗವನೆತ್ತಿ ಮುತ್ತಿಡಲು
ಶರದೃತು: ವಿಜಯ ದಶಮಿಗೆ ಸುಗಂಧದ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ.
ಉರಿಯಿರದ, ನೆಲದ ಸಾರವ ಹೀರಿ ಬಣ್ಣದೈಸಿರಿ ತಳೆದ
ಪರಿಮಳದ ಹೂವ ಹಣತೆಯಲಿ ಬೆಳಗುವವು
ಲೌಕಿಕ ಜಿನಾಗಮಗಳೆರಡೂ.

ಇಂಥ ತಂಪೊತ್ತಿನಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರೆ,
ಕವಿತೆ ಏತಕೆ ಬೇಕು ಹೇಳಿ. ಗೌರವಧನದ ಚೌರಿಬೀಸಿ
ಮುಂಗಡ ಚೆಕ್ಕು ಕಳಿಸಿ ಪೀಡಿಸಬೇಡಿ. ಬಾಡಿರುವ
ಹೂಗಳ ತೆಗೆದು, ಒಣಗಿದೆಲೆಗಳ ಗುಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದ ಕಸ-ಕಳೆಯ
ಕೆತ್ತಿ, ಕುರುಪಿಯಾಡಿಸಿ, ಜರಜರಿಯಿಂದ ನೀರೆರೆಯುವಲ್ಲಿ
ನನಗೆ ಸುಖವುಂಟು. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಾಯಿ

ಮಣ್ಣು ಕೆದರಿ ತಣ್ಣಗೆ ಮಲಗಿ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹೂ
ಗಿಡವ ಮುರಿದು ಮುದುಡಿಸಿದೆ,– ಅದಕೆ ಸಲಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟವನು ನಾನೇ ಎಂದು ಈಕೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಹೇಳಿಕೆ.
ನೋಡಿ, ಅದನೆಲ್ಲ ಈಗ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು; ಬಿಡುವಿಲ್ಲ.
ಮೇಲಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕವಿತೆ ಇರದಿದ್ದರೆ
ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯ ಬೆಲೆಯೇನೂ ಇಳಿಯುವದಿಲ್ಲ.
ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ; ಅರ್ಥವಿಷ್ಟೆ: ಬರೆದ ಕವಿತೆಯ
ಭಾರ ಬರೆಯದ ಕವಿತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ.

ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ: ಕೃಷ್ಣ ಪೋತದಾರ್

ಮುದ್ರಣ: ಬೃಂದಾವನ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಶರ್ಸ್ (ಪ್ರೈ.) ಲಿ. ಬೆಂಗಳೂರು – 560 004